Marijino cvijeće

Naklada knjižare St. Kugli, Zagreb

Br. 1308

Marijino cvijeće.

Niz pouka

o krjepostima blažene djevice Marije.

Za mjesec svibanj priredio

ANTUN KOTLARSKI,
duhovnik i kateketa.

S dopuštenjem nadbiskupske duhovne oblasti zagrebačke.

Sa slikama.

ZAGREB
TISAK I NAKLADA ANTUNA SCHOLZA
1904.

Predgovor.

Evo pred tobom knjige, koja ti prikazuje krjeposti blažene djevice Marije. Ti znaš, tko je ona. Ona je majka našega Spasitelja, ali također i naša. Stoga je i štuje posebnim načinom sveta katolička crkva. Dà, ona je tako štuje, te se može punim pravom nazvati crkvom Marijinom. To štovanje pokazuju tolike crkve podignute njoj u slavu; to štovanje pokazuju tolika časna i slavna proštenjišta; to štovanje pokazuju toliki žrtvenici, kipovi i slike, što veličaju bl. djevicu Mariju; to štovanje pokazuje naročito mjesec svibanj, koji je osobitim načinom posvećen štovanju bl. djevice Marije Sve ovo uzrokom je, što izlazi na vidjelo ova knjiga, koja nosi naslov: Marijino cvijeće. Ta knjiga sadržava trideset i jednu pouku o vrlinama i krjepostima blažene i prečiste djevice Marije. Ove će sve pouke osobito zgodno doći pobožnim dušama u ovogodišnjem svibnju, jer je cijela ova godina posvećena slavljenju bl. djevice Marije, začete bez istočnoga grijeha. Ove se naime godine na 8. prosinca navršuje pedeset godina, kako je člankom vjere proglašena istina, da je bl. djevica Marija začeta bez ljage istočnoga grijeha.

Da ti dakle ovogodišnja svibanjska pobožnost uspiri u srcu što veću pobožnost prema bl. djevici Mariji, i da ti ova svečana godina privrijedi što veću naklonost presvete Bogorodice, hoće da ti posluži ova knjiga.

Ovu je knjigu njemački napisao Ljudevit Gemminger. Koliko ona vrijedi, pokazuje najbolje to, što je doživjela mnogo izdanja. Prema ovoj njemačkoj knjizi priređena je i ova naša hrvatska knjiga. Pjesme, koje se nadovezuju na svaku pouku, ispjevao je poznati naš pjesnik, veleč. gosp. Vladimir Rožman, vjeroučitelj u Zagrebu. Od Boga mu plata, a od nas hvala!

Bila ova knjiga na što veću slavu blažene djevice Marije! Uspirila ona u srcima onih, koji je budu čitali, iskreno štovanje i žarku ljubav prema presvetoj Djevici, tomu ljiljanu bez ljage, toj ružici bez trnja, tome zelenom visu, koji ne poplavi opći potop grijeha, toj sjajnoj zvijezdi, kojoj sjaj nikada ne potamnjuje.

Primi dakle, svibanjska kraljice, ovo tebi posvećeno cvijeće, kano znak zahvalnoga srca moga.

Učini, da one vrline i krjeposti, što ih prikazuje ova knjiga, nikad ne uvenu u srcu našem!

A. K.

I.

Đurđica.

Poziv k svibanjskoj pobožnosti.

Đurđica pripada među prvo cvijeće, što no cvate u proljeću. Đurđica kao da navješćuje svijetu, da je nestalo zime; ona kao da na neki način poziva sve cvijeće iz zemlje. Lijepi je to cvijet sa velikim sjajnim lišćem. Na svojoj stabljici nosi mnoštvo malih, poput snijega bijelih i mirišljivih zvončića. Između svega cvijeća najljepše pristaje u prvi dan svibnja upravo đurđica. Ona je znamen na novo oživjele pobožnosti, na novo procvale ljubavi. Mjesec svibanj posvećen je ljubavi, pobožnosti i štovanju Marije. Premda mora po riječima sv. Bernarda čitav naš život pripadati Majci Božjoj, to ipak valja da se osobito u najljepšem mjesecu godine što jače pokaže naša ljubav k Mariji, a naša pobožnost da bude što življa.

Zato na današnji dan treba da sa svećenikom kod žrtvenika kažemo: Sursum corda: Gore srca! Taj poklik treba da svaki dan u ovom mjesecu češće ponavljamo, da svoj pogled upravljamo k Isusu, koji počiva u naručaju

svoje majke, treba da srce svoje sa svom svojom ljubavi obraćamo k Mariji, koja dijeli u ovom mjesecu osobite milosti. Pozdravljajmo je s Anđelom „Zdravo, milosti puna“. Ako bo ljudi na zemlji odzdravljaju na pozdrav, zar će onda blažena Djevica ostaviti bez odzdrava naše pozdrave? Ne, ona će nam zahvaliti, a njezina zahvala je milost. Što češće budemo to činili, to više će nam ovaj mjesec biti pravi proljetni mjesec, u kojem će u našem srcu procvasti najljepše cvijeće svetih krjeposti.

Svibanjsko zvonce zvoni, a sveta majka crkva pozivlje vjernike, da u mjesecu svibnju Mariju na poseban način štuju i ljube. Ova je sveta pobožnost počela koncem pretprošloga stoljeća u Rimu, a od toga doba razgranala se gotovo po svem katoličkom svijetu, osobito kako ju je glavar crkve papa Pio VII. odobrio 21. ožujka 1815. i oprostima obdario na deset godina,te potvrdio te oproste za uvijek 18. lipnja 1822. Svi vjernici, koji u mjesecu svibnju sami ili zajedno s drugima obave na čast Božjoj Majci koje bogoljubno djelo, dobivaju svaki dan oprost od 300 dana, a jednom — i to koji god dan — dobiju i potpun oprost, ako prime dostojno svete sakramente i mole po nakani sv. majke crkve. Te oproste mogu namijeniti i dušama u čistilištu. Papa Pio IX. dozvolio je 8. kolovoza 1859., da se spomenuti potpuni oprost može dobiti još i prvoga lipnja. Hoćemo li prečuti taj poziv milosti sv. majke crkve?

Svibanjsko zvonce zvoni, a nas pozivlje primjer toli mnogih štovatelja Marijinih k svibanjskoj pobožnosti. Na

početku ovoga mjeseca kleče tisuće u svojim kućama u krugu svoje obitelji pred cvijećem urešenom slikom Marijinom i časte iskrenom ljubavi Majku Božju; tisuće se natječu, kako će ljepše ukrasiti njezine oltare i tako privući dnevice velike povorke u crkve njoj posvećene. U Španjolskoj i Francuskoj, u Italiji i Njemačkoj sastaju se pobožni ljudi, da svoju majku proslave, dà i preko mora, u onim udaljenim zemljama, gdje su tek pred nekoliko godina upoznali ime Marijino, kod onih naroda, što su se prije hranili ljudskim mesom svojih neprijatelja, odzvanjaju u ovom mjesecu hvalospjevi u čast Mariji. Zar ćemo prečuti poziv tako mnogih primjera?

Svibanjsko zvonce zvoni, a nas pozivlje samo naše srce na svibanjsku pobožnost. Moje je srce, veli sv. Katarina Genovska, ona zakleta zemlja, koja rađa samo trnje i korov. Mi svi moramo tako govoriti, kad promatramo svoju mlakost, svoju duševnu slabost, svoje tako često prekršene odluke. No tko će to prokletstvo odstraniti? — Tko drugi nego ona, koja je satrla zmiji glavu, koju nazivlju blaženom svi naraštaji; tko drugi nego Marija! Zato ne zaboravimo nikada na riječi sv. Alfonza: „Hoćeš li u savršenosti napredovati i u dobru čvrst biti, idi k Mariji.“ Pa zar ćemo i poziv našega bijednoga srca prezreti?

Ne! Pa kad nam ova tri razloga i ne bi bila navedena, iz same ljubavi, iz samoga čeznuća posvećujemo mi Tebi, preblažena Djevice, ovaj trideset i jedan dan u osobitoj ljubavi i poštovanju. Učini molitvom svojom naše srce đurđicom, bijelom i svijetlom po čistoj nakani kod

ove pobožnosti, da nas same prene iz mrtvila i svakidašnjega života na svježiju, topliju ljubav k Tebi, o Marijo, pa da i drugima svojom molitvom i svojim dobrim primjerom pomognemo, te se podignu iz tame grijeha i dadu na bolji život. Daj da uzmognemo po istini uskliknuti sa zaručnicom u Pjesmi nad pjesmama: Kiše je nestalo, zima je prošla, proljeće nastaje, cvijeće počinje cvasti, proljeće Tvoje ljubavi i cvijeće svih krjeposti.

Već đurđice se javljaju,
Kraj zimskom sad je snu,
I Mariju pozdravljaju,
O proljet već je tu!

A kad tu Majku nebesku
Taj skromni slavi cviet,
Pa neka hvali, časti je
I čitav ovaj sviet!

I mi je sada slavimo
Gdje sviće mjesec maj,
K njoj molbe svoje šaljimo,
K njoj svaki uzdisaj!

II.

Sunčanica.

Vjera.

Sunčanica svojom velikom crnom jezgrom, okružena žutim laticama, imade tu osobinu, što svoju glavicu postojano okreće k suncu, što se sa suncem diže i pada. Stoga se i nazivlje slikom vjere.

I postojana vjera obraća pogled svoj k suncu ljubavi Božje. Nebo joj podaje životnu snagu, i što joj se više to svijetlo oduzimlje, to slabija i bljeđa biva. Sveto Pismo hvali Abrahama radi njegove vjere, ali je još veća u vjeri Marija. O njoj kažu sveti Oci: preblažena Djevica imala je više vjere, nego svi ljudi i Anđeli. Kako je sv. Elisabeta pozdravila Majku Božju riječima: Blago tebi, što si vjerovala! tako je možemo i mi radi njezine vjere blaženom slaviti, nazivati je nebeskom sunčanicom, najljepšim ugledom svete vjere.

Sunčanica okreće glavu svoju postojano k suncu, i Marija upravlja u svakoj zgodi svoga života pogled svoj na početnika i usavršitelja naše vjere, Isusa Krista. Od

kolijevke pa do groba gleda ona na Nj. Ona ga ugleda u Betlehemskoj štalici i vjeruje, da je to Stvoritelj neba i zemlje, ona ga motri prezrena na gori Kalvariji i kad umire na križu; stoji pod križem i onda, kada se zemlja trese, pećine pucaju, a tu jakost podade joj po riječima sv. Antonina čvrsta i stalna vjera. Gledajmo i mi sa Marijom postojano na Isusa, promatrajmo i mi vrlo često puni vjere raspelo, tada će naša vjera biti uvijek čvršća, i naš život bit će život po vjeri. „Moj pravednik živi po vjeri.“ Sunčanica podiže veselo svoju glavu, čim sunce na nebu grane. I Marija nalazi u vjeri svoju radost. Jedva što ju je Elizabeta blaženom prozvala radi njezine vjere, već sva u svetom zanosu zapjeva pjesan radosnicu: „Veliča duša moja Gospoda.“ Tako se i mi radujmo kod pomisli, da smo djeca prave crkve, kod pomisli, koja je i iste svete na smrtnoj postelji napunjala neizrecivom utjehom. — „U križu i bolima, veli sv. Franjo Saleški, nema radosnije utjehe, nego li sjetiti se, da sam dijete one majke, u čijem krilu je dobro i živjeti i umrijeti“.

Sunčanica slijedi zahvalno ono svijetlo, što joj podaje i toplinu i životnu snagu, a žalosna spušta svoju glavu, kada nestane sunca. Tako je radila i Marija, koja je po svjedočanstvu Eutimijevu od Isusa na Jordanu krštena svuda zahvalno pratila svoga Sina. Ona mu je 30 godina vjerno služila u tuđoj zemlji kao i u domovini, ona je za nj radila, za njim plakala, za nj trpjela, ona nije nikada propustila, da mu se ne bi klanjala svakoga jutra i svake večeri. Posve je naravno, da je svoju mirnu kućicu osta-

vila i u zahvalnoj ljubavi slijedila blagoslovene stope Sinka svoga, koji je također i narodima donio svijetlo vjere. I kad je na križu umro, tada je željela, da se rastane s ovom suznom dolinom. Tako treba da i mi Bogu hvalimo za svetu vjeru, koja je po riječima svetih otaca najveća među svim milostima. Nemojmo nikada zaboraviti, kao što nije sv. Terezija zaboravila, kod jutarnje i večernje molitve zahvaliti za milost svete vjere i češće po primjeru sv. Filipa Nerija pobožno moliti za vjeru u Boga.

Zahvalnost svoju za milost svete vjere po primjeru Marijinu pokazat ćemo osobito time, ako budemo svuda slijedili u zahvalnoj ljubavi darovatelja te milosti. Vjera nas uči, da je Isus Krist prisutan u presvetom oltarskom sakramentu. Onamo se i mi kao sunčanica prema svijetlu sunca postojano obraćajmo. Ili spavali ili bdjeli, bili kod kuće ili kod posla, naše srce i naše oči neka budu često upravljene onamo, gdje znamo, da je crkvica, u kojoj se nalazi presveti oltarski sakramenat. Daj, o preblažena Djevice, da bude naša vjera Tvojoj slična, jer će tada i naše srce biti nalik na sunčanicu. — Isprosi nam milost, da u svakoj zgodi ovoga života gledamo na Isusa i da svoju vjeru jačamo njegovim primjerom, da se misleći na svoju vjeru ćutimo proniknuti i napunjeni svetom radošću, da hrlimo k Isusu, da mu za tu neizrecivu sreću zahvalimo.

U hramu moga srca budi,
Ti vjero, žrtvenik meni;

Ti sunčanici si slična,
Ti dare premileni!
A Marija neka pomaže,
Da s djelima dobrim se kaže
U meni taj dar.

Cviet ko što se k suncu kreće
I snagu mu pije iz zràka
Tako u radosti, boli
Nek vjera mi ostane jaka.
Nek srce mi Isusa traži,
Da kriepi ga, jača i blaži,
Da stalno je viek!

Al rado mi svraćaj često
Ti vjeru, da smjerno se divi,
Onamo na sveti žrtvenik
U otajstvu gdje Spasitelj živi.
Taj cviet očuvaj, vjeru pravu,
A Stvorcu svega sveđ na slavu —
Čuj me, Majko ti.

III.

Bršljan.

Ufanje.

Bršljan je ona biljka, koja se svojim tamnozelenim, šiljastim lišćem privija uz zidine, ovija i čvrsto omata stare hrastove. Upravo to ovijanje i to usko privijanje o svoje uporište, učini ga znakom ufanja. — Blažena djevica Marija nazivlje se sama majkom svetoga ufanja. „Ja sam majka svetoga ufanja“ — pa je stoga možemo punim pravom isporediti sa bršljanom.

Bršljan si traži uvijek uporište, raste na drveću ili na zidovima i drži ih se čvrsto. Tako i mi nikada ne vidimo Marije same, uvijek je ona kod Boga svoga, koji je zajedno i njezin Sin. Njezina potpora i njezina pomoć, njezin savjet i njezina utjeha samo je jedini Isus, u nj se ona pouzdaje i nada u svakom slučaju, jer ona znade, da se nikada ne će zasramiti oni, koji se u Gospodina pouzdaju. Kad je Isusa u hramu izgubila, ne traži utjehe u ljudi, nego se sa potpunim pouzdanjem ufa, da će ga opet naći. Pa se i nije prevarila. Ona nađe svoje ljubezno

dijete, koje je tražila. — Kad je Isus na križu umro, nije se dala od boli svladati i tješiti od ljudi, ne — mirno i Bogu odano pouzdaje se ona u Gospodina, koji nagradi doskora njezino pouzdanje svojim divnim i čudesnim ukazanjem. — Tako treba po primjeru Marijinom, da i mi svoje pouzdanje stavimo u Boga, a ne u ljude. Tko svoje pouzdanje u ljude stavlja, veli sv. Terezija, taj se upire o prelomljenu palicu. Ovijmo se i mi oko Božanskoga srca Isusova, obujmimo ga čvrsto rukama svetoga ufanja i djetinjega pouzdanja, te usadimo kao pravilo našemu životu duboko u srce onu božansku riječ: „Tko se pouzdaje u Boga, ne će se postidjeti do vijeka".

Bršljan zadržava svoju boju ljeti i zimi. Ovako nepromijenjeno bilo je i ufanje prečiste djevice Marije: ništa je nije moglo uznemiriti. Baš u onom času, kada je sve išlo za tim, da slomi njezino ufanje, ona se je čvrsto nadala. Kad je gledala Isusa, siromašna i zapuštena, kano zločinca na križu umirati, stajala je nepokolebljivim pouzdanjem pod križem. Da, ona se je čvrsto i nepomično ufala, kako veli sv. Ambrozije, u spasenje svijeta i otkupljenje roda ljudskoga, što se je imalo polučiti njegovom smrću, kako je to ona dobro znala. Tako treba, da i mi Majku Božju u tom nasljedujemo i da se tim jače ufamo, što se na ljudsku sudeći imamo razloga manje ufati. Nada je, kako kaže sv. Egidije, dijete noći, što će reći, da je ufanje samo tada sveta, zaslužna i pohvale vrijedna krjepost, što je tamnije, mračnije i neprozirnije stanje, u kojem se nalazimo, pa se ipak u Boga ufamo.

Bršljan je uvijek zelen, i kako je zelena boja boja nade, tako je Marija naša nada. Od nje se šire traci nade po svem svijetu. Kako je daleko slavno ime njezinog Sina poznato narodima, isto tako daleko se i ona slavi kano majka ufanja, pošto se sva njezina djeca u svim slučajevima života na nju obraćaju, nju za njezin zagovor prizivlju i od nje i preko nje pomoć od Boga očekuju. „Samo onaj, veli sv. Bernardo, neka šuti o prednostima Marijinim, kojega je ona, kad bi bilo moguće što takova, u njegovim nevoljama ostavila“. Pribjegavajmo zato uvijek k Mariji, koja je poslije Isusa naša jedina nada, uzdajmo se u nesreći u nju, a ne u ugled i moć, u čast i bogatstvo ljudi, jer nam Marija sama i može i hoće pomoći.

Vjerni sin Marijin, sv. Eduardo, kralj engleski, nije nikome ništa odbio, kad bi ga molio u ime Majke Božje. Isto tako ne će ni najbolji sin najbolje majke, Isus, ništa odbiti, zamolili ga ma za što u ime Marijino. Zato budi ti, o presveta Djevice, moje utočište u svim potrebama, u tebe ću se pouzdati u svakoj nuždi, u tebe se ufati u sve dane svoga života.

Tko će snage,
Nade blage,
Nek Mariju traži taj!
Njeno žiće,
Cielo biće
U Isusu živi, znaj!

A tko tako
S njome jako
Traži svome srcu spoj;
Hrast je, koji
Čvrsto stoji —
Bršljan vije plašt mu svoj!

Ako sada
Moja nada
I ufanje Bog je tek;
Onda namah
Duša sama
Bit će kao bršljan viek!

IV.

Đulašik.

Ljubav.

Na čvrstoj svijetlo zelenoj stabljici nalaze se maleni zvjezdoliki cvijeci, koji se vazda u stalnom broju združuju u jedan cvijet. Radi plamene, crvene boje, čitav se cvijet nazivlje gorućom ljubavi, radi čega se i uzima kano znamen ljubavi.

Ako je ikada na zemlji bilo ljubavi, koja je istinita i prava, vruća i goruća, to nije bila ni jedna druga nego ona, koja je gorjela u neokaljanom srcu Marijinu. O njoj kažu sveti, da je ona u ljubavi prama Bogu natkrilila sve Serafine i da mora ljubav svih stvorenih bića, ako se prispodobi s njezinom ljubavlju, poblijediti kano zvijezda, kad nestane noći, a na nebu svane sunce. Zato primjenjuje sveta crkva pravom na Mariju riječi: „Ja sam majka lijepe ljubavi.“ Ona nam predočuje nju kao uzor i najljepšu sliku ljubavi Božje, da je nasljedujemo. Kako se Marija sja u svim krjepostima, tako se osobito sja i u ljubavi,

koju nazivlje sveti Apostol najvećom. Radi toga ju sv. Bonaventura na zgodan način pozdravlja kano kraljicu ljubavi.

Đulašik imade jako crvenu boju i tim označuje vatrenu, plamteću ljubav, onu živahnost, koja se ne da zastrašiti nikakvom zaprekom, ono oduševljenje, kome nije ništa preteško ni pregorko, onaj žar ljubavi, koji bura još bolje potpiruje i koji se najsjajnije pokazuje u nesreći. A gdje se ta ljubav više nalazi nego li u svetomu srcu Marijinu? Promotrimo samo tu majku, kako u Betlehemskoj štalici svoje djetešce ljubi, grli, kako ga brižno štiti i u povoje omata, te kako po riječima sv. Bernarda u Nj povija svu svoju majčinu ljubav. Promotrimo ju i pod križem, kako od svoga Sina ne odlazi, već ljubeći ga kod njega ostaje, da ga tješi barem to, što ga ona ne ostavlja u njegovim bezbrojnim bolima. Jest! Valja nam priznati, da se ona ljubav, koja je već u svom početku bila tako vatrena i žarka, koja je i u smrti bila tako vruća i goruća, da se, velim, ta ljubav može nazvati gorućom ljubavi u istinu. Zato se onaj spomenuti cvijet može usporediti sa materinjim srcem. Ovako treba da i mi Boga ljubimo ili, kad već ne možemo dostići taj uzvišeni ugled, da bar za njime težimo, da ga nasljedujemo i to ne samo riječima, što ih u kojem molitveniku čitamo, ali niti samo čustvima, koja kadšto tu i tamo osjećamo. Treba da Gospodina ljubimo, no naša ljubav neka je goruća, neka nas sve uspaljuje, da se ne plašimo nikakove zapreke. Neka je ta ljubav takva, koja nas ujedno sili, da u velike za Gospodinom čeznemo. „Ljubav Isusa sili nas!“

Đulašik imade cvijetke u podobi malenih zvjezdica. U tom obziru može se on prispodobiti sa svetom ljubavi Božjom, koja nam svijetli poput zvijezda u tami života. Tako bijaše za prečistu djevicu Mariju ljubav ona zvijezda, po kojoj je ona čitav svoj život upravljala i na koju je u svakoj nesreći gledala. Kako je nekoć vodila sveta tri kralja zvijezda k Isusu Kristu, ovako isto je i nju poput zvijezde vodila ljubav k njezinom Božanskom djetetu. I nama će biti ljubav k Bogu zvijezda, koja ne će dopustiti, da skrenemo s pravoga puta, koja će nas u noći nesreće tješiti i pomoći nam, da nađemo put k Isusu, u nebo. U knjizi „Nasljeduj Krista“ čitamo: „Tko Boga svim srcem ljubi, ne će biti u sreći preuzetan, a u nesreći malodušan.“

Đulašik spaja mnoge cvijetke u jedan cvijet, pa nam tako prikazuje i razne načine ljubavi k Bogu. Svetu Djevicu vidimo, kako očituje svoju ljubav k Isusu, kako se brine za njegovu hranu i odijelo, kako ga prati na svim putovanjima, kako u svojoj ljubavi obuhvata i one, koji su i Božanskom Spasitelju mili i dragi. Slično treba, da i mi na razan način pokažemo, da u srcu našem plamti i gori ljubav k Bogu. U siromasima hranimo i oblačimo Isusa, u njegovim ga crkvama i oltarima resimo i krasimo, u onim ljudima, koje on osobito ljubi, u svećenicima i u krjeposnim kršćanima ljubimo Isusa. Dok sve to činimo, dok poklanjamo ovakovima svu ljubav i poštovanje, onda ljubimo Isusa samoga.

S tom željom obraćamo se k Tebi, o presveta djevice Marijo, jer je Tvoje srce u istinu nalikovalo gorućoj lju-

bavi. Udijeli nam samo jednu iskru toga žara ljubavi, pa će biti i naša hladna i neljubavna srca slična cvijetku đulašiku, pa će i ona usplamtjeti za ljubavlju Božjom. Šta nam jošte onda može manjkati u ovoj suznoj dolini, ako po tvojem moćnom zagovoru kod Boga usplamtimo od ljubavi k Njemu? Nestat će tada svake boli, prestat će svaka dvojba, a ovaj će život po riječima sv. Antuna biti nebo na zemlji. Ne daj, o nebeska goruća ljubavi, da uzaludno molimo, nego nam usliši molbu našu!

Kad bi u srcu mome
U žaru jednakome
A istoga pregnuća
Sveđ ljubav bila vruća,
To ja bih bio slika
Premilog đulašika.

Daj, Majko, ti ražari,
Daj mene ti nadari
Od tvoga divnog plama,
Da svagda ljubav sama
U žiću mene vodi,
Jer ljubav djela rodi!

V.

Ljiljan.

Čistoća.

Ljiljan, koji svoju čašku otvara prema nebu, vrlo je krasan cvijet. Ljiljan je okružen mnogim malim listićima, što no su se prosuli po stabljici, koja uspravno stoji, a uz to krasno miriši. Sam Božanski Spasitelj govori o njegovoj krasoti: „Pogledajte ljiljane u polju, kako rastu, ne trude se, niti predu, a kažem vam, da se ni Salomon u svoj slavi svojoj ne obuče kao jedan od njih".

Gotovo kod svih naroda i u svako doba uzimao se je ljiljan kao znamen nevinosti i čistoće. Ljiljan imade u istinu mnogo sličnosti s tom krjepošću, radi čega se punim pravom i nazivlje slikom čistoće. Sveti Ambrozije kaže u jednoj svojoj propovijedi: „Tko se ne će i nehotice sjetiti na krjepost čistoće, kad pogleda ljiljan, a ta upravo krjepost prekrasno se pokazuje u Mariji i u njoj nalazi najsavršeniji odraz?"

Ljiljan je bijel i njegovo sjajno bez ljage odijelo znamenuje čistoću one duše, koja se nalazi u stanju nevi-

nosti. Marija, veli sv. Epifanij, najljepši je ljiljan u vrtu Božjem, jer srce njezino ne bijaše nikada grijehom natrušeno. Ona nije nikada počinila osobnoga grijeha, i kako nas sveta naša vjera uči, bila je čista i od istočnoga grijeha, jer je neokaljano začeta. Mi bijedna ljudska djeca niti smo neokaljano začeti, niti smo sproveli život bez grijeha. Ah, u kako je mnogim srcima ljiljan nevinosti i krsne milosti i čistoće okaljan, usahnut, uništen. Stvorimo barem sada čvrstu odluku, da ćemo sprovoditi čist život, da ćemo veoma mrziti na grijeh nečistoće, da ćemo krjepost čistoće visoko cijeniti, i uopće nastojati, da se čistoća i nevinost osobito poštuje i cijeni

Ljiljan se diže visoko nad zemljom, kao da nam time kaže, da krjepost čistoće uspijeva samo daleko od vreve, daleko od radosti i naslada toga svijeta. Zato vidimo blaženu djevicu Mariju od mladosti njezine osim u roditeljskoj kući samo u hramu pri Bogu ili uz njezina božanskoga Sina. Ona izbjegava svijet, ona se druži sa nekoliko samo srodnih si duša. Marija je samo uz Isusa, sv. Josipa, sv. Ivana, sv. Magdalenu, apostole i učenike, uz sve takove duše, koje su s njom jednoga srca i jedne misli. Ako taj primjer promotrimo, onda moramo izbjegavati i mi svijet, a osobito njegove pogibeljne radosti i raskoši, koje tako često stavljaju zamke nevinosti, dok je malo po malo ne sprijatelje s otrovom nečistoće. Samo oni neka budu naši prijatelji i pouzdanici, s kojima ćemo drugujući ojačati u krjeposti, te se sve više i više učvršćivati u ljubavi prama svetoj čistoći.

Ljiljan širi ugodan miomiris i u tom je slika čistoće, jer se poput ugodna miomirisa ta krjepost uzdiže prama nebu i razveseljuje srce Božje tako, da je Bog čistim dušama obećao posebnu plaću. Sveto Pismo veli: Ovi idu za Janjetom kamo god ono pođe. I pjevali su kao pjesmu novu pred prijestoljem njegovim. I nitko nije mogao da pjeva tu pjesmu osim njih. A sam Spasitelj kaže: „Blago onima, koji su čista srca, jer će oni Boga vidjeti". Ali i na zemlji je božanski Spasitelj tu lijepu krjepost vanredno cijenio, pa zato si je i izabrao prečistu Djevicu za majku, čistoga Josipa za hranitelja, poput anđela čistoga Ivana za prijatelja, a nevinu djecu za najmilije si stvorove. O presvetoj djevici Mariji pripovijedaju sveti Oci, da je onaj, koji ju je samo pogledao, usplamtio ljubavlju za svetu čistoću. Ako je i mi sada motrimo kano kraljicu neba i zemlje, to moramo priznati, da je Marijina neokaljana čistoća morala biti upravo tako velika, kako je velika ona veličajna nagrada, kojom je u Nje naplaćena sveta čistoća. Novi eto razlog, da ljubimo čistoću, jer nas ona čini milima i Bogu i ljudima, jer na našega bližnjega tako blagotvorno djeluje, te nam na nebesima pripravlja veliku i sjajnu nagradu.

Neizmjernom milinom Tvoje svete čistoće potaknuti i zaneseni odlučujemo, o presveta Djevice, od sada čistim tijelom i čistim srcem Tebi služiti. Nijednu krjepost nije teže očuvati nego li čistoću, nigdje nisu napasti žešće i prilike mnogobrojnije, nigdje nema više zamki nego li u borbi za čistoću. O nebeski ljiljane, učini svojim moćnim

zagovorom kod Boga, da bude srce naše mjesto za ljiljan, koji će se usred trnja neokaljan uščuvati. Umnoži u srcu našem dnevice sve veći prezir i mržnju na nečistoću, a rasplamti u nama sve više ljubav i poštovanje prama svetoj čistoći, jer samo ono, što ljubimo, čuvamo i bojimo se, da ne izgubimo.

O Djevo, pravi ljiljane,
Čistoću meni daj,
Da srcem mojim krjeposti
Prosine pravi sjaj!
Ti srce si najčistije
I čuvaj srce moje,
Da grieh mi ne okalja ga,
Ja želim, da je tvoje!

O daj mi Ti uklanjat se
Sveg Majko, onog zla,
Što ljiljan želi otkinut
Sa svetog njegva tla!
Daj brani me, ti bezgrješna!
Kad moj će život pasti,
Ja žudim na tvom srcu tad
Ko ljiljan niknut, cvasti!

VI.

Ružmarin.

Pokornički duh.

Tko ne pozna ugodnoga ružmarina i njegova brojnoga sočnoga lišća; tko ne pozna njegove tamno-zelene boje, modroga mu cvijeta, njegova jakoga mirisa i gorkoga teka? On krasi mladomisnika kod prve svete mise i zaručnicu na dan vjenčanja, on je zadnji ures, koji se stavlja na lijes umrlu mladiću i mrtvoj djevojci. U govoru cvijeća znači ružmarin pokornički duh, samozataju, onu krjepost, koju nam božanski Spasitelj preporuča ovim riječima: „Ako tko hoće za mnom ići, neka se odreče sebe i uzme križ svoj i slijedi mene". Svi smo u grijehu začeti, svi živimo manje više postojano u grijehu i vriježanju Boga. Stoga treba da si pokorničkim životom i samozatajom zaslužimo nebo, kojega inače po objavi božanskoga Spasitelja ne ćemo zadobiti: „Ako ne činite pokore, svi ćete tako izginuti".

Bez grijeha začeta djevica Marija, koja nije u cijelom svome životu počinila ni sjenke grijeha, vježbala se je uza sve to i u ovoj krjeposti. Ona nam htjede i u tome služiti za ugled te nam svojim primjerom učiniti milom i ugodnom tu krjepost, koja je tako nužna za naše blaženstvo. U njezinu srcu, u kome niče svaki cvijetak krjeposti, buji i ružmarin, krjepost samozataje.

Ružmarin imade tamno-modri cvijet, a ta boja znači žalost i pokoru. Pobožna nam priča pripovijeda o presvetoj Djevici, da ju nije nitko nikada vidio, da se smije, uvijek su potezi Njezina lica bili ozbiljni, Njezin izgled pun boli i žalosti. Ona je živjela suzdržljivo, daleko od bučne zabave i od javnoga veselja. Samo je jedan jedini put, kako pripovijeda Sv. Pismo, bila na svadbi; ali i tu samo uz svoga božanskoga Sina, da uzimade priliku izvršiti djelo ljubavi prama bližnjemu. O, kako bismo se morali zastidjeti, kad bismo se isporedili s Marijom, koja je bila bez krivnje i grijeha, pa je ipak živjela u samozataji i pokori! Mi pak, koji gomilamo grijeh na grijeh, ne možemo sebi ništa uskratiti, u ničem se umrtviti, već se odmah zgražamo i kod najmanje žrtve, koju Gospodin od nas zahtijeva. Molimo Majku Božju, da po njezinu zagovoru od sada više nikada ne zaboravimo, da ne možemo bez pokore postati blaženi. Gledajmo, da se uzdržimo ne samo od grješnih radosti, nego da sebi kadšto uskratimo i dopušteno veselje i nevinu radost iz ljubavi k Mariji i za pokoru radi svojih grijeha.

Ružmarin imade na svojoj stabljici mnogo malenih listića, a isto tako imade i krjepost samozataje na raznovrsne načine da se izvršuje.

U životu presvete djevice Marije nalazimo toliko odricanja i svladanja same sebe, da možemo njezino presveto srce i u tom pogledu isporediti s ružmarinom. Da spomenemo nešto! — Pogledajmo Mariju, kako bi bila rada išla sa Isusom, kad je on počeo javno naučavati, ali nije ipak pošla, dok je nije sam pozvao. Kako bi se Marija bila rado poslije smrti Isusove povukla u potpunu samoću i čekala, da ju smrt s Bogom ujedini, no Ona toga ne učini, nego prikaza svoje čeznuće Gospodu, koji je stavi na čelo svojih učenika i apostola, da štiti tek nastalu crkvu. Sv. Franjo Saleški veli: „Kako je ljubav dosjetljiva, te umije na raznovrsne načine ljubav iskazati ljubljenomu predmetu, takav je i pravi duh pokore, koji sve moguće načine smišlja, da žrtvu doprinese i za grijehe zadovolji". O, kad bismo pravo proniknuli svoju grješnost, i mi bi se na raznovrsne načine vježbali u pregaranju, i to tim više, jer se svaki dan, dà svaku uru pruža tomu prilika. O, kako bismo se mogli često nadvladati u govoru i gledanju, u jelu i pilu, u spavanju i bdjenju! Obratimo se na presvetu Djevicu, da njezinom pomoću zadobijemo snagu, da doprinesemo takove žrtve i da se u samozataji na raznovrsne načine vježbamo.

Ružmarin imade trpak tek, ali za zdravlje imade ljekovitu moć, čega radi ga i za lijek upotrebljavaju. Kako je obilno srce Marijino na nebesima nagrađeno, jer je

ovdje na zemlji tako jako ćutjelo gorčinu pokore i samozataje! Stoga nas neka njezin primjer potakne, da se u toj krjeposti marljivo vježbamo i ružmarin samozataje zasadimo u vrt našega srca.

Mrtvenje i svladavanje samoga sebe teško je i ne prija naravi kao ni trpki ružmarin, kad ga okusiš, no ono je kao i ružmarin hasnovito i ljekovito. Pokorom brišemo svoje grijehe i pripravljamo si na nebu slavu, koja je veličinom i milinom ravna blaženstvu nevinosti. „O sveta pokoro, kliče sv. Petar alkantarski, koja mi toliku slavu pribavi!“

Kad promatramo, kako je u Tvojem presvetom neokaljanom srcu, o Marijo, procvao ružmarin samozataje i pokore, to se i u nama rađa želja, da ti budemo slični i u tom pogledu. Ukloni zato, molim te, ispred naših očiju zavjesu, da vidimo svu bijedu naše grješnosti, daj da slušamo podjedno gromki glas tvoga božanskoga Sina, koji nas uči, da se bez pokore ne možemo spasti; pronikni nas živim čuvstvom, kako strašno i najmanja uvreda Božja ranjava i boli božansko srce Isusovo. Tada ćemo doista živjeti pokornički, tada ćemo na raznovrsne načine izvršivati samozataju, tada se ne ćemo s obzirom na veliku plaću za tu krjepost bojati njezine gorčine.

Ružmarine, ružmarine,
Mrtvenju nas učiš ti,
Jer s pokorom samo k Bogu
Možemo se vratit mi.

I Mariji, koju nigda
Ne prevlada grieh koj ljut,
Mrtvenje je bilo milo
I sladak joj križa put.

Zatajivat sama sebe
Neka bude sav naš mar;
Minuti nas plaća ne će,
Sam Bog bit će nama dar!

VII.

Tulipan.

Molitva.

Tulipan se svojom veličanstvenom krasnom bojom, okružen od sjajno dugoljastih listića, diže u vis na čvrstoj uspravnoj stabljici. Kad nastane noć zatvara, a kad sunce grane otvara on svoju čašku. Jedino mu manjka miris; no ako i ne razblažuje njuha, razveseljuje zato oči raznobojnom odjećom. Tulipan se može u duhovnom pogledu isporediti s molitvom, pa stoga i znači obično dar molitve. Kad je sv. arkanđeo Gabrijel Mariji donesao radosnu vijest, da će biti majkom Svevišnjega, nađe je, kako se moli. Koliko god put o Mariji u Sv. Pismu čitamo, nalazimo, da je ona ljubila molitvu. Kad su je u hram donijeli, razdijeli ona svoj dnevni rad na molitvu i ručni posao, kao što je i za vrijeme muke Isusa Krista molila i u molitvi crpala snagu, da nije klonula niti pod križem Sina svoga.

U molitvi primi ona s apostolima na duhove Duha svetoga, a u molitvi je očekivala i konac svoga žića.

Božanski Spasitelj je vanredno ljubio molitvu i naložio nam ju riječima: „Bdijte i molite“. Treba uvijek moliti i nikad ne popustiti. „Molite bez prestanka“. — Nitko od sviju stvorova nije vjernije slijedio Isusa, nego li Marija. Punim pravom mogao je sv. Epifanij reći: Život je Marijin bio postojana molitva. I mi smo dužni moliti i o tome ovisi naše blaženstvo, koje ćemo postići sâmo ustrajnom molitvom. Kako se dakle moramo zato veseliti, što imademo u Mariji takav primjer, jer je u njenu srcu cvao tulipan, ljubav k molitvi. Koliko god puta razmaramo taj primjer, nastojmo da ga nasljedujemo.

Tulipan imade svoju glavicu uvijek gore upravljenu. To znamenuje molitvu, koja nije drugo, nego li razgovor duše s Bogom. Bog je pak duši ono, što je sunce naravi, njezina svjetlost, toplina i život. Zato se obraća kršćanin, kad moli gore k nebu, gdje stanuje dragi Bog. Bog je kralj kraljeva, gospodar gospodarâ: zato moli kršćanin sa strahopočitanjem i pobožnošću; Bog je vječna ljubav, otac dobrote: zato moli kršćanin s ljubavlju i pouzdanjem. Ako bude naša molitva uvijek imala ova dva krila: počitanje i ljubav, kako to veli sv. Bernardo, to će ona uvijek svoj cilj postići i nikada ne će ostati neuslišana. S kolikim strahopočitanjem molila je Marija svoga božanskoga Sina na svadbi u Kani? Kako li je neslomljivim pouzdanjem nastavila svoju molitvu, kad se činilo, da Isus ne će uslišati njene molbe! „Kako je drveću, cvijeću i bilju“, veli sv. Ivan Zlatousti, „voda nužna, tako je i nama nužna molitva. Kao što će ono biti bez soka i osušiti

se, tako isto će i naša duša biti bez molitve suha i pognuti se k zemlji, kao dugo nenakvašen cvijetak".

Tulipan se otvara, kada sunce svijetli, dočim se u noćno doba zatvara. Slično se otvara i duša, koja ljubi molitvu, samo Bogu i nebeskim stvarima, samo u njima uživa, imade samo za nje smisla, a brižno se zatvara ispred noći grijeha i svijeta, koji je od molitve samo odvraća ili je bar smeta. Tako vidimo Isusa Krista, gdje traži samoću za molitvu, gdje ostavlja i krug svojih apostola, kada hoće, da moli. A i prečistu djevicu Mariju nalazimo samu u hramu i kod kuće u molitvi i samo kada bi trebalo, da dade drugima dobar primjer, onda bi tek ostavila svetu tišinu svoje kuće. „Hoćeš li dobro moliti, govorio je sv. Franjo Saleški, tada se povuci što bolje možeš od svijeta i ne uplići se u stvari, osobito ne u one, koje na tebe ne spadaju, jer što se više prije molitve izliješ u beskorisnim govorima i mislima, to će te više mučiti rastresenost".

Tulipan sjaji u raznobojnim bojama i kaže nam tim, da je molitva doduše jedna, ali način molitve da je razan. Učitelji duhovnoga života govore o raznom načinu molitve i dijele je na usmenu molitvu i na razmatranje. Među usmenim molitvama zauzimlje najodličnije mjesto „Očenaš", što nas je sam Isus Krist učio moliti, i sveta krunica, koju Crkva tolikim oprostima i milostima dariva, a i sveti su je tako rado molili. Među razmatranjem je nadalje najkorisniji i najslužniji sveti križni put, koji nam mora biti to miliji, što je presveta djevica Marija sama tim putem po ulicama Jerusalemskim molila i razmatrajući

prolazila. Uz to imade i strjelovitih molitvica, koje letimice uzdignu dušu k Bogu, a imade i molitava dobre nakane, kojima možemo svoja djela i čine posvetiti i sve obratiti u molitvu. Osobito si upamti opomenu dvaju velikih svetaca crkve. Sv. Franjo Saleški naime veli: „U teškoćama i neprilikama je najbolja molitva: Gospodine, budi volja tvoja". Sveti Alfonzo preporuča prije svega prozbenu molitvu i veli: „Poslije svete pričesti molimo za poniženja, a svaki dan u večer za ustrajnost u dobru".

O nebeski tulipane, moja ljubezna majko Marijo! U Tvom srcu je cvala ljubav k molitvi, a Ti si osobito rado molila u svakoj zgodi svoga života. Isprosi i nama milost, da svaki dan sve većma upoznamo uzvišenost molitve, da za čovjeka ne može biti veće časti na zemlji, nego li smjeti se razgovarati s Bogom svojim. Nauči nas ti sama o presv. Djevice pravi način molitve, jer si Ti po riječima sveti Bonaventure učiteljica molitve. O kad bismo mogli dobro moliti, tad bismo mogli i putem krjeposti stupati! „Tko znade dobro moliti", veli sveti Augustin, „znade pravo živjeti". Ulij u nas veliku ljubav prema samoći i veliki prezir svijeta, da nas nikakove rastresenosti ne uznemire kod molitve, te nam je ne omraze. I ako nam Ti svojim moćnim zagovorom u srcu uzbudiš veliku ljubav k molitvi, tada ćemo rado moliti, svako prosto vrijeme za to upotrebljavati, sve svoje čine molitvom posvetiti i u molitvi svoj mir i utjehu tražiti i naći. Tada ćemo moći sa sluškinjom sv. Citom kazati: „Svaki čovjek mora imati neko veselje ,a ja imadem svoje u molitvi".

Poput cvieta tulipana
Djeve svete duša bila,
Jer je silno, žarko, sveto
Molitvu si zavolila.
Zivot njezin skroman bio,
U nj se sveti pokoj slio.
Život tvoj, o Djevo vriedna,
Molitva je bio jedna!

Podaj cviet nam milostivi,
Dar molitve, dok smo živi,
Poput cvieta tulipana
Da dižemo svakog dana
K Bogu višnjem srca, duše,
Ma i zla se na nas ruše —
Betlehem, Kalvarija
Molitvu ti, Majko zna!

VIII.

Rezeda.

Odanost u volju Božju.

Karlo IX. kralj francuski pitao je jednom pjesnika Torkvata Tassa, koga drži za najsretnijega? Tasso nije dugo razmišljavao, već odmah odvratio: „Boga“. „To zna svatko“, reče kralj, „i toga ja nijesam pitao, nego tko je osim Boga i iza Boga najsretniji?“ Tada odgovori Tasso: „Onaj, koji je Bogu najsličniji.“ — Vanjsku sličnost pokazuju potezi lica, unutrašnju pak sličnost, dragi kršćanine, na koju mi mislimo, odaje jednakost volje. Tko prema tome hoće, što Bog hoće, tko svoju volju sasvim združuje s Božjom voljom, taj je Bogu najsličniji. Znamen te krjeposti, odanosti u volju Božju je cvijet, čije ime kao da veli: spusti se dolje, podaj se miru. Ovaj je cvijet tako poznat kao i obljubljen u vrtu i u sobi, a širi najugodniji i najfiniji miomiris. O kad bi krjepost, što je on označuje, bila tako poznata i od svih kršćana ljubljena i izvršivana! U tu svrhu ajde, da si ju pobliže prije svega

razmotrimo kod Marije, koja se svojim primjerom i ovdje prikazuje veličanstvenom. Kada je arkanđeo Gabrijel s neba na zemlju došao, da joj navijesti, da će postati majka Sinu božjemu, u tom času, kad je nebo i zemlja željno čekala na njezinu odluku, reče ona riječ, kojom otkupi rod ljudski: „Neka mi bude po riječi tvojoj!“ I kada je pod križem stajala i njezin umirući Sin nju u Ivanu svemu ljudskomu rodu dao za majku, kaže njezino do sedam puta probodeno srce, kako sv. Bonaventura tako lijepo reče: „Neka mi bude po riječi tvojoj.“ Prođite čitav život Marijin, dovikuje sv. Bernardo, i naći ćete, da je njezina volja sjedinjena s voljom njezina Sina.

Rezeda je neopažena te ima jednostavno čisto odijelo, a isto je tako i krjepost, što je ona označuje više sakrivena i manje u oči pada, jer je ona u unutarnjosti čovjeka, imade središte u srcu čovjeka, u volji, koja se s voljom Božjom tako sjedinjuje, da iz dviju volja postaje jedna. Odanosti pripada križ. Svi križevi, koje smo vidjeli ili naslikane ili u istinu, sastoje iz jednoga dugoga komada i iz drugoga nešto kraćega, koji je poprijeko stavljen na onaj glavni komad. Ako hoćeš n. pr. da iz drvenoga križa ne bude više križ, to treba da samo poprečni komad uzmeš te ga na glavni ili polag glavnog komada staviš u jednakom položaju, to više komadi ne čine križ. Glavno drvo označuje volju Božju, poprečno drvo označuje našu volju. Dok naša volja leži preko volje Božje, t. j. nasuprot, tada imademo križ, koji smo si sami načinili. Ako više ne ćemo križa, to treba posve jednostavno

da svoju volju združimo s voljom Božjom, i križ naš prestaje biti križem, jer svaki naš križ nastaje odatle, što se ne stavljamo u volju Božju. Odatle slijedi jasno i razgovijetno, kako je potrebna krjepost odanosti u volju Božju, jer bez križa ne može nitko blažen biti. Ta i sam Isus Krist uzevši čovječju narav htio je nama za primjer tu krjepost izvršivati. Kad se je na gori maslinskoj krvlju znojio, poviče: „Oče moj! ako me ne može ova čaša mimoići, da je ne pijem, neka bude volja tvoja.“ Možemo li se mi učenici njegovi tome oteti? Ne, mi moramo imati križ, jer bez križa nema ni jedne krjeposti. Uzmi ljubavi križ, i bit će naravska i ljudska; uzmi ufanju križ, i ne uzdiže se nad zemlju; uzmi poniznosti križ, i nije drugo nego taština, uzmi jakosti križ, i nije drugo, nego slabost. Novac ne vrijedi, ne nosi li slike kraljeve. Ta slika jest kao rana, što se u nj utisne i vrijednost mu daje. Nemaš li nikakovih ranâ, to će tvoje krjeposti biti bez zasluge; tvoje zlato ne će imati vrijednosti za nebo, ako nema na sebi biljege kralja svoga t. j. križa.

Rezeda raširuje krasan miomiris, i kako je miris zajedno dar, kojim cvijeće naplaćuje čovjeku ujedno uložen mar, tako pribavlja krjepost odanosti u Boga kršćaninu mnoge darove i poklone. Donosi mu mir srca. Sjetite se na oluju na moru! Apostoli puni straha govore: „Gospodine! izbavi nas, izgibosmo!“ Učitelj se digne, mahne rukom i valovi se razbiše, padoše, nesta ih, oluja presta i nebo posta opet plavetno, a sunce zasja. Toj božanskoj ruci priliči krjepost odanosti u volju Božju. Čim ti iz

svega srca s odvažnošću križu govoriš: „Gospodine, budi volja tvoja!“ osuši se vrelo suza, jadikovke na ustima utihnu, prestaje nemir srca, a povrati se mir i blažen počinak. Uslišaje mu molitve, veli sv. Franjo Saleški: „Jedan jedini, Gospodine budi volja tvoja, u nesreći izmoljen imade više zasluge, moći i vrijednosti, nego li hiljada oče-naša donosi mu utjehu s neba u sreći i u miru. Nebeska utjeha: „Hodite k meni svi, koji ste umorni i oterećeni, i ja ću vas okrijepiti“, govori Gospodin, utješiti utjehom, koja zaslađuje sve boli. Kolika je utjeha s Isusom raspetim počivati na križu. Svagdje, gdje nalaziš križeve, naći ćeš i Isusa na križu. On će se s tobom združiti u strpljivosti. U toj je zajednici blaženstvo života. On se združuje sa svetima u radosti, on se združuje sa ljudima u žalosti. Donosi mu: blagoslov Božji. —

U kući, u obitelji, u kojoj je križ, tu je Gospodin djelitelj svakoga blagoslova sam; koja duša trpi, ne mora tek moliti za blagoslov Božji: ona ga već imade u križu. O kad bi svi kršćani upoznali beskonačnu vrijednost, što počiva u strpljivo podnašanom križu! Takav je čovjek, veli sv. Egidij, sličan svetohraništu, pred kojim bih htio pokleknuti, jer živa Boga u sebi nosi. Križ nije drugo, nego list od Gospodina pisan duši, u kojem stoji napisano: „Ja te ljubim, ja te blagosljivljem.“

Rezeda je zelena. Zelena boja, boja je ufanja, pouzdanja i odvažnosti; samo onaj izgubi sve, koji izgubi odvažnost. Šta nam podaje u križevima i u suprotivštinama srčanost za odanost u volju Božju? Način, i opet način, kako treba, da svoj križ nosimo.

Prvi način uči nas jedna svetica. Sv. Terezija veli: „Hoćeš li svoj križ lako nositi, to ga ne smiješ vući, nego ga svim silama uzdići i s njim upravo hrliti.“

Drugi nas način uči jedan poganin. Onaj visoko cijenjeni mudrac Solon dovede nekoga od brige i bijede slomljena prijatelja na najveću kulu grada Atene i pokaže mu sve najkrasnije palače, zgrade i trgovačka skladišta i reče: „O kolike se stiske i nemiri, kolike brige i jadi kriju pod tim krovovima.“

Treći nas način uči iskustvo: Ti ne ćeš ni jedne kuće naći, koja bi bila tako nesretna, da je ne bi mogla utješiti druga još nesretnija.

Četvrti nas nas način uči razum, koji nam kaže: „Čemu se žalostiš? Tvojega zla nije se bojati. Ako je maleno, lako ga je podnijeti; ako je veliko, ne može dugo trajati. Zlo, koje je strašno, ne može dugo trajati; ako se ne može ukloniti, tad će samo prestati, ili će nam oteti život ili osjećanje. Samo u paklu traje zlo za uvijeke. Vrijeme privede sve kraju, a da ti na to ne misliš. Tvoja bol ne može dulje trajati, nego li život; a što je život prema vječnosti?

Peti nas način uči vječna Istina. Isus Krist kaže: „Tko hoće za mnom ići, neka uzme križ svoj dnevice i neka slijedi mene.“ Čudnovato, križ, koji nam prouzrokuje boli, upravo je najveća utjeha. Gledajte Mariju! Pod križem zašuti sve njezino jadikovanje, zanijemi sav jauk, osuše se sve suze. Ta bila je kod križa! — Ondje traži i ti svoju utjehu kod Raspetoga, koji ti sa križa

dovikuje: Tko hoće da me slijedi u vječnu slavu, u raj, u nebo, taj neka strpljivo nosi svoj križ.

Tko hoće biti blažen, neka bude odan u volju Božju.

Daj svagdanje
Zivovanje
Da rad Boga snosim tu;
Da u njega
Žića svega
Ufam se u dobru, zlu!

IX.

Mukokaz.

Križni put.

Ime i obličje mukokaza označuje muku Isusovu. Njegovo bijelo, ljubičasto odijelo pokazuje žalost i bol, pet prstića u njegovoj sredini, peterostruki list sjeća nas na pet rana Isusa Krista. Srce Marijino priliči mukokazu, otkako joj Simeon reče one proročke riječi: „I tvoju će dušu probosti mač.“ Ona je mogla doista kazati: „I moja je bol uvijek pred očima mojim.“ Kad je svoje Božansko djetešce u naručaju držala, mislila je, kako će joj ga jednom krvnici uzeti; kad ga je poljubila, probode joj dušu poput mača pomisao na poljubac izdajice; kad je djetešce povijala, bilo joj je, kao da vidi veze, užeta, lance, kojim će jednoć Židovi hvatati i vezati njezina Spasitelja; kad bi se u snu probudila, vidjela je u duhu križ, zadnje i krvavo počivalište svoga Sina. Tako je bilo majčino srce Marijino slično mukokazu, ona je osjećala boli Isusove, dok ih on u istinu još nije ni trpio. Kad je pak začeo trpjeti, išla je ona s njim, a nakon

svršetka muka razmatrala bi o njima. Imade dvostruki križni put; jednim moramo ići, a drugim nam se savjetuje, da idemo.

Kad je Isus započeo svoju učiteljsku službu, odreče se i Marija svojih tihih domaćih običaja, pa je slijedila svoga Sina na njegovim putovanjima. Ona ostavi svoju mirnu kućicu, da dijeli sudbinu prognanika; da slijedi njegove posvećene stope, kad je Židovima naviještao evanđelje. Poslije mnogih boli i jada uđe presveta Djevica konačno s njim u nesretni grad, da ondje slavi zadnji vazam. Ona je čula zanosni poklik naroda kod njegova ulaza: „Hosana sinu Davidovu!“, ali preko paoma, koje su se prostirale, gledala je Marija tužnim očima na sjeverozapad prama Kalvariji. Trnjem okrunjena, krvava, izbičovana, križem opterećena Sina slijedi majka kroz ulice Jerusalema i sastane ga. Kakav susretaj! Ivan i Magdalena sigurno su sve učinili, da majku odvrate od Golgote, ali sve njihove molbe bijahu uzaludne. Marija upotrebi sve svoje sile i stane se uspinjati na najstrmiji obronak Kalvarije. Eto je, dospjela je na metu svoga žalosnoga hodočašća. Ondje je čula, kako joj sinka na križ pribijaju, i ledeni znoj oblije njezino čelo; ondje vidje Sina svoga umirati, i kao okamenjena od boli stajala je nepomično pod križem. Skinuto s križa tijelo Isusovo pratila je do grobne špilje, u koju ga spustiše, a zadnji pogled, koji onamo padne, prije no kamen prikri grob, bio je majčin, pogled Marije.

Što je naš život drugo, nego križni put? Prvi naš glas, naime plač, pokazuje jasno, da smo stupili u suznu dolinu, a naša zadnja borba na smrtnom krevetu dokazuje, da ostavljamo dolinu boli. —

Naš život je križni put, ali s daleko više od četrnaest postaja. Taj križ sačinjava siromaštvo, bolest, preziranje, zapostavljanje, nezahvalnost, duševne boli, tjelesne muke i kako se već zove ta cijela vojska nevolja, koje nam život ogorčuju. „Sretna li tebe, ako na svom križnom putu Isusa slijediš!“! veli sv. Bernardo, kao što je Marija slijedila svoga božanskoga Sina. Sretna li tebe, ako te Marija kroz taj život prati! U Isusu ćeš naći jakosti, a u Mariji utjehe. Jedna jedina riječ bila je dostatna sv. Magdaleni, koja je na dan uskrsnuća njegova žalosna i turobna po vrtu hodala, da joj utiša svaku bol i žalost. „Marijo“, reče joj Učitelj u spodobi vrtlara, ona pogleda, prepozna ga i nastade radost, veselje, blaženstvo i zadovoljstvo u njezinoj duši. Sva vesela pohrli k apostolima i učenicima, da im donese tu ugodnu vijest. Putniče na križnom putu, kršćanska dušo, otvori sv. Pismo. Jedna jedina riječ iz ustiju Isusovih dat će ti jakosti, da trpiš. „Hodite k meni svi, koji ste umorni i oterećeni i ja ću Vas okrijepiti.“

„Sabraćaj sa teško kušanom dušom, daje nam u našim vlastitim bolima čudesnu utjehu. Zato se i ti često na tvome križnom putu navrati k Mariji, veli sv. Bernardin Sienski, pokucaj na njenom sedam puta probodenom srcu, jer tu ćeš naći takovu utjehu, kakovu bi kod svih ljudi na zemlji uzaludno tražio.“ Kada je Marija čutjela, da će

ju Gospodin doskora s ovoga svijeta pozvati, htjede ona još jednom pozdraviti domovinsko mjesto, mjesto otkupljenja. Ona otputuje s Ivanom iz Grčke opet u Palestinu i došavši u Jerusalem prođe njegove ulice, sudnicu Kajfinu, put na Golgotu i sva mjesta posvećena mukama njezina Sina, uspne se još jednom na Kalvariju, gdje nas je njezin Sin do smrti ljubio, pa sve vrijeme razmatraše u duhu muke Isusa Krista.

Sv. Franjo Asiški želio je od Boga saznati, što bi njemu bilo najmilije? U toj gorljivosti otvori misnu knjigu i na otvorenom listu pisalo je: Passio Domini nostri Jesu Christi, to jest: Muka Gospodina našega Isusa Krista. Po tome je jasno vidio, da Bogu nije ništa milije, nego li razmatranje muke Kristove.

Zato idimo i mi dragi kršćani, vrlo često i vrlo rado drugim križnim putem. To je križni put, a razmatranje na četrnaest postaja toga križnoga puta sveta je crkva obdarila vrlo mnogim milostima i oprostima. Taj je križni put i naša dobra majka Marija prije nas prošla moleći i promatrajući. Nemojte misliti, da je ta vježba samo za korizmeno vrijeme. Ne, već kako je sav život Isusov bio život boli, to nastojmo i mi često u životu ići putem njegovih boli. Misao na gorku muku i na smrt Isusa Krista neka bude naša prva misao u jutro, naša zadnja misao u veče. Svaki dan razmatrajmo koju postaju ili koju bol Gospodinovu, njegovo bičovanje, a sjetimo se i preko dana često na to. Poljubimo raspelo kod našega kreveta, a taj cjelov neka bude naš jutarnji blagoslov, preporuka

u pet svetih rana, naša večernja molitva. Budemo li tako radili, onda ćemo biti slični mukokazu, pa ako taj cvijet i nema mirisa, to odaje razmatranje muke Kristove, nebeski dah i obogaćuje dušu našu vječnim blagom. Sv. Bonaventura veli: „Ne možeš Bogu ugodnije žrtve, anđelima većega veselja, presvetom Trojstvu veće časti iskazati, nego ako se dnevice vježbaš u razmatranju muke Isusove!“ Alberto veliki kaže: „Kršćanin, koji makar i kratko vrijeme srdačnim oduševljenjem misli na muku Kristovu, imade više zasluga nego li drugi, koji se bez te misli do krvi bičuje, o vodi i kruhu živi i sav časoslov moli!“ — „Te muke promatrati, veli sv. Bernardo, nazivljem ja mudrošću; u njima nalazim bogatstvo spasenja i puninu zasluga, iz njih crpam sad spasonosnu gorčinu, sad najslađu utjehu!“ Taku je utjehu crpala iz promatranja muke Isusove sveta Lidvina. Kao djevojčici od 15 godina dogodila se nezgoda i od tada je kroz 38 godina trpjela neprestane i velike boli sve do svoje smrti. U početku joj bilo jako teško i nesnosno toliko trpjeti. Tada joj svetuje neki svećenik, neka češće promatra muku Isusovu. Ona ga posluša, pa nađe u tom toliku slast i utjehu, da je rado trpjela one svoje grozne boli. Znala bi kad i kad reći: „Kad bih jednom jedinom „Zdravomarijom“ mogla dobiti zdravlje svoga tijela, ne bih toga ni učinila ni željela“.

Zato, o nebeski mukokaže, presveta djevica Marijo, daj, da mi poput Tebe križnim putem našega života sa Isusom strpljivo hodamo i križni put gorke muke i smrti Isusa Krista često i rado molimo i razmatramo. — Kako

si je dao nekoć blaženi Venturin Bergamo u svoj prsten utisnuti sva mučila Kristova i ove riječi: „Moje oružje i moj znak neka bude križ Gospodinov“, tako i mi ne izbrisivim slovima upišimo u dubinu srca svoga: Isus Krist je za nas trpio, za nas bio raspet, za nas umro!

Tvoga Sina svaka muka
Ljuto te je ranila,
Al ti sve si šuteć, trpeć
U srcu sahranila. —
Nek preda mnom lebde svagda
Krista muke velike,
One će mi u životu
Lakšat sve neprilike!

X.

Balzamina.

Pokajanje.

Sv. Efrem posjeti jedared u pustinji pustinjaka Julijana i nađe slučajno u njegovoj knjizi svuda oštećeno i izbrisano ime Isusovo i ime Božje. Kada zapita za uzrok, odgovori mu Julijan: „Velika pokornica Magdalena nakvasila je suzama noge Isusa Krista; a ja veliki grješnik nastojim suzama kvasiti ime Isusovo“. O pokorničke suze, viče sv. Lovro Justinijan, vaša je moć, vaše je gospodstvo! Sveti pak Ivan Zlatousti veli: „Tvoji su grijesi zapisani u knjizi, plači, i bit će izbrisani, prolijevaj suze, i pisma nestaje“. Tolika je moć suza, suza pokorničkih. Znamen pokajanja cvijet je balzamina, lijepi, mili, raznobojni cvijet. Svakomu čovjeku, svačijem srcu potrebno je pokajanje. Nestane li miloduha prve milosti, čovjek je kao cvijet

bez mirisa, pa mu se valja kajati. Vrelo suza, život pravoga i iskrenoga kajanja cvijet je, koji valja vazda zalijevati, vazda ga uzdržavati mokra i vlažna. O, kako je plakao David radi svojih grijeha, kako on sam kaže: „Svaku noć kvasim odar svoj, suzama svojim natapam postelju svoju.“ Kako li je Margareta Kortonska plakala, kojoj je uslijed množine pokorničkih suza sljepoća prijetila! A vi dragi kršćani? Dà, ali mi nismo grješnici. Kako?! O tada vi jamačno ne znate, kolika je uvreda Boga jedan grijeh? Grijeh je najveća nezahvalnost, najveća nepokornost, najveća nesreća. Kad bismo mogli jednom laži sav svijet obratiti, ne bismo smjeli lagati. Rursum crucifigentes, veli Apostol, grijeh je ponovno raspinjanje Krista. Sveti Augustin potužio se je, da nije kod jela i pila suspregnuo neke radosti, tužio se je vrućim suzama, da se je katkada kod pjevanja psalama većma radovao radi napjeva, nego li radi značenja riječi. Dà, on se je potužio, da je jednom nekom posebnom radošću motrio jednoga psa, koji je lovio zeca, a jednoć jednoga pauka, koji je uhvatio komarca; on se je potužio, da se je jednoga dana odviše veselio radi lijepoga vremena, a mi? Mi ne oplakujemo teških grijeha našega života, ali niti lahkih, koji lakoumnošću, kojom ih počinjamo, malim trudom, kojim ih se nastojimo riješiti, i velikim svojim brojem sve više otežuju našu dušu. Gdje je tu dakle naše pokajanje, gdje su naše suze? Da, ali mi ne možemo plakati. Ti moraš za to moliti, jer suze kajalice su milost Božja, dar nebesa. Zato je sveta Crkva za dar

suza složila posebnu molitvu. Kada je sveti Ludovik molio te molitve i došao na one riječi: O Bože, podijeli nam izvor suza, tada je pobožno molio: „O moj Gospodine, ja se ne usuđujem za izvor suza moliti, podijeli mi samo nekoliko kapljica, da orosim sušu srca svoga". I ako ti Bog uskrati dar suza, koje sa srca brigu oduzimlju i sa duše bol, i ako tvoje oko ne može plakati, to neka barem tvoje srce svega tvoga života plače dubokom boli pokajanja, jer uvredu vječnoga Boga izmiruje doživotno pokajanje, ono se neka u tvom životu provlači kano crvena u bijelo platno uvezena nit, ona se neka očituje u postojanoj molitvi za oproštenje grijeha, neka se očituje u neprestanom nastojanju, da izbrišeš grijehe samozatajom i dobrim djelima, sveudiljnim čuvstvima boli i žalosti, toplim pokorničkim suzama. Tada će srce tvoje biti nalik na balzaminu, tada će veseliti srce Marijino. Ali kako smijemo mi, dragi kršćani, balzaminu, sliku kajanja posvetiti Mariji, njoj, koja nije nikada ni jednoga grijeha počinila, koja dakle nije imala radi čega se kajati. Uza sve to će ona poput svoga božanskoga Sina vanredno ljubiti i bogato nagraditi krjepost pokajanja.

Tri put je zatajio Petar Isusa: „Ne znam toga čovjeka", pa je to još i zakletvom potvrdio. Tada ga pogleda Božanski Spasitelj samo jednim pogledom, koji poput munje, ali munje smilovanja, pronikne srce apostolovo. On izađe na polje i gorko zaplaka. On je pače, kako vele sveti Oci, oplakivao cijeli svoj život taj grijeh tako, da su mu se i na licu poznali nabori od gorčine

njegovih suza. Nije li ga Gospodin sada više ljubio? Još mnogo više, njegovo pokajanje bilo je upravo tako veliko kao i njegov grijeh, bilo je magnet, koji božansko Srce k sebi privlači. On ga učini glavom Crkve, prvim apostolom, predade mu ključeve kraljevstva nebeskoga, učini ga stupom i pećinom, na kojoj se razbijaju svi valovi, koje ne će nadvladati ni paklena vrata.

Velika je bila grjehota Magdalene, ali onaj čas, kako je pokorničkim suzama nakvasila noge Gospodinove, on joj sam reče: „Opraštaju ti se grijesi!“ Kako ju je nježno ljubio Gospodin, kad je smjela uvijek polag njega biti, kad joj se je sam poslije svojega uskrsnuća ukazao! Nakon smrti Kristove uze ju Marija u okrilje svoje majčine ljubavi, a Magdalena izli u njeno čisto i milosrdno srce svoje suze i svoje pokajanje. Neokaljana Djevica uze Magdalenu u svoj naručaj, privinu na svoje srce nju, veliku grješnicu i stade na plodnom polju, koje je tako dugo pusto bilo, njegovati cvijetke, koji su prema nebu svoje čaške otvarali. Ovako su Isus i Marija ljubili krjepost pokore. Ne ćemo li si je dakle i mi odabrati za krjepost našega života, to više, što je njezin život upravo tako velik. „Ako grješnik pokoru čini za sve svoje grijehe i kaje se za nje, to se ja svih njegovih grijeha ne ću više sjećati“, govori Gospodin. „Kažem vam, da će tako biti radost na nebu za jednoga grješnika, koji čini pokoru, većma, nego li za devetdeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore“. „Što nadvlada onoga, koji je nenadvladiv, što pobijedi onoga, koji sve pobjeđuje?“ —

pita sv. Ivan Zlatousti. „To je pokornička suza, to je bol pokajanja. Ako vidi to Gospodin, tada on može samo oprostiti“. Sveti Franjo Saleški pripovijeda, da je u njegovo vrijeme zavladao među đacima u Padovi gadan običaj, da su po noći oružani po ulicama hodali i prolaznike nagovarali s upitom „tko je“. Tko im nije odgovorio po njihovu glasu, bio je izvrgnut njihovu napadaju. Neki učenik, koji je ulicom išao, te nije odgovorio na ovaj upit, bude usmrćen. Ubojica pobježe u kuću jedne udovice. Sin te udovice bio mu je saučenik i prijatelj. Zato priznade gospođi svoj zločesti čin i stade je vruće moliti, da bi ga u kojem kutiću svoje kuće sakrila. Puna sućuti zatvori ga udovica u odaljeni kabinet. Ne dugo iza toga donesoše joj umorena sina. Odmah je bilo jasno, tko ga je ubio. Glasno jecajući ode ona k njemu i reče: „Jao, što ti je moj sin učinio, da si ga tako okrutno umorio?“ No kada je ovaj čuo, da je ubio svoga ljubeznoga prijatelja, poče glasno plakati, pa umjesto da tu dobru majku prosi za oproštenje, pade joj pred noge i prisegnu, da će se predati u ruke pravednosti, da može za tako veliki zločin činiti javnu pokoru. Žalosna majka, prava kršćanka, bude od toga pokajanja i tuge mladića tako tronuta, te reče: „Dok ti Boga prosiš za oproštenje i hoćeš da svoj život popraviš, to ću te pustiti da svoj život popraviš, to ću te pustiti na slobodu“. Ona to i učini po svom obećanju. Ako je to, dragi kršćani, učinila zemaljska majka, koliko će više tako učiniti nebeska majka Marija. Grijehom žalostimo i vrijeđamo njezina

jedinca Sina. Ako se dakle puni pokajanja i skrušenja utečemo u okrilje njezina blagog i milosrdnoga srca, ona će nam oprostiti, ali i sudu prijaviti. Kako, sudu? Dà, sudu milosrđa. Ona stupa k prijestolju vječnoga Suca, koji je ujedno i njezin Sin, ona Mu govori: „Radi pokajanja, radi boli i radi suza smiluj se na ovoga grješnika, budi mu milostiv". Gospodin će oprostiti, on će takvo pokajanje na zagovor svoje majke nagraditi nebeskom slavom, a skrušeni će grješnici po sve vijeke pjevati s Davidom: Koji su sijali u suzama, žet će u radosti, ti si mi obratio moj plač u radost, razderao si moje žalobno odijelo, odjenuo si me vječnom milinom.

Zato o ljubezna majko Marija, učini, da naša srca postanu nakvašena i natopljena suzama pokore, da budu puna pokajanja. Daj, da ono traje za čitavoga života, daj da bude tako istinito, duboko i pravo, da ono tvoje materinje srce i srce tvoga Božanskoga Sina sklone na ljubav i nagradu.

Dragocjena viek je suza,
Pokajanje što je rađa;
Anđeoska pjesan nije
Višnjem molba žarča, slađa!

Pokajanje pravo srca
Cudna snaga posvud prati
S njim se u grud ljudsku često
Božja ljubav opet vrati.

Daj nam suza živi vrutak.
Majko mila, sveta, draga —
Pokajanje dovest će nas
Do nebeskog rajskog praga!

XI.

Različak.

Nasljedovanje Krista.

Uoči posljednjeg juriša na Turke kod Sigeta godine 1566. prozbori junački Nikola Šubić Zrinjski svojoj maloj preostaloj četi: „Braćo moja, junački drugovi! Sad se opomenite zakletve svete, kojom se među sobom zavjerismo, da ćemo zajedno ili pobijediti ili umrijeti. Činite što vidite da i ja činim; junački, čistim srcem pohrlite za mnom u krilo smrti za svetu vjeru i dom". Iza toga otvori junak od Sigeta vrata i zazivajući lijepo ime Isusovo, navali na Turke. „Za njim! Za njim!" povikaše vjerni mu drugovi i pohrliše veselo za hrvatskim Leonidom u junačku smrt za svetinje svoje. Ovako je eto radio zemaljski vojskovođa. Ali ne govori li također i nebeski Gospodin, kralj svih kraljeva, Isus Krist: „Slijedite me"! Hoćemo li se i mi onako brzo, onako točno, onako poslušno odazvati tomu pozivu, kako se je odazvala hrabra četa sigetskog junaka ili kako se je odazvao sv. Matej? Pripovijeda nam sveto evanđelje, kako je

Isus rekao sv. Mateju: „Slijedi me“, a on s mjesta ustane i pođe za njime. Da i mi uzmognemo tako učiniti, hajde da si pobliže promotrimo nasljedovanje Isusa Krista, i to baš u njegovu znamenu — različku.

Različak imade sasvim grubu čašku, a to pokazuje teškoću, koju zadaje nasljedovanje Krista putenu čovjeku, kršćaninu, koji tjelesno osjeća. To je označeno u riječima: „Kako su uska vrata i tijesan put, koji vodi k životu?“ Božji zakon, crkvene zapovijedi, evanđeoski savjeti, prividan su jaram, koji odbija mnoge, da ne nasljeduju Krista, premda Gospodin sam veli: „Jaram je moj sladak i breme je moje lako“. Kako može teret lahak biti? Jednostavno tako, što ga Bog sam olakoćuje, kako je preko proroka obećao: „Ja ću njima biti kao onaj, koji jaram na leđa diže“. Ako je grm gorio, a nije sagorjevao, jer se je Gospodin u njemu nalazio, to se nije čuditi, ako je i breme lako, jer se također nalazi Gospodin u njemu, te nam ga pomaže nositi. O, vi Šimuni iz Cirene, koji samo prisiljeni Gospodina slijedite, upravo pamet, kojom se gledate ispričati, da su vam kršćanska pravila prestroga, vaša je tužiteljica. Zar nije razborito, da ako je učitelj išao putem punim trnja, da također i učenici tim putem moraju ići? Ili zar će se sluge kititi ružama, dok Gospodin trnovu krunu nosi? Zar nije razborito, da se nješto tako velika i uzvišena kao krjepost, da se tako sjajna i vječna nagrada kao nebo samo može osvojiti mukom i mnogom borbom? Šta li čovjek sve ne čini, da omili stvoru, kolike terete i teškoće prima drago-

voljno i rado na se? Kako se dragovoljno podlaže čovjek strašnomu jarmu etikete, društvenih pravila, ljudskih obzira, da si isprosi naklonost bijednih ljudi, da uzmogne kratko vrijeme svoga života klanjati se utvori krive prosvjete?! Za Isusa je pak svaki korak previše, svaka služba prenaporna. No mi, dragi kršćani, smijemo slijediti svoj zdrav razum i svoj duh radosno sagnuti pred zakonom Božjim. On jedini čini čovjeka slobodnim, da slijedi Isusa Krista na oporom, punom trnja putu, koji vodi k svijetlu. Tko mene slijedi, veli Gospodin, ne hoda u tami.

Različak cvate samo na otvorenim putevima, livadama, vrtovima, on cvate u žitaricama sakriven sasvim neznatan. Krist je živio trideset godina u zabiti, a samo je tri godine naučao javno. Ako hoćemo da Gospodina slijedimo, treba nam ljubiti mirni, sukromni i samotni život. Al, kako to mogu, reći ćeš, ja kod svojih velikih poslova, uz svoju mnogobrojnu obitelj? Na to ti odgovaram ono, što je sv. Toma Akvinski odgovorio svojoj sestri, kad ga je upitala: Kako može čovjek sigurno postati blaženim? Volendo: ako samo hoćeš, tada možeš. Ne možeš li ti po savjetu sv. Magdalene Pazijske u svome srcu načiniti si tihu sobicu, u koju ćeš se u vrevi svojih posala, kad tad makar i na kratak čas povući i zakloniti se od svijeta? Ne možeš li ti mnoge posjete, sastanke i zabave, ako ne posve izbjeći, a ono ipak umanjiti i prikratiti? Ne možeš li napustiti beskorisne, nepotrebne razgovore, razgovore, koji tjeraju brige, ali duh ubijaju! Gdje je mnogo riječi, malo je duha, veli sv. Ignacije. — U šutnji

i u ufanju sačuvat ćeš svoju dušu, veli Duh sv. U Nizozemskoj živio je jednoć veliki sluga Božji, imenom Rudolf, koji je šestnaest godina obdržavao najstrožu šutnju. Kad jednom u gradu, gdje je stanovao, nastao oganj i strah stao haračiti, tada zdvojni stanovnici otrče k mužu, koji je stajao na velikom glasu svetosti i stanu ga zaklinjati i najganutljivijim glasom moliti, da njima za ljubav prekine svoju šutnju i vatri zapovjedi, da se dalje ne širi. Božji čovjek dade se sklonuti, ode k vatri i reče dvije riječi: „Stani vatro!“ I vatra prestane i grad bude spašen. Što više u skromnosti živiš jedino za Boga i za tvoju dužnost, svaku grješnu i beskorisnu riječ strogom šutnjom izbjegavaš, tada to više moći imade tvoja opomena, o oče, to više blagoslova imade tvoja riječ, o majko, to više djeluje tvoja molitva, o kršćanine, jednaka jednoj jedinoj riječi: „Neka bude“, i posta nebo i zemlja, jednaka riječi: „Ja sam“, i svi protivnici Gospodnji padoše kao mrtvi na zemlju.

Različak, taj nestašni cviet, raste u žitaricama na poljima, gdje je uzrasla raž i pšenica. Iz pšenice pripravlja se milosni kruh, koji Božanskim riječima: „Ovo je tijelo moje“, postaje tijelom Gospodnjim, da bude hrana našoj duši u presv. oltarskom sakramentu. Zar da vas još opominjem, kršćani dragi, da vi svojoj gorljivosti u pohađanju svibanjske pobožnosti tim krunu postavite, da po naredbi svete Crkve, da oprost svibanjski zadobijete, pobožno u sv. pričesti onoga primite, koga je Marija u srcu nosila i u svome naručaju hranila. Vi ne

možete bolje majke Božje razveseliti. Kako nema uže zajednice s Isusom Kristom, no što je ona u sv. pričesti, tako nema nijedne uže zajednice s Marijom. Isus, koga primate, put je od njezine puti, krv od njezine krvi, kost od njezine kosti.

Različak niče, a da se ne sije. Seljak ječmeno i pšenično sije zrnje, a ipak svake godine razveseljuje njegovo oko i resi njegov šešir, njegovu kolibicu velik broj različka. To znači: „Slijedi samo Isusa, vjerno i savjesno ispunjavaj svoje staleške i zvanične dužnosti, a radost dolazi sama po sebi, utjehu i mir poklanja ti na pretek Gospodin!“ Ruka Gospodnja je plodno polje. Što se posije, vraća On stostruko, veli sv. Ignacije. Svijet je grmlje, na kom cvate samo jedna jedina ruža utjeha točnoga ispunjavanja dužnosti. Svih drugih radosti brzo nestaje, samo to veselje ostaje, samo ta utjeha ostaje do groba; dà i preko groba, gdje se promjenjuje u nebesku vječnu utjehu.

Različak je modar. Modra je i boja haljine Marijine. Sjeća nas ona na Majku Božju. Navedite mi samo jedno vrijeme, gdje majka Božja nije slijedila svoga Božanskoga Sina! Ne kaže li se o njoj u Sv. Pismu: „I ona je čuvala sve ove riječi u srcu“, a ne kaže li sv. Anzelmo: Kako je Marija među svim stvorenim bićima najuzvišenija, tako je ona bila najvjernija nasljedovačica Isusa Krista i njegov najsavršeniji odsjev. Ljubimo li Mariju, to moramo poput nje nasljedovati Isusa Krista.

Modra je boja vjernosti, sjeća nas na prisegu, koju polažemo kod svete potvrde. Isusu vjeran ostati do smrti,

šta je drugo nego li javno očitovanje, da smo nasljedovači Kristovi?

Život Isusov ogledalo je za naš život. Kod svega što mi radimo, govorimo i poduzimljemo, pitajmo se najprije: Kako bi tu Isus govorio, radio i na šta bi se odlučio? Krist neka se čuje na tvom jeziku. Krist neka se vidi u tvom životu. Isus u srcu, Isus na ustima, kako kaže sv. Petar Damjan. O, tada će se jednoć moći i o nama kazati, što se je kazalo o sv. Tomi Vilanovskom: „Može se bolje čitati evanđelje na svetima nego li u knjizi".

Modra je boja neba, nagrada za vjerno nasljedovanje Krista, pa jer mi svi želimo doći u nebo i biti blaženi, to nam podaje presv. djevica Marija nebeski različak. Molimo je, da nam isprosi milost, da se ne utrudimo u nasljedovanju Isusa Krista, dok ne uzmognemo za vijeke otpočinuti na Isusovom i na njezinom materinjem srcu.

Predivna je težnja Gospoda sliedit,
To jedina svrha budi nam svim!
Za Kristom napried, sve će se pobiedit
I ako borbe treba s ciljem tim!

O sretnih nas, kad konac žića stiže,
U nebo ako uniđemo tad —
Za milost ovu, Majko, ruke diže
Pram tebi gore tvoje diete sad!

XII.

Zlatoglav.

Kušnje.

Cvijet istoga imena i jednake podobe već smo jednom razmatrali. Sada želimo samo druge boje posvetiti Majci Božjoj. Zlatoglav radi svoje kao vatra crvene boje naziva se vatrenim ljiljanom. Njegov znamen leži u njegovom imenu i znači: Hoćeš li ljiljan biti t. j. nevin i neokaljen, to moraš biti ognjem prokušan. Imade li stvora na zemlji, koji je bio više i teže kušan nego li Marija? Je li tko bio teže kušan nego li ona, čije unutrašnje boli, kako sveti Oci kažu, natkriljuju sve boli mučenika zajedno? Kako je nekoć sveta Kunigunda neozlijeđena išla preko gorućega ugljena, tako je išla Marija slavno kroz oganj svih kušnja, pa zato sada cvate kano najljepši ljiljan pred prijestolom Božjim, u vrtu nebeskoga raja. Dragi kršćanine, Kako su različite kušnje života, tako su različiti i napasnici! oni, koji nam pripravljaju te kušnje.

Napastuje nas Bog. Vi se čudite, a ja ponavljam: Bog napastuje, jer tako piše u knjizi Mojsijinoj. Bog

nas kuša, da se očituje, da li ga ljubimo ili ne. Nije li bilo drvo u raju za prvoga čovjeka kušnja Božja, da se prokuša njihova poslušnost. I nije li i sam Božanski Spasitelj svoju milu Majku kušao na svadbi u Kani? Ženo, šta je meni do tebe, moja ura još nije došla. Tako napastuje Bog čovjeka, ali za njegovo spasenje. Tako On znade lakoumnom poslati bolest, da postane ozbiljniji i da u se uđe; tako znade oholu poslati poniženje, da upozna svoju oholost; tako znade bogatomu uzeti požarom dobro, da ga oslobodi preveliкoga čeznuća za zemaljskim blagom; tako znade uzeti sretnomu člana obitelji, da u sreći ne zaboravi na svoje vječno spasenje i da na smrt misli. — Ali jao! — vrlo malo ljudi izdrže te kušnje, ta napastovanja milosrdnoga Boga, da našu krjepost zasvjedočimo. Nad većinom kršćana mogao bi Spasitelj plačući reći, kako je nekoć rekao nad gradom Jerusalemom: Kad bi i ti znao, što je za mir tvoj! Jer će doći dani na tebe ... Zato što nijesi poznao vremena pohoda svojega.

Drugi napasnik ljudi je onaj, koga Sveto Pismo nazivlje, da je zavoditelj i lažac od početka, lukava zmija, otrovan zmaj, otpali anđeo, sotona ili đavao.

Sjeti se, kršćanine dragi, kako se je Božanski Spasitelj u pustinji četrdeset dana molitvom i postom pripravljao za svoju učiteljsku službu. Na to dođe k njemu zli neprijatelj, koji ga htjede napašću navesti na putenost, na oholost, na otpad. Na to misli, pa se tada ne ćeš čuditi, što veli sveti Petar: „Budite trijezni i pazite, jer

protivnik vaš đavao kao lav ričući hodi i traži, koga da proždere". Bog nas kuša za naše dobro, a đavao nas uvijek kuša na našu propast, potiče nas, da prekršimo zapovijed Božju, da zanemarimo svoju dužnost. Tu treba čvrsto stojati i sredstva savjesno upotrebljavati, koja nam u toj borbi preporučuju učitelji duhovnoga života. Bog te vidi u toj napasti, čete anđela su pripravne, da ti u pomoć pohrle. Ti se boriš za slavu Božju, Bog te ne će ostaviti, sigurno ne! Ta misao dat će ti odvažnost.

Bog ne će dopustiti, da budeš preko svojih sila napastovan. Ni jedna vražja napast nije tako velika, da se ne bi mogla nadvladati. S napašću raste i milost, a kad je Bog za nas, tko može biti protiv nas?

Krjepost je nješto veliko, uzvišeno. Za to se mora skupo platiti. Budi uvijek zaokupljen, i ne ćeš čuti glasa zavoditeljeva. Radina čovjeka napastuje jedan, a lijenčinu tisuću đavola. Nastoj, da sama sebe dobro upoznaš. Ako se iz dva kamena hoće iskresati vatra, gleda se točno, gdje je najoštrija i najšiljatija strana, jer se tu najprije vatra iskreše. Tako čini i lukavi neprijatelj. On uhodi u tako zvanu slabu stranu čovjeka. Tu na nj navali, tu ga pograbi i napastuje. Sve dakle ovisi o tome, da se čvrsto braniš i ogradiš. —

Obično je sredstvo proti vražjim napastima molitva, jer se njome s Bogom združujemo, koji je nenadvladiv. — Bdijte i molite, da ne padnete u napast!

I svijet po svom određenju napastuje ljude, jer svijet nije drugo, nego li mjesto kušnja za nas. On napastuje

po svom položaju, jer je od Boga proklet, te nam samo trnje i korov rodi. To trnje i korov njegove su napasti, dražesti i zamke, u koje čovjeka uplete na njegovu propast. Njegov najfiniji otrov je prionivost za nj. O kako mnoge plemenite duše propadaju radi te ljubavi, začarane dražesti njegove naravi, zaslijepljene zlatom i srebrom zemlje, opojene njegovim radostima, zaboravljaju radi svijeta vječnost, svoje vječno spasenje i propadaju. A kolike ljude napastuje, da druge ljude na zlo navode zlim načelima, vlastitim zlim primjerom, zavođenjem u najrazličitijim oblicima i prilikama. Dao Bog, te nam se otvorile oči, kako nekoć sv. Antunu te bismo ugledali sav svijet pun isprepleten zamkama i s tim svecem uskliknuli: „Tko će, o Gospodine, ukloniti se svim tim zamkama?“ Radi toga i propadaju tolike duše, jer od deset lađa, što morem plove, jedva jedna nastrada, veli sv. Bernardo, a od deset duša, što idu oceanom ovoga života, jedva se jedna duša spasi. Ovaj svetac imade pravo, kad kaže, da bi se ovaj svijet jedva mogao od pakla razlikovati, kad u ovom životu ne bi bilo nade u budući život.

Ali tu također leži i moćno sredstvo, da se opremo napastima svijeta. — K nebu oči! pa nas ne će opčarati ljepote svijeta; k nebu srce, pa nas ne će više zasljepljivati svi stvorovi, sve stvari svijeta. O kako mi je mrzak svijet, kad promatram nebo, reče sv. Ignacije.

No imade još netko, kojega su kušnje kao i Gospodinove za spasenje naše duše. To nije drugi nego mnogo

kušana, teško posjećivana, najveća patnica Marija presv. Djevica. Ona najbolje znade, kako poslije tamne noći kušnje ograne neizrecivo sjajno sunce života vječnoga, kako moćna ljubav postaje vatrom kušnje, kako na razne načine kuša našu ljubav i pobožnost prema njoj, naše pouzdanje u nju.

Ti poznaš velikog grješnika, na koga više ništa ne djeluje, za koga se više nitko ne brine, nu ti znaš, da je Marija utočište svih grješnika. Hoćeš li nadvladati kušnju, hoćeš li još se za nj moliti ili ne? — Znadeš li za kojega nemoćnog bolesnika, za koga se nitko ne skrbi, tada govori u srcu svomu: O koliko radosti bih ja mogao Mariji pripraviti. Hoćeš li u toj kušnji nadvladati ili ne? —

Upravo je krasan svibanjski dan. Sunce sjaji i narav te sa tisuću glasova mami na polje. Čuj zvoni zvonce i poziva k svibanjskoj pobožnosti. Kamo ćeš dakle? — Moli te pravi siromak milostinju, ti sam nemaš mnogo, a već si mnogo dao, nješto bi dakako mogao dati, kako ćeš kušnji odoljeti? Pisac dobe Leona X. pripovijeda ovu pripovijest: Karlo Dolce bio je najmlađe dijete siromašnih radničkih roditelja u Sieni u Italiji. Roditelji mu nijesu mogli drugo dati do kršćanskoga odgoja, osobito pak usadi njegova majka u mlado srce njegovo veliku ljubav prama Mariji. Tako on odraste do mladića, a zasluživao si je risanjem svoj bijedni kruh. Tada dođe jednom u Fiorencu, i kad je išao ulicom toga grada, susretne ga jedan stari prosjak i zamoli ga u ime Majke Božje mi-

lostinju. Duboko ganut posegne u džep i nađe jedan jedini komad novca. Oklijevao je dugo, jer je to bio njegov zadnji, jedini i sav novac. On me je molio u ime Marijino, a njoj ne mogu ništa odbiti, zato ga s veseljem dajem, pa makar ću morati sad i od gladi poginuti. Na to uniđe u bližnju crkvu, a bio je proniknut čuvstvom blaženoga zadovoljstva, što je mogao Mariji svoju ljubav tako velikom žrtvom zasvjedočiti. Klekne pred oltar Majke Božje, i stane roniti suze radosnice. U toj su crkvi upravo prvi talijanski slikari popravljali strop. Njihov majstor Dominik Giotti sjedio je na gruštu. On opazi ovoga mladoga čovjeka. Svidjela mu se njegova pobožnost. Giotti siđe dolje, upusti se s njim u razgovor, i uzme ga k sebi, da ga poučava u slikarstvu, u kojem je mladi čovjek u kratko vrijeme tako napredovao, da je postao umjetnik i najveći slikar svoga vremena. Taj mladić postane osobiti majstor u slikanju Majke Božje, koju je tako dostojanstveno, tako divno i takvom nebeskom uzvišenosti prikazivao, da je sve zadivio, pa se još danas traže njegove slike uz najveće cijene.

O nebeski ognjeni ljiljane, presv. djevice Marijo, isprosi nam milost, da mi tvoje kušnje i kušnje Božje za naš blagoslov upotrebimo, a napastima se vraga i svijeta slavno opremo, da mi tom vatrenom kušnjom pročišćeni poput ljiljana čisti i neoštećeni nađemo se na dan suda.

Zlatoglav cviet je nama
I duši našoj straža,

On podsjeća na budnost,
Kad napastuje laža.

Zlatoglav ko da zbori:
— Od slasti svieta bježi,
Zamamit sviet te želi,
Al napast daj suspreži! —

Zlatoglav ko da veli:
— Gle, Marija te kuša;
Ne, Višnji sâm, da vidi,
Je l' vjerna tvoja duša! —

O Gospode podaj nam
Izdržat kušnje boj,
I izniet iz te borbe
S v i m slave lovor svoj!

XIII.

Zimzelen.

Djetinja ljubav.

Oholo su se vijugali valovi crvenkastoga Cizona, a Galilejski zeleni bregovi stali se snijegom prikrivati, kad su Joakim i Ana donijeli svoje dijete Mariju u Jerusalem u hram i Bogu je prikazali. Ondje, gdje je najljepše godine svoga života sprovela, molila je Marija za svoga oca, čijoj se volji pokoravala, molila se za onu, koja ju je rodila. Molila se je ona u jutro, kad su sunčani traci pozlaćivali udaljene bregove Arabije, molila se je u večer, kad se je s vrhova hrama razlijegao poziv svećeničke trublje. Poslije nekoliko godina izgubi Marija svoje mile roditelje. Plačući, stajala je ona kraj njihove smrtne postelje Nijedan bo ukor nije mučio njena srca, jer je u tome srcu stanovala samo krjepost, koje Marija u svome životu nije nikada niti najmanje oskvrnila, a ta krjepost — krjepost je djetinje ljubavi. Tu krjepost označuje zimzelen. Hajde da si je promotrimo!

Zimzelen ovija se oko zidova i stijena, te ih čvrsto obujima. Ovako treba da se i srce djeteta ovija oko roditelja u ljubavi vjerno i čvrsto. Kada su vjerovjesnici došli među divljake u zapadnoj Oceaniji, nađoše, da gotovo svakomu manjka jedan ili više prsta ili pak cijela ruka. Začuđeni radi toga upitaše, koji je tome razlog, i saznaše, da su to same žrtve djetinske ljubavi. Vide li, da im je otac ili majka u smrtnoj pogibli, tada si s mjesta odsijeku prst. Ako bolesnik poslije te prve žrtve ne ozdravi, tada se odvaže na novo i odsijeku kod svake pogibli novi član, tako da si malo po malo odsijeku sve prste, a najzad i ruku. To su, dragi kršćanine, divljaci pogani, koje sama narav uči, da ljube svoje roditelje. Kako istom velika i jaka treba da je takva ljubav u nas kršćana!

Vjera nas uči, da ljubimo svoje roditelje, religija nas upućuje na djetinju ljubav, sam nas Bog nuka na nju. Poštuj oca i mater svoju, opominje nas Sveto Pismo na nebrojenim mjestima. Nemoguće je oprijeti se tako mnogim razlozima, to manje je to moguće, što nas i pogled na životinje opominje, kako se one djetinjom ljubavlju brinu za svoje stare i to takvom ljubavlju, koja nas često i do suza gane. A zar nas ne sili i pamet neodoljivom silom da ljubimo roditelje? Izbroji, ako možeš boli tvoje majke, kad te je rodila i tako mnogim suzama i brigama odgojila. Izbroji, ako možeš, muke i teškoće oca tvoga, dok te je tako daleko doveo, njegove besnene noći, njegove dane pune jada, mnoga stradanja, što ih je radi tebe podnio. A primjer Isusa Krista, kako

je on ljubio svoju majku Mariju i svoga hranitelja Josipa, zar da te to ne oduševi za sinovlju ljubav?

Zimzelen cvate modro. Modro boja je neba, koje će biti naša vječna nagrada. Tako naplaćuje djetinju ljubav zemaljski i nebeski blagoslov, jer nijednoj zapovijedi nije obećan blagoslov nego četvrtoj: Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji. Ni jednu drugu zapovijed, ako se prestupi, ne slijedi tako očevidno kazan Božja, kako upravo četvrtu. Blagoslov oca gradi djeci kuće, veli Sveto Pismo, a kletva materina ruši ih sa temelja. Ako se ne pokoravaš svojim roditeljima u važnoj stvari, ako ih u kojoj stvari, što se tiče spasenja tvoje duše, žalostiš i na plač nagoniš, to znaš, da svaki put smrtno sagriješiš. Ali to još nije sve. Ovaj grijeh na osobiti način vuče za sobom prokletstvo Božje. Više nego trideset puta izriče se ono proti tebi u sv. Pismu. Prokleta je hrana što te hrani; prokleto pilo, što ga piješ; prokleta kuća, u kojoj stanuješ; proklet posao, koji radiš; prokleto dijete, koje rodiš; prokleta djeca djece tvoje. Ako i ikoji grijeh prelazi u nasljedstvo, to je grijeh proti četvrtoj zapovijedi Božjoj. On prelazi kao baština od naraštaja do naraštaja sa svojim strašnim posljedicama. Na zemlji ne ćeš više mira naći. Nesreća i nevolja bit će tvoj svakidašnji kruh. Ako i u blagostanju živiš, bit će ti to na to veću propast. Prokletstvo, koje te stiže, nije prokletstvo čovjeka, prokletstvo roditelja, prokletstvo svećenika, već je prokletstvo svemogućega Boga. Isti Bog, koji reče: „Neka bude," i posta nebo i zemlja, isti Bog,

koji reče: Ja sam, i vojnici padoše kano mrtvi na zemlju, isti Bog veli: „Neka bude proklet.“ Zar dvojiš, da li će te prokletstvo stići? Tvoje vlastito nesretno srce neka ti na to odgovori. Briga očeva i suze majčine gore žarko i duboko u svu vječnost. One će biti gorući plamen za te, bit će ti ognjeno ugljevlje u paklu. Zato te opominjem sa svetim apostolom: „Djeco, ljubite svoje roditelje!“ Tu ljubav slijedi dvostruka plaća: zemaljski blagoslov i mir srca. Može li biti utješnije misli u ovoj suznoj dolini, nego li misao, koja ti život ugodnim čini, a smrt mirnom, nego li pomisao, da nijesi nikada teško ražalostio svoje roditelje. Slijedi tu ljubav i nebeski blagoslov: vječno blaženstvo.

Zimzelen ostaje ljeti i zimi zelen, a time ti veli, da ljubiš svoje roditelje u ljetu njihova života i u zimi njihove smrti, da ih jednakom ljubavlju štuješ i za života i poslije smrti. O divljacima u gorskom predjelu Amerike piše neki vjerovjesnik, kada im roditelji umru, da si djeca oštrim noževima i turpijama izrežu tijelo. Slabim bi se činio gubitak, ako bi im samo suze izmamio. Oni treba da su i krvlju oplakivani. Što dublji zarezi, to je jače svjedočanstvo da je ljubav bila iskrena. Strašna bol može se samo utišati velikim ranama. To su, dragi kršćanine, divljaci, nevjernici, pogani. Kako velika treba da bude tvoja bol prigodom smrti roditelja, kako velika treba da je tvoja ljubav prama preminulima! Velika većina rano pokopaju svoje roditelje. Ako je tako kod tebe, jesi li ih oplakivao gorkim suzama, koje sveti Augustin nazivlje

krvlju duše? Je li njihov gubitak duboko ranio tvoje srce? Svakako, ali sad je to prošlo. Kako? Što mi daje smjelosti reći ti tako grubu riječ, tako gorki ukor.

Nisu li ti otac i majka prije svoje smrti ništa kazali? Zar nije njihov zadnji pogled, ako su njihova usta i bila slaba, da to izreknu, nije li ti on ništa preporučio i na srce stavio? Nisu li ti, ako se i nisi nalazio kod njihova smrtnoga kreveta, ništa poručili u daljinu, u tuđinu? O tu zadnju prošnju: Ostani pobožan i dobar, tu pošljednju želju, da ljubiš Boga i da ne počinjaš nikakova grijeha, tu konačnu volju, da stupaš putem krjeposti, koliki, ah koliki su zaboravili! Kad bi danas mnogi otac i mnoga majka ustali iz groba i vidjeli dijete svoje, kako mjesto da ispunja zadnju želju, u grijehu žive, o kako bi se brzo u grob natrag povratili, žaleći svoju ljubav, što su je ćutjeli prama svomu djetetu, te bi sa sobom ponijeli onaj blagoslov, što su ti ga udijelili na smrtnoj postelji. — O kad bih mogao, kako bih htio, sakupiti prah i pepeo i blijede kosti tvojih roditelja, o kad bih mogao staviti ih preda te, posipati one puteve lakoumnosti i grijeha, kojom stupaš! — Ovaj strašni ures odvratio bi te od grijeha, dozvao bi ti u pamet zadnju volju tvojih roditelja, na novo bi oživio ljubav prama njima. —

O presveta djevice Marijo, ti krasni uzore djetinje ljubavi, daj da cvate u našem srcu cvijet „zimzelen“, da ljubimo oca i majku, da im se pokoravamo, da strpljivo podnosimo njihove pogrješke, da ih u starosti i slabosti potpomažemo, da molimo za svoje pokojne roditelje. O

daj, da im zadnju želju ispunimo kršćanskim življenjem, daj, da ih krjepošću još i u grobu štujemo, o daj, da se jednom u nebu s njima sjedinimo. Amen!

K ocu, majci ljubav ti si
Stavila svom srcu na dno;
Zato ti je, kad usnuše,
Srce, Majko, bilo jadno.

Što zimzelen naznačuje,
Bjehu u njih sve vrline,
Daj djetinsku u nas ljubav,
Da nigda nam ne umine!

XIV.

Karanfil.

Zahvalnost.

Jedva je koji cvijet tako zahvalan, kao karanfil. On cvate u hladnoj zemlji, a može se i u cvjetnjak presaditi; kao što u vrtovima, tako i u sobama ugodno miriši. Karanfil može se uzeti kao znamen zahvalnosti, a zahvalnost treba, da cvate u svakom kršćanskom srcu. Blaženim nazivlje Gospodin Isus Samaritanca, koga je očistio od gube, a ovaj se povratio, pade ničice pred noge njegove i zahvali mu. „Ustani, idi, reče mu, vjera tvoja pomože ti.“ Sveti Ivan Zlatousti veli, da ništa nije tako milo Gospodinu Bogu, kao zahvalna duša, da ništa čovjeka više ne približuje Bogu, nego zahvalnost. Zahvalnost je bogatstvo neiscrpljivo, veliko dobro, jaka obrana. Ali zar se ne bi morao Gospodin potužiti na mnoge kršćane onim prorokovim riječima: „Što da počnem s tobom, o Efraime, i s tobom, o Judo, jer je Vaša ljubav kao jutarnji oblak i kao rosa, koje doskora nestane“. Da taj ukor i nas ne stigne, razmotrimo zahvalnost u znamenu karanfila.

Karanfil je većim dijelom crven, sjeća nas na krv Isusovu, na krvavu smrt našega Spasitelja na križu. A što nas može većma potaknuti na zahvalnost nego li Isus na križu? Tko tu žrtvu ljubavi razmatra, a nikakve zahvale za to ne ćuti u srcu svom, taj se neka dade izbrisati iz krsne knjige, on ne zaslužuje više ime kršćanina. — „Njegova je tvoja duša", veli sv. Hildebert, „jer on je svoju dušu za nju dao. Njegovo je tvoje tijelo, jer on je svoje tijelo za tvoje žrtvovao." Pripazi dakle dobro, što on od tvoga tijela, od tvoje duše hoće. Ljubi ga svim srcem i naplaćeno je, što on od tvoje duše hoće; učini se sličnim članovima njegova tijela, i ispunjeno je, što on od tvoga tijela zahtijeva. Njegovo se je oko zamračilo u smrti, da se tvoje oko odvrati od taštine. Njegovo uho bje otvoreno klevetama i porugama, da se tvoje uho otvori na molbe siromaha. Rastegnute bijahu njegove ruke, na križ pričvršćene njegove noge, da tvoje ruke i tvoje noge budu učvršćene u strahu Božjem. — Gledaj, što se Gospodinu kod tebe dopada, gledaj svrhu, radi koje je on za te trpio, gledaj hvalu, što je od tebe iziskuje.

Karanfil raširuje predivni miomiris. — To je miris darova milosti, što nam ih je Gospodin dao i kojemu iz našeg srca neka odgovara miomiris krjeposti, naime krjeposti zahvalnosti. Koliko se put prekrižiš, izgovaraš tri najveće milosti Gospodnje, za koje tvoja hvala istim životom prestaje. U ime Oca, koji me je stvorio, u ime Sina, koji me je otkupio, u ime Duha svetoga, koji me je posvetio.

Ali, dragi kršćanine, da li si ti u svom životu jedan Oče-naš za svoje stvorenje molio? Kako malena je tvoja hvala za milost otkupljenja i posvećenja. — Kako strašna je životinja lav. Androklo izvadi jednom lavu trn iz noge. Kad je kašnje u cirkusu imao biti razderan od divljih zvijeri i onaj lav među njima bio, legne ti pred Androkla i ne učini mu ništa, niti mu dade što učiniti. Obojici bude život i sloboda poklonjena, te budu javno u slavlju vođeni po ulicama grada Rima. Tako je zahvalna jedna životinja, a ti čovječe?

Karanfil cvate u prostom, uresuje žrtvenike i krasi sobe. Tako treba da se u naravi, u crkvi i kod kuće pokazuje krjepost zahvalnosti. Kada je sveti Ignacije u Božjoj prostoj naravi hodao, bude duša njegova od tolikih zahvalnih čuvstava prema Bogu proniknuta, da je sve drveće, cvijeće i ptice pozvao, da s njim hvale Svemogućem. Sveti Franjo hvalio je u svojim divnim pjesmama o suncu, remek djelu vjerskoga oduševljenja i svetog pobožnog žara, oduševljenim riječima Boga, da je on zemlju i sve što je na njoj tako lijepo stvorio. U crkvi neka budu naše molitve prije svega zahvalne molitve, — a zašto? Jer je svaka zahvala, veli sv. Ignacij, nova prošnja. Veli se: „Molite i dobit ćete, kucajte i otvorit će vam se.“ U krugu svoje obitelji, u svojoj kući treba da Gospodinu osobito hvališ za sve zemaljske darove. Marljivo, o gospodari, gospodarice, molite prije i poslije jela i kod svoje djece, sluga i podređenih strogo na to pazite, da pobožno obavljaju tu molitvu. — Pokojni biskup Vitman

iz Regensburga, taj prosvijetljeni kršćanin, veli: Zanemarivanje zajedničke molitve kod stola u obiteljima moglo bi biti jedan vrlo vjerojatni razlog, zašto ima danas tako mnogo bolesti, za koje se prije nije znalo i zašto imade tako malo vremenitog blagoslova u obiteljima.

Karanfil ne cvate samo jednostruko, nego dvostruko i tako treba i mi da ne samo Bogu sve zahvaljujemo, nego i Mariji, kojoj iza Boga sve dugujemo. — Ta nije li ona onoga rodila, bez kojega bismo svi propali i po kom jedinom postajemo blaženi? Ako samo to očima vjere promatramo, tada moramo priznati, kako su istinite riječi sv. Bernarda: „Poslije Boga dugujemo Mariji najveću i najvruću zahvalnost.“ I koji od nas, kršćanine dragi, ako zaviri u svoje srce i pita svoje iskustvo, ne mora biti proniknut najživljim čuvstvima zahvalnosti prema onoj, koja je već tolike njegove molbe uslišala, tolike njegove želje ispunila, koja ga je već iz tolikih pogibli oslobodila, i tolikih možda milosti mu već isprosila. O nebeski karanfilu — presv. Dj. Marijo, koja u onoj divnoj zahvalnoj pjesmi „Magnificat“ riječima izrazuješ svoju hvalu: „Veliča duša moja Gospodina i raduje se duh moj u Bogu, Spasu mom“, da bude i naše srce slično karanfilu. Isprosi nam zahvalnost, koje žar je vrijedan raspetoga Spasitelja, a trajanje vječnoga Boga, zahvalnost, koja nas vodi k tebi u nebo i s tobom i s tvojim Božanskim Sinom za vijeke sjedinjuje.

Daj, Marijo, da karanfil —
Slika je zahvalnosti —
U grudima mi ne povene
Onamo do vječnosti!

Ondje ja ću stazu žića
Za vieke dokučiti,
Ali zahvalnost Sinku, Tebi
Ne ću od sebe lučiti!

XV.

Crvena ruža.

Boli Marijine.

Kada se je udovica Noemija povratila iz zemlje Moapske u svoju domovinu i došla u Betlehem, rekoše, koji su ju poznavali: „Je li to Noemija?“ Ona im odvrati: „Ne zovite me više Noemija (t. j. lijepa), nego me zovite Mara (t. j. gorka), jer me Svemogući veoma napuni gorčine!“

Te riječi možemo primijeniti i na blaženu djevicu Mariju, koju ćemo, eto promatrati kano majku žalosti, kano kraljicu mučenika. Tu je čujemo, kako nam progovara: „Oluja me baci u dubinu mora, bol je moja neizmjerna kano more!“ Tko ti ju je prouzročio? U slici ruže nalazimo odgovor, veli sv. Bernardo. Njezina crvena boja označuje krv Isusovu, a trnje grijehe naše, pa je tako crvena ruža znamen boli Marijinih.

U dvanaestoj godini života njezina umre joj mili otac Joakim, a za kratko vrijeme i ljubazna joj majka Ana. Postade siroče! Siroče! Oh gorke i strašne riječi!

Samo onaj, koji je siroče, samo onaj, koji je već stajao kod kreveta svojih umirućih roditelja, samo onaj, koji je izgubio oca i majku, taj jedini potpuno shvaća, što znači ta riječ, on osjeća svu gorčinu njezinu.

Kako nestaje tmine pred svijetlom, kako blijede zvijezde pred suncem, što izlazi; tako ginu kao sjena i ove boli Marijine pred bolima, što no istom dolaze. Ali i rođenje Isusovo u siromašnoj štalici, u hladno zimsko doba, i bijeg u Egipat i boravak u tuđoj zemlji, kod tuđih ljudi, daleko od svoje domovine i milih svojih, sve je to kano sjena, sve je to kano san prama onim krvavim bolima, što ih označuje crvena ruža.

Uzmimo si tri kapljice iz ovoga mora boli, te si ih s jednim pobožnim štovateljem Marijinim promotrimo.

Kada je išao Isus trnjem ovjenčan i križem opterećen prama sudačkim vratima, najednom eto među svjetinom žene, blijede kano smrt, a očiju zaplakanih. Na licu joj se čita neizreciva žalost poradi rana Spasiteljevih. Ne čuje ona niti podrugivanja farizejskoga niti prijetnja krvnika, ali kad opazi sulice naperene proti njoj i Isusu, tada pogleda na te ljude. Lice joj je izražavalo veliku bol i hladno preziranje smrti. Dà, krvnici pobijeđeni spustiše polagano svoje oružje pred blaženu Gospu. Ma i kako divlji sjetiše se svoje majke. Marija bolno pogleda na Spasitelja i vidje ga, kako mu je blago lice nateklo, krvavo, puno modrica, nagrđeno, da ga jedva i poznaje. Pogleda još bolje, da se osvjedoči, da je u istinu on. Bol je njezina tolika, te se mislilo, sad će umrijeti. Kad

je Isus opazi, uzdigne pod bremenom križa prignutu glavu i reče „Majko!“ O kako je bolno odjeknula ta riječ u srcu svete Djevice! Još većma stane blijedjeti, a jerusalemske žene šaptahu jedna drugoj: „Sirota majka!“ Isus bi uzdignut na Križ, i opet se onamo požuri Marija mimo vojnika, koji bacahu kocke za njegovu haljinu. Bolno pogleda i pomisli, kako je ona šivala ovu haljinu u sretnim danima, kad je Isus kraj nje sjedio, te plivala u velikoj sreći i ljubavi prama ljubeznomu sinku. Ta misao bila je kao mač, što je polagano otvarao ljutu ranu. Pomisao na prošle, sretne dane učinila je sadanje nevoljno stanje još nevoljnijim. Podigne svoje oči prama nebu i stade moliti jakost, a pogled joj se sukobi sa propetim Bogom. Kod toga groznoga pogleda stajaše ona nijema, okamenjena, proniknuta od tolike groze, te joj se je sve, što ju je dosada potreslo, činilo kao žalostan san, kao grozno viđenje; sve iščeznu pred križem.

Sunce je potamnilo, zemlja se potresla, pećine raspucale, grobovi otvorili, mrtvi ustali. Kraj svega toga stajala je Marija nepomično, ruke držala sklopljene — duboko uronjena u razmatranje o svojoj raspetoj Ljubavi. — I žene jerusalemske stale opet plakati i sažalno govoriti: „O sirota majka!“

Tijelo Gospodinovo skinuše s križa, a Marija klekne na zemlju. Raširi čistu plahtu na svoje ruke i ispruži ih, da na njih prime svoga izgubljenoga sina, koji joj se je opet vratio, ali kakav! — Tijelo mu je toliko dolje spušteno, da se je mogao sv. Ivan dotaknuti svete Njegove glave

i u svoj ju naručaj primiti, da ne klone u svojoj nemoćnoj ohladnjelosti; a Magdalena pridrži svete njegove noge. Marija puna boli, stajaše jedan časak kao nijema, duboko se klanjajući, a za kratko držaše u naručaju tijelo Sinka svoga. Kakav susretaj, kakav povratak?! Djetešce iz Betlehema vratilo se opet u majčin naručaj!

Ona ustane i nosaše slatko breme sa tolikom lakoćom, kao onda, kad je s njim bježala u Egipat, sjedne sa Isusom na zemlju i držaše ga pružena u svome naručaju. Ne bijaše ni jednoga poteza na svetom njegovom licu, ni jedne rane na svetom njegovom tijelu, koja ne bi bila zajedno bol za nju i predmet najdubljega razmatranja.

Uzalud joj pjevahu ptičice svoju večernju pjesmicu, kad im nije više malo, veselo srce pritiskao teret sunčane pomrčine. Uzalud se dizahu u hladni zrak ugodni mirisi nježnoga smokvinog lišća, uzalud pucahu pupovi milovidnoga cvijeća, zaludu je i ostalo zelenilo nicalo iz krila majke prirode. Njezin cvijet, crvena ruža, kojoj su trnje naši grijesi, bijaše nemilo otkinuta, te je uvenuta ležala na njezinim koljenima. „Radi naših grijeha“, kaže prorok, „bio je isprebijan“, a Marija kraljica proroka zar da nije znala za to? Znala je ona, i to bolnije ćutjela muke svoga Sina, jer smo mi uzrok tome. Kako dakle, dragi kršćanine, možemo tješiti tu neutješivu Djevicu? — Pokajanjem za svoje grijehe i čvrstom odlukom, da ne ćemo više griješiti. Tu milost ćemo dobiti, ako budemo često i često promatrali Marijine žalosti. Pobožnoj jednoj

duši očitovao je Gospodin, da svaki, koji obavlja pobožnost na čast žalosnoj majci, dobije četiri osobite milosti. Prva je skrušeno pokajanje za sve grijehe neko vrijeme prije smrti; druga je osobita obrana i pomoć u smrtnoj uri; treća bi bila, da se tajne muke Isusove duboko u srce zasade; napokon četvrta je posebna pomoć zagovora bl. dj. Marije za naše dobro.

Crvena ruža
Spomen nam pruža
Grieha naših svih;
Velike jade,
Što Gospod ih dade,
Pretrpi Majka s njih.

Ne da se reći,
Bol to bi veći,
Nego je tuga sva;
Al milo tražit,
Pa ga ublažit,
Kršćansko srce zna.

Više ne griešit,
K tom cilju spješit,
Bit će nam sreće vir;
Od Djevina Sina
Sred rajskih visina
Čeka nas vječni mir!

XVI.

Ajacis.

Borba.

Rimski car Sever dade svojim vojnicima ovu ratnu lozinku: laboremus — radimo, borimo se. Time se divno rasvjetljuje izjava svetoga stradalnika Joba: „Borba je život čovječji na zemlji.“ — Ako treba, dragi kršćanine, i tebi kakva lozinka, onda neka to bude cvijet „ajacis“ (jadić), jer je on znamen borbe. — Jedva što bi počinjen prvi grijeh, već reče Svemogući: „U znoju lica svoga hranit ćeš se hljebom.“ Vrata se raja zatvoriše, a zemlja postade za čovjeka veliko bojno polje. Nebo se ima postići naporom. Sam božanski Spasitelj kaže: „Ne će svaki, koji mi govori: Gospodine, Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko“. Kraljevstvo nebesko, veli on opet, silu trpi — i siledžije ga osvajaju. Zato je također i govor sv. Apostola tako bojovan. „Bori se, kao dobar vojnik Kristov“, veli sv. Pavao. „Niste se još do krvi oprli.“ „Obucite oružje Božje, da se možete oprijeti u zao dan i u svemu savršeni stajati.“ Sve su ovo riječi sv. Pavla. Zato je život

svetaca tako pun borbe. Koliko se je borio sv. Franjo Saleški, dok je nadvladao srdžbu; koliko se je borio sv. Ignacije, dok je nadvladao nečista duha; koliko je molio, koliko postio, koliko noći probdio sv. Franjo, da si prisvoji nebo. Kako se je borio sv. Alojzije u cvijetu mladosti svoje; koliko je borbe imao sv. Alfonso pod sijedu svoju starost, na rubu groba. I naše vlastito srce posvjedočit će nam tu istinu. Zar se je lako očuvati čist i neokaljan nasred svijeta, okružen od tisuću pogibli, napasti i grješnih prilika? Ne, tu treba borbe, borbe sa vlastitim srcem, borbe sa tuđim srcem, borbe sa očima i ušima, borbe u mladosti i starosti, borbe u jutro i na večer, borbe svaki dan, svaku uru, svaki čas do groba, do tamne rake, dok će se nad našim tijelom moliti: „Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna neka mu svijetli, neka počiva u miru". Neprijatelji su čovjeku domaći njegovi, veli Gospodin. Vaš domaći neprijatelj je vaša narav, veli sv. Ambrozije, koji to mjesto tumači. Božje prokletstvo nad zemljom: Trnje i korov će ti roditi, stiglo je također i zemlju duše naše. Zato je naš život postojano čupanje kukolja, sveudiljno odstranjivanje trnja i kupinja. Neprijatelj je naša zla narav, jer ona je u samim nama. Ako me izvana neprijatelj napadne, to mu mogu izbjeći, mogu mu umaći. Neprijatelj je naša zla narav, jer ona sveudilj kod nas ostaje. Ako imademo neprijatelja, možemo se tim utješiti, da će otputovati ili se udaljiti od nas, ili da ćemo ga se moći izbaviti, ali ovaj neprijatelj nikada ne odilazi od nas, nikada ne otputuje, ne umre

prije nas nego s nama. Neprijatelj je naša zla narav, jer nam nikad ne će biti dobra. Ako mi imademo neprijatelja, to možemo s njim mir utanačiti, s njim se pomiriti i nagoditi, ali ovaj je neprijatelj nepomirljiv, on je naš neprijatelj u mladosti, u starosti, u zdravlju, u bolesti, prije obraćenja, poslije obraćenja, na svakom mjestu, u svakom staležu, u svako doba, u svako vrijeme.

Proti njemu nema drugoga sredstva, nego li borba, sveudiljna, postojana, trajna borba, borba, koja istom u grobu svršava. Ali s kakvim oružjem treba da se borimo proti našemu domaćem neprijatelju, zloj naravi? — Oružjem straha i gorljivosti. Veli sveto pismo: Tko se Gospodina boji, tomu se ne dogodi ništa zla, nego Bog ga štiti u napasti i oslabađa ga od zla. Mi se moramo bojati naše vlastite zle naravi, od koje nismo ni jedan čas sigurni, da nas u zlo ne obori. Vaše obraćenje, vaše dobro življenje, vaša pobožnost ne smije vas zavaravati. „Tko stoji, neka pazi, da ne padne“. — Čovjek je, dok živi, ugljen prikrit pepelom; kad vjetar dođe, pepeo odstrani, upali se opet vatra, te je kao onaj, koji se od bolesti oporavio, komu je nestalo njegove teške bolesti, ali koji posljedice uvijek osjeća. Zato je nužna postojana borba s oružjem straha. Taj strah nije kukavan. Ne, to je plemenita krjepost, koja se boji najnježnijega oca ražalostiti. — Strahom i trepetom treba da radimo o spasu, opominje nas sveti Pavao. —

Drugo oružje mora biti oružje gorljivosti. Ako opaziš, da te tvoja zla narav na prijašnje življenje vuče, te po-

staješ mlačan, lakouman i lijen, tada se moraš svim silama, svom odvažnošću opet početi boriti i nastojati se oduševiti, jer inače ćeš propasti. Primi oruđe gorljivosti u ruke. Kod jutarnje molitve dozovi si u pamet, što je onaj hrabri vojskovođa govorio svojim vojnicima: Naprijed, naprijed. Gledajte, kakvi grad naš mora biti, možebiti je to zadnja borba, nemojte klonuti duhom, naprijed, naprijed!

Češće kroz dan treba da odluke ponovimo. Svake godine dolaze lastavice, svako proljeće dolazi cvijeće, svaki dan dolazi sunce s nova. Tako treba, da se i mi svaki dan i svaku uru jačimo u našim odlukama. Tada molite, dragi kršćani, molite, jer ste inače propali. Danas ispustite jedan „oče naš“, sutra dva, preksutra tri, danas polovicu vaše molitve, slijedeći tjedan cijele vaše molitve, i tako ćete do brza biti bez milosti i blagoslova Božjega. Ako li biste se utrudili u borbi, gledite na krasne primjere, na Isusa u vrtu maslinskom, koji nije popustio u molitvi, premda je njegova duša bila rastužena do smrti; gledite na Mariju, čiji je cijeli život bio život borba; gledite na mučenike, kako su se neumorno borili za spasenje duše svoje.

Godine 1456. uniđe Muhamed, turski car, u Ugarsku i sa 150.000 vojnika dođe do Stolnoga Biograda. On dade grad opsjedati i na nj jurišati. Na blagdan sv. Magdalene zače jurišanje i napadanje, koje je trajalo 20 sati uzastopce, dok nisu konačno kršćani bili tako izmučeni i u borbi popustili, da su Turci četimice u grad srtali i već u svim ulicama slavili pobjedu. Kad to opazi sveti Ivan

Kapistran, koji je pratio kršćansku vojsku, primi raspelo u ruke, pokaže ga kršćanima i glasno poviče: „O moj Bože, izbavi puk svoj, koji si dragocjenom krvlju otkupio, pomozi nam, da Turci ne reku: Gdje je Bog kršćana?“ Na te riječi dodje nova odvažnost u kršćane i oni protjeraju Turke iz grada. Tjerali su ih osam milja daleko i sasvim pobijedili. — Tako se i ti, dragi kršćanine obodri na ovu odvažnost riječju Božjom, koja ti se, na moja usta naviješta; obodri se za borbu, koja traje i za cijeloga našeg života, a s našom se smrti svršava.

Nebo, ta meta borbe vrijedna je svega. O presveta djevice Marijo, podijeli za grb cvijet „ajacis“, daj da se srce naše ne utrudi u viteškom boju.

Naš put se stere preko trnja, klisa,
Jer život taj je borba, ljuti boj;
Za uzor uzmi sliku ajacisa,
Znaj, s borbom tek ćeš doć na cilj ti svoj!

O divna ti je ona sveta ciena,
I vriednost joj je neizrečena —
Što Bog ju daje, zato boj se bije,
Nad nebom ništa vrednijega nije!

XVII.

Alpinska ruža.

Razmatranje.

Kada bi ti, dragi kršćanine, došao u okolinu Berhtesgadena i Reichenhalla, ili preko Rosenheima i Kufsteina u Tirolsku, te još dalje preko Miesbacha na Tegernsko jezero, tada bi ugledao Bavarsko velegorje, tirolske i solnogradske Alpe, cijeli niz bregova, kojih vrhovi vječnim snijegom i ledom pokriti dopiru do oblaka. Zaista veličanstveni pogled na ove kamene orijaše, koji su do polovine najbujnije livade, po kojima pase stado, a snijegom pokrivene vrhove bregova pozlaćuje rumenilo jutarnjega i večernjeg sunca? Onamo gore, dragi kršćanine, rado bi te danas poveo nad one pećine i kamenje, da ti pokažem cvijet, koji ćemo danas pokloniti Majci Božjoj, cvijet, koji samo ondje gore cvate, u samoći, daleko od ljudi, a to je alpinska ruža.

Alpinska je ruža vanredno krasan cvijet. Njezina je boja najljepše crvenilo, a njezino krasno zeleno lišće meko je i pahuljasto poput baršuna. Nalazi se samo na bre-

govima i što više cvate, to joj je miris jači. Cvate samo neko vrijeme i tada često uz led i snijeg. Radi njezine ljepote visoko je cijene. Dosele smo Majci Božjoj prinosili cvijeće, što cvate u našoj blizini i do koga se lako dođe. Danas se uspnimo na najviše vrhunce i potražimo ondje cvijet, da ga poklonimo nebeskoj kraljici, potražimo alpinsku ružu.

Kako se veseli putnik, kad naiđe na alpinsku ružu, tako, i još više, treba da se veseli kršćanin, kada si prisvoji ono, što alpinska ruža znamenuje, a to je razmatranje. Alpinska ruža je slika razmatranja. Kako to?

Ona cvate samo na najvišim vrhuncima, sama za se, blizu nebu. Čovjek, koji razmatra, mora također uzdići srce svoje k Bogu; mora biti daleko od vreve ljudi, u samoći svoje sobice, ili na podnožju križa pod vedrim nebom ili u potpunoj tišini crkvice pred svetohraništem živoga Boga. I kako alpinska ruža često cvjeta usred leda i snijega, tako i čovjeka u razmatranju, samo ako hoće, ne priječi niti bijeda, niti nevolja, niti posao, niti bolest, niti obitelj, niti zemaljska briga. O moj kršćanine, ljubi alpinsku ružu, ljubi razmatranje, što nije drugo, nego podulje razmišljanje o predmetima našega duševnog spasenja, pažljivo posmatranje Božjih istina.

Razmatranje je potrebno tako, da sveti Alojzije veli: Bez razmatranja ne ćeš u krjeposti daleko doći. Sveti Ignacije i sv. Alfonzo izjavljuju: Bez razmatranja ne može biti čovjek blažen, bez razmatranja će propasti. Pa reci mi, dragi kršćanine, kad bi ljudi imali uvijek pred očima

grijeh i njegove strašne posljedice, kad bi razmatrali cijenu neumrle duše svoje, i kad bi često mislili na smrt, na sud, na pakao i kraljevstvo nebesko, zar bi onda bilo toliko zla i grjehota, kao što su umorstva, nepravde, preljubi, tolike kletve, nečisti razgovori, grješna poznanstva i posjećivanja plesa? Ne, za cijelo ne, jer su uvijek istinite riječi vječne Istine: Sjeti se posljednjih stvari, i ne ćeš nikada sagriješiti. Punim pravom vrijedi riječ onih velikih muževa i prosvjetitelja svete naše crkve, da je razmatranje svakako potrebito, što potvrđuje i David u svojim psalmima: „Da nije bio tvoj zakon moje razmatranje, to bih bio poginuo u svojoj nevolji.“

Razmatranje je lijepo. Gledaj u duhu na Mariju, koja je i u tom naš uzor i naš pralik. Razmatranje joj je bila sveudiljna hrana, razmatrala je i u hramu jerusalemskom, i u štalici betlehemskoj, u kući očinskoj i kućici nazaretskoj, u Egiptu i u Efezu: svuda je razmatrala, gdjegod je boravila. Ničija duša nije bila tako nadarena milošću razmatranja, kako Marijina, veli sv. Ambrozije. Njezin razum bijaše u postojanoj zajednici sa njezinim srcem, i nikad joj nije iz vidika iščeznuo Onaj, koga je nježnije ljubila, nego što ga ljube svi serafini zajedno. Njezin život nije bio drugo, nego postojana vježba u najčišćoj ljubavi Božjoj i dok bi joj san sklapao oči, bdjelo je još i molilo njezino srce. Kako je lijep ures vodoskok u bašči! Oko njega sve ljepše cvate i sve ljepše izgleda. Sveti Franjo Saleški veli, da je vodoskok razmatranje, a bašča duša tvoja! Lijepim čini razmatranje tvoju vanj-

štinu, lijepima tvoje riječi. Kako li se je divnim žarom u razmatranju odlikovala ona pobožna djevica Marija od Mörla u Tirolskoj! U bijeloj odjeći, sa spuštenim vlasima klečala je sklopljenih ruku, očiju nepomično prama nebu uprtih, na krevetu lebdila je, da se nije ni najmanje dodirala jastuka. Nije se micala ni kretala, blizu si morao doći, ako si htio čuti, kako diše. Od svega nije ništa znala, što se oko nje zbiva. Mir i radost, unutrašnji pokoj i sladost odsijevala se na njezinim potezima i čudnovato čuvstvo prođe svakoga gledaoca, zadivljenje nad ljepotom duše u razmatranju. S njom si zaboravio na sve brige ovoga svijeta, s njome si se uzdigao na visine nebeske, te si bolno osjećao, da radi grješnosti i prevelike privrženosti na zemaljske stvari ne možeš tako razmatrati. Veliki Fenelon, nadbiskup kambraiski, pisao je svom kraljevskom gojencu nadvojvodi burgundskom: „Za volju Božju, neka razmatranje hrani duše naše, kako hrana tijelo. Mali pogled na Boga osvježi svega čovjeka, utiša njegove strasti, daje ljepotu i dražest njegovim riječima?

Alpinska ruža cvate na najvišim bregovima i zato se može tako teško do nje doći, ali lakše do njezinog znamenja. Vi me gledate, kao da me pravo ne razumijete i stoga ponavljam: razmatranje je lako. Kako je to moguće? reći ćeš. Ta ja sam potpuno zadovoljan, ako obavim svoje usmene molitve. To me dosta rastresuje. Za razmatranje niti imam vremena, niti spretnosti.

Oboje, dragi kršćanine, vražja je napast. Kako su Filisteji Samsonu oči iskopali, tako čini zao neprijatelj i s tobom. Budući da ti ne može vjere oteti, to barem nastoji, da ne razmatraš ono, što vjeruješ. Imadeš li ti možda manje vremena, nego li kralj Alfred Veliki, koji je svaki dan osam sati razmatrao? Imadeš li ti možda manje vremena, nego sveta sluškinja Notburga, koja je bila najmarljivija i najradinija u svome selu, a uz to je postojano razmatrala vječne istine, osobito u blagdane i nedjelje, a i za vrijeme odmora u jutro i na večer! Čini, kako je činila pobožna Elizabeta, koja je imala dobra dva sata ići od svoga dvora k samostanu Reinhartsbrunnu, gdje je dnevice slušala svetu misu. Na cijelom je putu molila. Eto, ni ti ne smiješ odnemarivati razmatranja misleći, da moraš kod njega biti uvijek samotan, sam za sebe, kao što i alpinska ruža cvjeta usred snijega i leda. Ne, ti možeš i kod svojih poslova i radova misliti na smrt i na sud, na muku Isusovu i na ljubav Marijinu, na nebo i na vječne muke. Nije li to razmatranje? Dà, svakako, veliš ti, ja bih to mogao, ali ne znam, nemam za to spretnosti. Ti mi se baš pričinjaš kano ona stara bakica, koja se poslije dugoga bogobojaznog života približila smrti. S veseljem je očakivala smrt, samo ju je još uznemirivala vječnost. Sta ću, reče ona svome ispovjedniku, šta ću kazati dragomu Bogu, kada dođem u nebo. Duboko ganut radi ove djetinje prostodušnosti reče svećenik: „Dijete drago, reci samo: Hvaljen Isus, pa će ti svi anđeli i arkanđeli, svi kerubini i serafini, svi sveti na

nebu odgovoriti: Uvijeke. Amen.“ Vidiš, dragi kršćanine, tako ne treba ni tebi da si, ne znam, kako izučen u razmatranju. Kada ne bi znao ni čitati ni pisati, kada ne bi bio nikada škole polazio, ipak možeš lijepo razmatrati. Za razmatranje treba ti samo dvije stvari: oči i srce. Gledaj vječnu istinu i slušaj, što ti srce govori. O moj Bože i moje sve — o tome je razmatrao sv. Franjo Asiški cijeli svoj život. Još manje riječi imala je sv. Katarina Genovska: Ja i ti! Još kraće je to izrazila sv. Magdalena: „Ljubav“. Sv. Terezija: „Jedna duša“. Kako velika knjiga za razmatranje je priroda: „Sunce, proljeće, ovce, kiša, cvijeće, suša, ptice, križ, crkve, zvonovi.“

Znaš li onoga pustinjaka, koji nije znao čitati, a ipak je u jutro i na večer marljivo razmatrao iz jedne knjige. Bila su četiri lista i to bijeli, koji mu je značio nevinost, njezinu vrijednost i njezin gubitak, crveni, što mu je označivao crvene znake plamena paklenog, crni, koji ga je sjećao na smrt i njezine strahote i žuti, koji mu je označivao zlatnu krunu i vječnu radost. To je, dragi kršćanine, vježba razmatranja, što označuje alpinska ruža, to je vježba razmatranja, koje je tako nužno, tako lijepo, tako lako. Ljubi ga zato i stvori danas čvrstu odluku, da ne ćeš odsele tako bez smisla uroniti u zemaljštinu i tako u napredak živjeti, da ćeš pogled svoga duha sveudilj upravljati k nebu i postojano pred očima imati svoje vječno spasenje i svoju svrhu. Ta odluka neka bude alpinska ruža, kojom ćeš danas ukrasiti sliku Marijinu.

O primi, Majko, ovu dragu ružu,
O primi je, tà ti si Majka mila;
Prikazujem ju od srca tuj tebi
I Djetešcu ti nasred svetog krila!

XVIII.

Aster.

Prolaznost.

Jučer ubrasmo jedan cvijet sa visokih gora; danas potražimo, dragi kršćanine, također jedan cvijet, ali na grobnim humcima, a taj se cvijet zove Aster. — Aster ili zvjezdan lijep je cvijet sa velikom žutom jezgrom, oko koje se nižu mnogi maleni, tamno crveni ili ljubičasti listići. Ne ima mirisa, a jesenski je cvijet, koji cvate sve do studenoga, jer mu zima ne škodi. Zato ga na dušni dan često upotrebljuju za mrtvačke vijence, pa služi i u opće za ures grobova.

Taj bezmirisni jesenski cvijet, taj posmrtni cvijet žalobne boje, slika je prolaznosti. Htio bih, da na svim putevima i cestama, kojima prolaziš, dragi kršćanine, da svuda naokolo cvatu samo asteri, da te postojano podsjećaju na taštinu svega, što je svjetsko. Oni nam dovikuju: „Sve prolazi. Mi cvatemo u jeseni, no i za vas prolazi proljeće ovoga života i dolazi jesensko doba žetve, kad ćete biti pozvani na sud u dolinu Josafat. Mi cvatemo

na grobovima, pa i za vas će doći sudnji čas i već se približuje smrt. Sve: i radost i ljubav prolazi" — govore oni.

U ovom životu, veli sv. Augustin, nema pravoga veselja. Veselje je u opće dvostruko: grješno i dopušteno. Prvo je lažno, a drugo nema trajnosti. Zato nema na zemlji prave radosti. Pa zato ima sveta crkva pravo, kada u jednoj od najljepših svojih molitava kaže: Daj, da naša srca usred promjena zemaljskih stvari u onom budu učvršćena, gdje je jedina prava radost, a to je nebo. Jednoć prokune jedna žena u Antiohiji svoju djecu i djeca stadoše drhtati i tresti se, pa i pomriješe sva od toga. To je bila ljudska kletva, kletva zemaljske majke. Sada pak čujte, dragi kršćani, posluhnite kletve iz ustiju Božjih, kletve svemogućega Boga. Prokleta da je zemlja, trnje i korov će ti nositi, a vi — vi biste htjeli samo da imadete ruža, htjeli biste ruža radosti od proklete zemlje, koja je vaš zatvor, vaše progonstvo, mjesto kušnje za vas. — Zar nije bio vaš prvi glas plač, jasan dokaz, da ste stupili u suznu dolinu? — Ne, ne, na zemlji nema prave radosti. — Onaj je najveća budala, što u svijetu veselje traži, veli sv. Petar Alkantarski. Takav je luda nalik čovjeku, koji bi htio, da si posudi od prosjaka tisuću kruna, ili da si od đavla milosrđe isprosi. Radosti su ovoga svijeta kao sodomske jabuke, koje su izvana lijepe i dražesne, a iznutra pušljive i pune crvi; one su kao sni, koji predočuju bogatstvo, ljepotu i čast, a kad se čovjek probudi, ništa mu ne ostavljaju nego bol, da

ništa nema. Ništa ne ću, da govorim o grješnoj radosti svijeta. To znadete sami, da nisu radosti svijeta prave. Razmotri der dvojicu, među kojima je nedopušteni odnošaj! Kako se obojica boje, kako se srame, kad ih svećenik sastane, ili njihovi roditelji ili rođaci vide, kako su u neprestanom nemiru, kako imadu mnogo gorkih časova, kolike laži izmišljaju, koliko tajnih puteva ne zasnivaju, koliko se izvana moraju pretvarati, kako im je teško kod propovijedi, kako im je nesnosno ići na ispovijed, jer znadu, da je sve zaludu, novi razlog njihovoj propasti. Ovi gorki ukori savjesti, je li to veselje? Nije — veli pala djevojka i plače; nije — više onaj čovjek, koji je svoju nedužnost izgubio; nije — više na smrtnoj postelji ona zavedena osoba; nije — nije — nije — viču tisuće iz pakla, koji radi takove radosti gore! Ajdemo dakle od ovih grješnih radosti k dopuštenima, koje milosrdni Bog, kao kapljice rose ovdje ondje našoj siromašnoj duši dijeli, da posve ne smalakše. I one i ove, dragi kršćanine, nijesu prave radosti, jer nijesu trajne.

Pomislite si oca, koji čami u željeznim okovima u zatvoru. Bez radosti prolazi njegov život; nikakav smiješak ne dolazi na njegove usne, a briga izjeda njegovo srce. Najednom dobije list od svoga dragoga sina, list pun saučešća, sućuti i djetinje ljubavi. O kako je to radostan trenutak! Cita i opet čita, plače i suze kapaju niz lice njegovo, ne pušta lista iz ruku, podiže ga u zrak, prinosi ga k ustima i hoće da ga poljubi. Tada zazvekeću okovi, zaruže lanci i nestane svega veselja. Ja sam

uhićen, ne mogu dalje, ne mogu k svomu djetetu. Prolaze dani, tjedni i godine žalosti, nevolje i nesreće. Tada se otvore vrata i unutra stupi žena i djeca, kojih zarobljenik nije vidio već deset godina. Kolika radost, da ih opet vidi! Koliko veselje, kakav poklik, kolike li blaženosti, kolike li suze radosnice, što se rone! Prođe vrijeme kao trenutak, prođe ura kao časak, ali eto buke; tamničar viče: Vrijeme je prošlo i oni se moraju rastati. Gledaj, dragi kršćanine, tuj u slici ljudske radosti, njihovo kratko trajanje, njihovu vječnu promjenu. Jedva da ti procvate jedna radost, kada dođe žalost, kao željezni lanac i govori: Ti si u zatvoru, u progonstvu, ti moraš pokoru činiti. Svijet je suzna dolina, koja tvoje grijehe poput trnja čini. Istom što si se počeo cijeniti sretnim, eto dođe smrt i uzme tebe ili kojega od tvojih i govori: „Oprosti, prošlo je vrijeme“. Promotri majku Božju, najsvetiji stvor, što je ikada živio. Zar nije zavrijedila, da na zemlji nikakve boli ne osjeti? Ona se raduje nad kolijevkom Spasiteljevom, ali naskoro dođe strah pred Herodom, bijeg u Egipat i boravak u tuđoj zemlji. Ona se veseli dječaku Isusu, ali naskoro dođe bolni gubitak i trodnevno traženje. Ona se veseli naucima i čudesima Sina svoga, ali naskoro dođe njegova odsuda, njegovo bičovanje i smrt. Ne iz šale, nego ozbiljno pitam vas: Koliko imadoste u istinu ugodnih radosnih ura? Zar nije na jednu radost slijedilo sto žalosti i gorkih ura? Zar se ne bi imali uvijek plašiti, ako vam jedan veseli trenutak u dio padne, kada znate, da za njim slijedi tisuću

gorkih? U istinu svijet nema pravih radosti. Da li je tko žeo pšenicu iz polja, gdje je sijao ječam? Tako vam ne može zakleta zemlja podati nikakova blagoslova, a suzna dolina ne može vam podati nikakve prave, stalne radosti. Radost prolazi!

Ali i ljubavi nestaje, drugi je je povik astera. Ne govorim ovdje o onoj ljubavi, koju bih slobodno prije nazvao vražjom mržnjom nego li ljubavlju. Ne, ne govorim o grješnoj, nečistoj ljubavi, o onoj strasti, koja rađa zazor, zlovolju, ljubomornost, nevjeru i mržnju. To baš zato i nije nikakva ljubav. Onakovu su ljubav sveti Augustin i sveta Margarita Kortonska do smrti gorkim suzama oplakivali. O toj dakle ljubavi ne govorim, nego o onoj ljubavi, koju Bog posvećuje, crkva blagoslivlje, vjera dopušta, o bračnoj ljubavi, o djetinoj ljubavi i svetom prijateljstvu. I te ljubavi nestaje. To je iskusila najsvetija od svih svetih, koliko više ti? Devet je godina blažena Djevica Marija živjela u hramu, kad eto zastrije pravi gusti oblak vedro nebo njezina života. Njezin mili otac Joakim umrije. Ona se je, istina, molila za njegov život, ali je Bog htio malo po malo razriješiti sve zemaljske sveze svoje izabrane zaručnice, da ona na zemlji nema druge potpore do njega. Tu je prvi put na pragu svoje mladosti unišla u školu boli. Ona je plakala, jer je duša njezina bila sućutna, kao što je duša njezina božanskoga Sina; ali odano primi gorki kalež, u koji su doskora poslije toga tekle druge bolne suze radi smrti dobre njezine majke Ane. Dvadeset godina poslije

toga stajala je Marija kod smrtne postelje svoga zaručnika Josipa, koji je bio anđeo čuvar njezina života. Ona je plakala na njegovu grobu i nije ga više vidjela na zemlji. Skoro poslije toga stajala je pod križem svoga ljubeznoga Sina i zadnja kap krvi poškropila je njezinu glavu i zadnji pogled pogodio je njezino majčino srce. Tako, kršćanine dragi, uzimlje Gospodin i nama malo po malo sva srca, što ih ljubimo, da nam utisne u dušu veliku istinu, da je samo jedna radost — prava nebeska radost, i da je jedna ljubav, koja ne gine, a to je ljubav k Isusu.

Otrgni zato, o presveta djevice Marijo, naše srce od prolaznih radosti i ulij u nas ljubav, o kojoj veli sveti Augustin:

„Hoćeš li vječnu ljubav, onda ljubi Vječnoga.“

Ah sve to tako
Brzo, rano gine;
Vječnost sama
Nigda ne umine!

Stog srce kidaj
Od svjetskoga čara;
Ljubav svijeta
Samo muči, vara.

I gore svrni
Pogled svoga oka,

Na zemlji žiće
Kratka nam je roka.

Nek, Majko, ovu
Misô srce ljubi:
Da sviet čitav
Sa svime se gubi!

XIX.

Mirta.

Zaruke.

Jučer sam te, dragi kršćanine, obodrio, da otrgneš svoje srce od prolazne zemaljske ljubavi i onomu ga Srcu posvetiš, kojega ljubav uvijek traje i nikada ne gine. Danas želimo proslaviti tu svezu, tu zajednicu srdaca. Stoga razmatrajmo biljku, koja je znamen zaručnoga odnošaja — mirtu. Nježan i lijep je to cvijetak; imade zelene listiće i posve malene poput snijega bijele pupoljke i glavice. Njime si zaručnici na dan svadbe rese kosu i odijelo.

Srce presvete djevice Marije slično je mirti, jer je ona u trostrukom pogledu zaručnica.

Ona je zaručnica Duha svetoga, koji ju je od vijeka kao najčišću posudu svoje milosti uščuvao od svake ljage i s njome se združio u Božjoj ljubavi. „Vječnom ljubavlju ljubio sam te!“ čita se u Sv. Pismu. Duh sveti ju je osjenio, jer što u njoj živi, veli anđeo, od Duha je svetoga, koji je na Duhove ljubav s njom ponovio, a sad

ona poslije borbe na ovoj zemlji na nebesima uvijek u njegovoj ljubavi počiva. Zato ju nazivlje sv. Toma „izabranom posudom ljubavi Duha svetoga“; a sv. Bernardo veli: „Mili se Ocu onaj, koji ljubi kćerku, mili se sinu, koji ljubi majku, mili se zaručniku, koji ljubi zaručnicu. Štuj Mariju, pa ćeš omiljeti Ocu, Sinu i Duhu svetom.“

Ona je zaručnica sv. Josipa. Bila je volja Božja, da ona svoju ruku pruži pravedniku, koji može svjedočiti za čistoću njezina života, pravednomu mužu, koji će nju i njezina sina braniti u čas nevolje. Josip, čovjek iz naroda, koji je uvijek živio neoženjen, koji si je u znoju lica svoga služio svagdanji kruh, drvodjelja iz Nazareta, bio je zaručnik Marijin. S njime se zaručiti nije oklijevala nijedan čas, jer je Božjom objavom razsvijetljena upoznala, da će ovaj pravedni muž za nju biti zaštitnik, otac i čuvar njezine čistoće. Ako li je Bog poniznoga Josipa odabrao za zaručnika kraljici anđela i za hranitelja Spasitelju, to se je dogodilo zato, što je on posjedovao blago milosti i svetosti, za koje bi mu mogli i nebeski duhovi zavidjeti; to se je dogodilo i zato, jer su ga krjeposti njegove uzvisile do prvaka njegova naroda. On je bio bolje ubilježen u knjizi života nego li i jedan od najvećih knezova. Marija nije bila povjerena najmoćnijem mužu nego najvrijednijem. Zaruke bijahu po običaju hebrejskom obavljene na dostojan način. Josip pruži Mariji, koja je nosila na glavi zaručnički vijenac od ruža i mirta, u prisutnosti svjedoka komad novca i prsten, te reče: „Primi to kao zalog“; ali dodade: Ti

mi budi kao majka moja, a ja ću te štovati kano žrtvenik Božji. Odsada bijahu oni pred Bogom i zakonom kao brat i sestra, premda je njihova sveza ostala formalno priznata. „O sv. Josipe, veli sv. Bernardo, kako li ti zavidim! O da je Marija zaručnica moje duše!“

Želja ovoga sveca, kršćanine dragi, ispunjena je, jer je Marija zaručnica svake duše, koja ju ljubi. Ja ljubim one, koji mene ljube, kaže Duh sveti. Sv. Bernardo veli: „Gora Kalvarija je crkva“. Sv. Ivan, a u njemu sav rod ljudski je zaručnik, Marija je zaručnica, vrijeme zaruka zadnji časovi Spasiteljevi. Svećenik, koji vez blagoslivlje, sam je Isus Krist, koji riječima: „Eto sina tvoga,“ pita, da li pristaje, a Marijino srce vazda Bogu odano odgovara: „Neka mi bude po riječi tvojoj.“ Krv Gospodnja zapečati i potvrdi za uvijek taj vez ljubavi, koji više nijedna ljudska sila rastrgnuti ne može. Od tada je ljubav srca Marijina vrûća od samoga ognja, jača od smrti i samoga pakla i dragocjenija nego li sva bogatstva svijeta. Marija hoće, da ju mi siromašni ljudi ljubimo. To je njezina želja i njezina volja, ne radi nje, jer ona ne treba naše ljubavi, jer ona jest i ostaje i bez naše ljubavi kraljica vječne slave. Ona hoće, da bude naša zaručnica radi nas, jer nam ljubav prama njoj pomaže postići blaženstvo, jer mi dolazimo k Isusu samo po Mariji, jer mi, ako nje ne ljubimo, ne ćemo ni doći u nebo.

Sveta je crkva u šesnaestom vijeku naredila posebnu svečanost na spomen zaruka Marijinih sa svetim Josipom, koja se svake godine slavi 23. siječnja. A kad će se naši

zaruci sa Marijom slaviti? U ovom lijepom mjesecu svibnju kod svibanjske pobožnosti. Što se je u Jerusalemu jednom dogodilo, to se neka u ovom svibnju zbude. Mjesto sv. Josipa stoje naše duše ponizne moleći pred majčinim srcem Marijinim, koja nam puna zaručničke ljubavi dolazi u susret. Naš je svećenik Gospodin. Ako nas upita, kako je nekoć upitao sv. Petra, za našu ljubav: „Ljubiš li Mariju?“, ti mu na to odgovori: „Ti znaš, Gospodine, da ja tvoju majku ljubim.“ Ako molimo tri puta dnevice, jutrom, o podne i na večer, angjeoski pozdrav na spomen trostrukih naših zaruka s Marijom, tada ćemo obaviti vježbu, koju nam sv. oci najtoplije preporučaju. Tko tu molitvu savjesno obavlja, taj će ostati, veli sv. Alfonzo, u napastima proti svetoj čistoći uvijek stalan i pobjedonosan. Josip je dao Mariji prsten i novac. Poklonimo i mi Majci Božjoj prsten od zlata najčišće i najplemenitije ljubavi, vjerne i stalne ljubavi, koja znači prsten, što je okrugao, bez početka i svršetka. Dajmo Mariji novac, t. j. nosimo njoj na čast medaljicu, koja nas neka posvećena blagoslovom crkve uvijek podsjeća na zaručnički odnošaj duše naše sa Marijom, čemu je znamen mirta. —

Mirta ko da svaku skromnu dušu uči:
— Želiš li ti sretna tuj na zemlji biti,
S Marijom u duhu daj se ti zaruči,
Nastoj ljubav srca s njenim srcem sliti!

Za vjernosti znak se možeš prstenovat,
Na grudima svojim nosi njenu sliku:
Ona će ti ruku pružit, a darovat
Srce svoje, kad dosegneš rajsku diku! —

XX.

Zvonik.

Slava.

Zvonik je cvijet, što divno resi naše vrtove. Imade pet krasnih zvončića zlatožute boje sa bijelim piknjama poput dragulja. Ti zvončići vise sa vrška dvije tri stope visoke stabljike i sačinjavaju kano ti kraljevsku krunu.

Ako taj cvijet, kao obično, na Mariju primijenimo, tada nam ne treba istom promišljati, što li on znamenuje. Znamenuje slavu Marijinu. Sveti otac, vidljiva glava naše crkve, nosi trostruku krunu, a trostruka je kruna Marijina. Na njezinoj glavi sja se kruna slave nad svim svetima, kruna zaštite nad svim ljudima i kruna moći nad svom paklenom silom.

I kako cvijet, koji je znamen slave Marijine, ima pet zlatožutih zvončića, kao što je kruna kralja Alfonza Kastiljskoga bila urešena sa pet veoma skupocjenih dragulja, tako se u počasnoj kruni Marijinoj sja pet divota, odlika, koje čine, da izvan Marije nema ništa višega, ni sjajnijega, ni savršenijega, nego jedino Božje biće.

Prva je slava Marijina njezino bezgrješno začeće, jer njoj kano da je rekao Bog, kao ono Asver Esteri: „Taj zakon, što ga mora svatko obdržavati, nije za te učinjen“.

Druga je slava Marijina, da je Boga rodila, jer je u njoj Riječ tijelom postala, ona Riječ, o kojoj Ivan veli: „U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga i Bog bijaše Riječ“.

Treća je odlika, da je unatoč materinstva ostala djevicom, kako je Isaija već mnogo stotina godina prije prorekao: „Gle, Djevica će začeti i roditi sina“.

Četvrta je odlika, da joj se Bog pokorava i čini, što ona hoće, jer čujte riječi sv. Pisma: „I otide s njima u Nazaret i bijaše im pokoran“.

Konačno peta odlika jest, da je ona majka sviju ljudi, posrednica među Bogom i stvorovima i svemoguća jakošću svoga zagovora, kako je Bog po naravi svoga bića. Zato ju sveti Alfonso zanosno nazivlje ponizno svemogućstvo. Uzmi dakle ovo biserje čudesa, uzmi ove dragulje milosti i načini od njih krunu i reci mi, zar ne ima pravo sv. Petar Damjan, kada kaže: Kako ni jedno prosto oko ne može da gleda u žar podnevnoga sunca, a da ne oslijepi, tako ne može ni jedan ljudski razum dokučiti, ni jedan ljudski jezik izreći, ni jedno ljudsko srce dovoljno osjećati neizmjernu, neizrecivu veličinu slave Marijine. To je slava one Djevice, koja je mogla reći: Onaj, koji me je stvorio, počivaše u mom krilu; one Djevice, koja je Majka Božja, dakle bezdno

milosti, more sjajnosti, čitav svijet, pun Božanskoga bogatstva, dakle sve ono, što može misao anđela, misao čovjeka, kao najveće, najljepše, najsvetije i najsavršenije za Bogom pomisliti. Taj naslov: „Majka Božja“, već sam opravdava, posvećuje sva čuvstva ljubavi, sve osjećaje zahvalnosti, sva uzdignuća duše, sva nježna ponukanja, sve hramove Mariji sazidane, sve žrtvenike Mariji posvećene, sve pjesme Mariji ispjevane, sve molitve Mariji u čast izmoljene, jer sve, što se Mariji čini, nije ništa, ako se isporedi sa neograničenim dostojanstvom njezina materinstva, jer, kako veli sv. Alfonzo, u ljubavi prama Mariji ne možemo nikada odviše učiniti.

Dva su čuda Božje svemoći, koja ne mogu biti niti bolja, niti veća, veli prvak crkvenih učitelja, sv. Toma. Ta tako velika, tako nedokučiva, tako Božanska čudesa jesu: utjelovljenje Isusa Krista i božansko materinstvo Marijino. I ta su se čudesa zbila u presvetoj Djevici i preko presvete Djevice. A znate li, u kako svečanom času dođoše ova čudesa svemogućnosti iz bezdna vječnoga milosrđa? Znate li, koja je riječ, koja ih je proizvela? Znate li, koja su usta tu riječ izgovorila? Pomislite natrag, na onaj znameniti dan, kada arkanđeo s neba dođe i djevici u Israelu navijesti, da je odabrana za Majku Božju. Podložna najvišoj volji otvora Marija svoja usta, dočim ju Bog i anđeo sa ljubavlju promatraju, Marija govori riječi, s kojima stvara svijet milosti i sjaja. „Neka mi bude po riječi tvojoj“. I u tom najvećem času bude Riječ tijelom, a Djevica Majkom Božjom. Tako su se, dragi kršćanine,

dva remek djela, koja po svetom Tomi niti Bog sâm nije mogao učiniti niti bolja, niti veća, zbila u djevičanskom krilu Marijinu i to riječju, što je potekla iz njezinih ustiju. Tako je bila njezina slava veća, nego li svih stvorenih bića, tako joj staviše anđeli carsku krunu slave i časti na njezinu glavu. I sveti Bonaventura imade pravo, kad veli: Ljudska mudrost neka mi ne govori više o ništavilu svoje veličine, neka ne pogani više govor hvale i začuđenja, da o djelima ljudske oholosti pripovijeda, neka prestane željeti, da se zemaljska veličina veliča, i neka upozna rasvijetljena svjetlom milosti, da je sva stvorena veličina naprama slavi naše ljubezne Gospe samo prah! To je, dragi kršćanine, slava, na koju je Bog, na koju su je nebesa pozvala. Predočite si i onu drugu slavu, koju joj ljudi, koju joj svijet podaje, koju je Marija, kraljica proroka, sáma onim riječima prorekla: „Od sad a će me zvati blaženom svi naraštaji!“

Koja je to, koju kraljevi i narodi, veliki i mali, siromašni i bogati, da, i isto dijete kano kraljicu svijeta nazivlje, i kano Majku Božju pozdravlja? Koja je to, koju vojnik prizivlje, kada u rat ide, i mornar, kada se oluja diže, i seljak, kada polje obrađuje, i bolesnik u svom ležaju i umirući u zadnjim časovima? Koja je to, koju apostoli Isusa Krista štovahu, koju prvi kršćani prizivahu, sveti crkveni sabori hvaljahu i svi joj ljudi sviju stoljeća sve do ovog časa odani bijahu? Koja je to, koju Egipćanin na Nilu i crnac Hudsonbaja i divljak na Huronskoj rijeci i Kinez na razvalinama svoje pagode i Tatar u

svojim pustim pustarama i Kamčatka na sjeveru ledenoga mora poštuje i priziva?

To je Marija, radost sviju katoličkih srdaca, utjeha sviju kršćanskih duša; Marija, čija je čast neizmjerna, čija je dika neizreciva, čija slava beskrajna; Marija, čije štovanje od bregova Judejskih izlazeći poput rijeke se povećaje i raširuje i do sada je naraslo kao velika rijeka, kano more, kano ocean, koji poplavljuje čitav napučeni svijet.

Pun udivljenja s ove neizrecive slave Marijine, dragi kršćanine, upitat ćeš možda: A što je meni činiti, a što bi mogao ja učiniti, da se poveća slava Marijina? Ti možeš kraljevstvo Marijino povećati životom, koji će biti odraz njezina života, krjepostima, koje će biti odsjev njezinih krjeposti. Nasljeduj njezinu vjeru, njezinu poniznost, njezinu čistoću, njezinu pokornost, njezino odanje u volju Božju, pa ćeš imati pet zlatožutih zvončića zvonika, ti si duhovno taj cvijetak i povećao si čast Marijinu.

O da, kršćanska dušo, napuni svu zemlju hvalom i slavom nebeske Kraljice, uništi u sebi kraljevstvo grijeha, da postigneš ljubav Marijinu. Stavi svoje srce, svoj život, svoj spas pod njezinu moguću zaštitu, smatraj onaj dan izgubljenim, kad nisi ništa učinio njoj za ljubav. Raširi kod svojih što više možeš njezinu pobožnost i njezinu čast. Neka naši stanovi i crkve odzvanjaju njezinim hvalospjevima. Pridodaj i ti jedan prsten beskonačnomu lancu hvale i slave, što ga je u duhu gledala, kako postaje, kad je rekla: „Sad će me blaženom zvati svi naraštaji“.

Da milosti ti si,
Marijo, puna,
Da rajska te resi
Kraljevska kruna:
Da uživaš slavu
Sred Božjega truna,
Da časte te čete
Duhova milijuna,
Da, Majko, ti čast je rietka
Kaže lik zvonika cvietka.

Daj, Majko, ti svima,
Sluzi svomu svakom,
Da živjeti sveto
Pregne snagom jakom:
Da pohrli k tebi
S ljubavi takom,
Te križeve snosi
Sa križa znakom;
A poslije križa kruna ga čeka,
Šta ne će potamnjet viek i do vieka!

XXI.

Mahovina.

Ljubav k bližnjemu.

Među mnogim cvijećem, koje vjenča sliku Majke Božje, ne ću danas ni jedan da odaberem; a ipak ću nešta odabrati, što nam narav podaje, a oltar uvijek svježe i zeleno okružuje. To je mahovina, slika ljubavi naprama bližnjemu. Mi treba da jednostavno razmotrimo izjavu svetoga apostola: Tko ljubi Boga, ljubit će i brata svoga. Iz te izjave lako ćemo zaključiti na ljubav Marijinu prama bližnjemu, jer je u njezinu srcu vatra Božje ljubavi tako moćno i žarko plamtjela. Ona hiti preko gora. Zašto? Da radost srca svojega priopći i svojoj rodici Elizabeti, e da se i ova razveseli, i onda da joj bude na pomoć. Jedva što opazi zabunu ženidbenih drugova, već i nastoji, da im pomogne u nevolji. A kako li je vjerna prijateljica bila sv. Ivanu, sv. Magdaleni; kako li je i savjetom i djelom pomagala mladu procvalu crkvu i bila joj potporom, žrtvujući svoj vlastiti mir. Tako treba da i mi slijedimo taj uzvišeni primjer, sjećajući se riječi Gospodinovih: „Po

tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako uzimate ljubav među sobom".

Mahovina obično raste pri korijenu drveća i regbi, da brani i grije drveće. Po tom divno znamenuje ljubav prama bližnjemu. Ova se krjepost čini duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa, potpomaže bližnjega riječju i djelom, jer Bog tako hoće; ljubi sve ljude bez iznimke, jer su svi naša braća i svi dragocjenom krvlju Isusa Krista otkupljeni; ljubi i same neprijatelje po volji božanskoga Spasitelja, koji je još i na križu za njih molio. Na podnožju visokih hrastova raste mahovina, tako se ima i ljubav prama bližnjemu osloniti na vjeru, ili bolje, bez vjere nema prave ljubavi bližnjega. Divno kaže o tom veliki Fenelon, pošto nas posjeća na stvaranje prvoga čovjeka. Od zemlje stvoren ležao je čovjek nepomično. Tada Bog udahne u njegovo lice dah života, i odmah postane čovjek živuće biće. To je naravska ljubav u nama, dok je dah vjere ne zadahne; ali zadahnuta tim nebeskim dahom, bit će ljubav živa, bit će prava i zaslužna. Bez vjere, veli Toma Kempenac, bit će ljubav tvoja sjetilnost, samoljublje, nada za nagradom i sklonost za udobnošću. Samo po vjeri bit će ljubav magnet, što će srce sviju k sebi privući; bit će ljubav sunce, koje sve bez iznimke obasjava, bit će ljubav zlato, što nema nikakove primjese.

Mahovina ostaje i u zimi zelena. Mi imamo naše bližnje uvijek ljubiti, ali osobito treba, da se ta ljubav očituje u času nesreće i nužde. Nevoljom se najbolje ispituje ljubav. Ako ona tu ustraje, onda je prava i čista.

Veliki crkveni učitelj Bazilije imao je prijatelja, koji je bio bačen u tamnicu. Bazilije, kako pripovijeda o njemu sveti Ivan Zlatousti, upotrebio je sve, štogod je samo mogao, da u taj zatvor dođe, gdje je tješio svoga utamničenog prijatelja, akoprem se je tim korakom izvrgao jednakoj pogibli života. Kad su ga drugi prijatelji za to djelo korili, što svoj život tako lakoumno stavlja na kocku, odgovori im Bazilije: „Ja se nisam naučio na drugi način ljubiti.“ Ako hoćemo biti pravi kršćani, to treba da imamo obilježje kršćanstva — ljubav prama bližnjemu, koja se pokazuje u nesreći najbolje, jer nije teško bogatomu, sretnomu, odličnomu odan biti, ali biti prijatelj siromašnima i bijednima, žalosnima, bolesnima i zapuštenima, to je krjepost, koja nas čini slične Isusu i Mariji i ima pravu vrijednost u očima Božjim. Niti zima nezahvalnosti neka naše ljubavi prama bližnjemu ne uništi. Ako naša ljubav i ne bude naplaćena, ako naša dobra nakana i ne bude priznata, ništa za to, mi smo to Bogu za ljubav učinili, koji nas je učio, da bez ljubavi prama bližnjemu ne možemo biti blaženi.

Mahovina bila je s početka, kako jedna nježna legenda pripovijeda, smeđe boje. Istom, kada je tijelo Kristovo s križa snimljeno i u naručaj Marije postavljeno i kad su zadnje kapi krvi iz rana Isusovih na mahovinu, što se nalazila do nogu žalosne majke Božje, kapale, postade ona zelena i od tada je mahovina zelena kao znak dragocjene krvi Isusove, koja svojom snagom sve oživljuje. Otkad je Isus na križu za nas umro, ljubav je prama

bližnjemu zelena, t. j. daje nam nadu na vječnu nagradu, ta je ljubav vazda zaslužna.

Božanski je Spasitelj rekao: „Što učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste. Bio sam gol, i odjenuste me; bolestan i obiđoste me“. Zaista vaša plaća bit će velika na nebesima. O kako rado treba da ispunjujemo tu ljubav prama bližnjemu, koju sveti Franjo nazivlje ključem nebeskim. Pripovijeda se u životu svete Katarine Sijenske, da je neka plemenita gospođa jednom sastala dva prosjaka. Kako nije imala baš ništa novaca kod sebe, dade im svoj srebrni pas sa tijela. Prosjaci odvrate: „Hvala, mila gospo, mi ćemo vas na dan suda s ovim pasom s lijeve strane povući na desnu“. To je proročka riječ, koja se obistinjuje kod svakoga djela kršćanske ljubavi. Ljubav je prama bližnjemu, veli sveti Augustin, pečat našeg odabranja. A sveti Vinko veli: „Ja se ne mogu sjetiti, da je tko zlom smrti umro, koji se je vježbao u djelima ljubavi k bližnjemu.“ Može li biti još jačih razloga, da tu krjepost ljubimo, nego li su dobra smrt, blaženstvo, nebo? Zato, o presveta djevice Marijo, koja si nam i u toj krjeposti najkrasniji uzor i pralik, daj nam srce, koje sve ljude jednakom ljubavi obuhvaća, ali koja osobito sa žalosnima plače, nesretne tješi, siromake podupire, da nas tvoj božanski Sin na dan suda kao svoje prave učenike prizna i reče nam:

„Blago milosrdnima, jer će oni milosrđe postići.“

Da k bližnjemu svome
Po uzoru tvome
Ljubav žarku ćutim,
Da ga k dobru putim,
Molim ti se, Majko, sad,
Jer sam bližnjeg ljubit rad!
Svježa mahovina
Sred šumskih tišina
Stablo čuva, štiti,
Uza to ga kiti —
Daj da srcem svojim
Takvu ljubav gojim;
Da bližnjemu svagda
Pružam srce, ruku,
Da mu u životu
Blažim bol i muku!

XXII.

Žutelj.

Smrt.

Kada su liječnici kazali caru Rudolfu Habsburškomu, da mu je blizu smrt, reče on: „Dakle u Spajer!“ Tamo su se obično pokapali njemački carevi. Među dvjema svećenicima jašio je umirući starac veselo k svomu grobu. Sa svih strana s obje obale Rajne hrlio je puk na ulicu, da još jednom vidi onoga, koga je toliko ljubio i poštivao Na tom putu umrije Rudolf u Germersheimu 15. lipnja 1291. I mi brzamo svakom urom, svakim časom neperstano smrti u susret. Tà šta je drugo naš život, veli sv. Augustin, nego li sveudiljna trka k smrti! O, kad bismo i mi tako mirno, veselo i pripravno išli smrti u susret! Da to uzmognemo, ajde da si razmotrimo smrt i upravo u njezinoj slici, u žutelju. To je jednostavan žuti cvijet sa šupljom stabljikom, koja sadržaje mlijeko. Raste kao kukolj, a nađe se osobito na grobovima, radi čega se uzimlje za znamen smrti.

Zutelj sjeća na smrt Marijinu. Kada poslije lijepa proljetna dana zapadne sunce, kad njegove zrake zemlju više ne rasvjetljuju i njegov žar više zemlje ne ogrijeva, kad dakle ono zapadne, sve bude mirno i tiho, pa nam srce obuzme bolno čuvstvo: mi smo nekako sjetni i turobni. Ali što je nama zapad zemaljskog sunca prama rastanku s onom, koju sv. Efrem zove sunce života, prama rastanku s Marijom? Poslije povratka iz Grčke povrati se Marija u Jerusalem na brdo Sion nedaleko razorene palače knezova njezina roda, u kuću, koja je bila posvećena dolaskom Duha svetoga. Tu je očekivala svoju pošljednju uru. Apostoli, učenici i žene, cijela općina nagrne k njezinoj smrtnoj postelji. Jakob, čovjek ozbiljan i strog, nastojao je uzalud utišati suze. Sv. Petar, koga je Sin Božji za života tako ljubio, plakao je od boli. Sv. Ivan sakrije lice svoje u svoj plašt i jecaše tiho. U cijeloj općini nije bilo oka, koje nije bilo nakvašeno, srca, koje nije bilo slomljeno. Tada Marija upravi zadnji put pogled na svoje mile, koji su bili svi jedno u ljubavi Kristovoj i kojima je bilo doskora ovu ljubav krvlju zapečatiti. Ona ih sve blagoslovi veleći, da će sad unići u nebeski Jerusalem i da će ondje više za njih moći učiniti, jer ako se i dijeli od njih, da ih ne će ipak na nebesima nikad zaboraviti.

Ako je sv. Stjepan prije svoje smrti vidio nebesa otvorena, i sv. Ivan raj promatrao, zar da nije Marija, kraljica sviju svetaca vidjela nebesa otvorena i prijestolje Sina svoga?

*

Dà, Isus Krist došao je sam po nju, veli sv. Jeronim, i anđeli i sveti hvalili su je i slavili idući joj u susret. O krasne li smrti!

Zutelj nas opominje smrti naših milih. Ma da je broj naših milih ne znam kako velik, ipak godimice biva manji, jer nesmiljena smrt sad pokosi ovoga sad onoga. Što je Marija oćutjela kod smrti svojih milih roditelja i kod smrti svoga ljubljenoga Sina, tu bol moramo mi oćutjeti i već smo ju većim dijelom oćutjeli, jer jedan pogled na groblje nam spominje, da smrt kosi sve spone. Zar ne leži u grobovima vrlo mnogo prekinutih sveza, sveze bračne i djetinje ljubavi, sveze ljubavi i prijateljstva? Landgrof Ljudevit tirinški umrije na križarskoj vojni u Otrantu 11. rujna 1227. Tu strašnu vijest čuje u Wartburgu sveta Elizabeta, njegova supruga, lama rukama bolna na koljena padajući i ovako se tuži sirota: Sad mi je umro svijet i sve, što svijet mila i draga ima, za me je mrtvo. Jao meni bijednoj i siromašnoj udovici! Sada neka me tješi onaj, koji udovice i sirote tješi. Tu bol su mnogi od vas oćutjeli, kad vam je umirući otac, ili umiruća majka pošljednji put ruku pružila, kad su mrtvo dijete u lijes stavili i mrtva prijatelja u grob spustili. Zar vam nije onda bilo, kao da i sami morate umrijeti i ne lebdi li onaj zadnji čas još uvijek živo pred vašom dušom? Ako je božanski Spasitelj kod groba svoga prijatelja Lazara plakao, ako je Marija kod smrti svojih roditelja i svoga sina vruće suze prolijevala, to posvjedočuju ove suze istinu: „Smrt naših, kako gorka smrt!“

Zutelj nas opominje smrti naših milih, a ta je gorka. Gorkom ju čini rastanak sa našim milima, muke u bolesti, grižnja savjesti, množina grijeha, sveznajući sudac, strogost suda, nestalnost naše buduće sudbine. Sve to navaljuje na umirućega i čini, da mu ledeni znoj probija čelo, čini, da su i sami sveci u tom času drhtali. O strašne riječi. — Moraš odatle! Ajde od novca i dobra, ajde iz kuće i dvora, ajde od žene i djece, ajde od svega, šta ti je bilo milo i drago. Tako pri koncu žića tvojega, kod nogu tvojih gorko plaču draga ti djeca i kod tvoga uzglavlja u dubokoj boli stoje mili ti roditelji, tvoju desnu ruku grčevito prima tvoja mila supruga, a tvoju lijevu drži prijatelj ti iz mladosti vruće prolijevajući suze. Smrt dolazi, ruka se sa ženidbenim prstenom ukoči, glava klone na prsa i od nogu prema gore približaje se pomalo onaj udarac, koji uzimlje srcu život. O u istinu, smrt naših, kako li je gorka smrt!

Samo ti, o sv. Djevice, možeš zasladiti tu gorčinu, samo ti, o Marijo, možeš rasvijetliti tu noć, ako nam ti u zadnjem času pritekneš u pomoć svojim majčinim smilovanjem, te nam od svoga božanskoga Sina isprosiš milost sretne smrtne ure.

Ti si sv. Josipu kod smrti bila nazočna, ti nisi smrtnu postelj svoga premiloga Sina Isusa — sveti križ — ostavila. Daj ostani i kod nas u zadnjem svršetku i moli za nas grješnike na čas smrti naše. Amen.

Nek nikad ne uvene,
O žutelju, tvoj cviet,
Nek stalno sjeća mene,
Da valja jednom mriet!
Smrti! — misli na te
Nek me svagda prate,
Da služim samo Bogu,
Da mrieti sretno mogu!

XXIII.

Žuta ruža.

Gorljivost za spasenje duša.

Priča pripovijeda o Gotfriedu, grofu od Barcelone, kad se je uz Ljudevita pobožnoga srčano i sretno borio proti Saracenima, da je pružio kralju svoj pozlačeni štit, neka mu ovaj dozvoli, da na tom štitu grb učini. Kad ga kralj vidje, gdje je vas pun rana, iz kojih jošte krv teče, umoči on, a da ništa ne reče, svojih pet prsta u krv hrabroga borioca, potegne njima preko štita i nariše tako pet linija, koje od tada ostadoše slikom grba grofova Barcelonskih. A slika tvojega grba, kršćanine dragi, neka bude žuta ruža poškropljena krvlju, kojom su naše duše i duše sviju ljudi otkupljene. Žuta ruža je znamen gorljivosti za spasavanje duša. Žuta boja ove ruže sjeća na oganj, koji nas ima istrošiti u spasavanju duše naše, na što nas potiče duhovna ruža, Marija: „Dođi, sinko moj, primi savjet od mene i spasi dušu svoju“. O kako je lijepa duša! Sveti Bernardin veli: „Ja se usuđujem kazati, kad bi bilo moguće, da čovjek svojim tje-

lesnim očima vidi svoju proslavljenu dušu, da bi on jedva vjerovati mogao, e da li bi Bog mogao biti ljepšim". — Sveti Toma od Vilanove veli: „Kad bi Svemogući tako mnogo slavnih nebesa stvorio, koliko imade u moru kapljica, i zrnaca pijeska na njegovim obalama, sve njihovo veličanstvo zajedno uzeto bilo bi ništa prama ljepoti jedne duše". Takovu dušu imadeš ti, čovječe, dušu na sliku Božju stvorenu i za vječno blaženstvo određenu, za koju je božanski Spasitelj tako mnogo učinio i trpio i svoju dragocjenu krv prolio, jedinu i neumrlu dušu, pa ti da od vatre gorljivosti ne plamtiš, i ne goriš, da tu dušu spasiš, da je za vijeke ne izgubiš!? —

Žuta je ruža rijetka, a i ono, što znači: gorljivost za duše. Tužimo se, ako smo nješto novca izgubili, jadikujemo, ako nas tko progoni, plačemo, ako nam smrt koga od naših milih uzme. Za sve imademo suza, samo za dušu ne, ako po teškom grijehu umre. A ipak zvoni tako glasno i tako jasno u ušima našim: Što koristi čovjeku, ako je cijeli svijet zadobio, a dušu svoju upropastio? A koliko se brinemo za bolesno tijelo! Toliko se brinemo, veli sv. Augustin, da polaganije umremo, a kolika nam je briga, da za uvijek ne umremo? Ti ljubiš svoje odijelo, i hoćeš da ti je uredno; ti ljubiš svoj posjed, i hoćeš da se dobro održi; ti ljubiš svoje dijete i hoćeš da je pobožno; ti ljubiš svoju dušu, i ne ćeš da bude sretna i ovdje i ondje, jer umjesto, da je molitvom, češćim primanjem sv. sakramenata, kloneći se grijeha i izbjegavajući grješne prilike spasiti nastojiš, radiš upravo protivno, i

činiš, da je istina ono, što vele: Kada bi ljudi samo polovicu činili za spas duše svoje, koliko čine za njezinu propast, tada bi svi u nebo došli. Bezbrižnost za spas vlastite duše uključuje većinom i bezbrižnost za spas tuđih duša. U tom priliči vrlo mnogo kršćana proroku Joni, koji je morao navijestiti propast gradu Ninivi. Vraćajući se odanle legne pod jedan bršljan i zaspi. Crv podgrize korijen, drvo se osuši i sunce stade Jonu silno žeći. On se probudi, a kad sazna za uzrok, gorko se potuži, što mu je crv sjenu uzeo. To ga je boljelo, ali ga nije ništa boljelo, što bi u Ninivi tolike tisuće propale.

Žuta ruža krasno miriši i tim označuje, da na ovom svijetu nismo samo za se nego također i za druge. Riječi, koje je Krist Gospodin Petru rekao: „Ljubiš li me? pasi janjce moje“ jesu, kako sv. Ivan Zlatousti veli, donjekle i nama svima rečene. Mi treba da se brinemo za spas svojih bližnjih, da raširujemo miomiris dobroga primjera, da za njih molimo, da ih opominjemo, da nastojimo za dobro ih predobiti i od puta grijeha ih odvratiti. Mi ne možemo Mariji veće radosti učiniti i ni na koji način bolje nasljedovati, nego ako u žarkoj gorljivosti zajedno s njom radimo za spas duša. Ona, utočište grješnika, najvećma ljubi one, veli sveti Alfonzo, koji s njom zabludjele ovčice traže i nastoje, da ih spasu. Ovo prekrasno djelo zadaća je bratovštini presv. srca Marijina. Za to ne bi smio ni jedan kršćanin, ni jedan pravi štovatelj Marijin manjkati u toj bratovštini. Kolika radost, da možeš Mariji pomoći, kolika utjeha, da si grješnika

spasio! „Marija će vas ipak obratiti“, reče prije koju godinu mlada djevojka iz odlične njemačke obitelji jednom svom bližnjem rođaku, mladom čovjeku, koji je vodio pustopašan život. „Tada mora čudo učiniti“ odgovori ovaj rugajući se, i od tog doba ne vidješe se više.

Djevojka je gojila od mladosti veliku ljubav prama Mariji i pouzdanje u njezin moćni zagovor i tim pouzdanjem nije moglo ništa potresti. Za spas ove duše učini ona sve moguće. Ona je molila, postila, žrtvovala često sv. pričest, više puta čitave sate klečala pred slikom Marijinom. Međutim sprovodio je onaj mladi čovjek u jednoj trgovini u Strazburgu lakouman život, a da se nije ni najmanje popravio. Tada mu umrije otac i djevojka pomisli: smrt očeva bit će za nj čas njegova obraćenja. Ipak se prevari. Ova nesreća ne dojmi se nimalo duše grješnikove. Pouzdanje djevojčino ne popusti, ona podvostruči svoje molitve. Na jednom putovanju poplaše se konji, on pade s kola i teško se rani i morao je dugo ležati, dok je ozdravio. No ni taj prst Božji ne gane ga, on ostane stari grješnik. Tada dođe slučajno u jedan grad, gdje su bile misije. Sa svojim prijateljem išao je iz poruge i zle nakane na večer na propovijed. Propovjednik je govorio o moći i ljubavi Marijinoj. On posluša i razumije, da nije nitko tako velik grješnik, komu se ova majka ne bi smilovala. Duboko ganut počne jecati, ode iz crkve i do sita se naplače i obrati se. Nekoliko dana poslije toga primi ona djevojka list s ovim sadržajem:

„Sjećate li se još, kako sam na vašu riječ: Marija će vas ipak obratiti, porugljivo odgovorio: To se može samo čudom dogoditi. Veselite se sa mnom, kličite i radujte se sa mnom. To se je čudo dogodilo, Marija me je obratila, ja sam spasen".

O presveta djevice Marijo, daj da cvate u momu srcu žuta ruža, daj da se rasplamtim od vatrene gorljivosti za vlastitu dušu i za spas tuđih duša, e da se i na meni ispuni sveta riječ: Tko spasi dušu brata svoga, spasit će i svoju.

Tek jednu dušu imamo,
Da čuvamo je u slobodi,
A žuta ruža zbori nam:
Tu dušu Bogu vodi!

Za nas i druge s revnosti
Nek sva nam čuvstva gore.
Taj plam od Boga vječnog je,
U rajske vodi dvore!

XXIV.

Sunovrat bijeli ili ovčica.

Pobožnost k Mariji.

Izim poklonstva, koje pripada jedino Bogu, dajemo Mariji sve: najveću ljubav, najveću pobožnost, najužu odanost, najsrdačniju službu. To štovanje Marijino, koje crkva naučava, te koje se ne protivi niti Svetom Pismu, niti predaji, niti razumu, započe na grobu Marijinu, koji su prvi kršćani pobožnošću opkolili. Ono se je kroz sva stoljeća od naraštaja do naraštaja do današnjih dana baštinilo i trajat će do svršetka svijeta. Ovo štovanje, koje kraljica proroka sama riječima označuje: Od sada će me nazivati blaženom svi naraštaji, to štovanje Marijino nazivlje sv. Franjo Saleški proljetnim životom svete crkve, koji uvijek nove pupoljke tjera, svako srce živahnim i svježim podržaje u ljubavi Božjoj i svojim slatkim miomirisom sve kršćane oduševljuje i na najsjajnije krjeposti potiče. Zato je znamen pobožnosti k Mariji proljetni cvijet sunovrat, kojega oblik već na onu pokazuje, koja treba da bude predmet naše ljubavi i poštovanja. Sunovrat je

uzvišen i prama nebu se uzdiže, poput nebeske kraljice On svoju čašku malo dolje spušta, kao što i majka Božja gleda u ljubavi i smilovanju s neba na zemlju, na svoju djecu. Njegovi poput snijega bijeli listići znamenuju čistoću neokaljanoga srca Marijina, žuti i crveni vijenac u njegovoj sredini znači zlatnu krunu slave, kojom ju kruni presveto Trojstvo na nebesima, a sve katoličko kršćanstvo na zemlji. Njegov mili miomiris odiše ljubav i milosrđe one, koju pozdravljaju ljudi kano utočište svih grješnika i kano tješiteljicu žalosnih, a njegov cvat u proljeću kaže glasno i razgovijetno, da ondje, gdje je pobožnost prama Mariji, nastaje proljeće srdačne ljubavi Božje i da tu cvate cvijeće svih krjeposti.

Sunovrat se uzdiže visoko nad zemljom, teži prama nebu. Ovako je i pobožnost prama Mariji uzvišena. Kad nas je vjera naučila, da je Marija majka Božja, to nam kazuje razum, da nju poslije Boga ide najveće štovanje. Zato ovo poštovanje ne stoji samo u nasljedovanju njezinih krjeposti, nego u jednoj posebnoj službi, kako sveta crkva vođena Duhom svetim na saboru Trienskom izrazuje, da nam je slobodno majku Božju štovati, prizivati je i za njezin moćni zagovor kod Boga moliti. Ona je među svim stvorovima najsvetija. Radi toga smijemo ju i više častiti nego sve anđele i svete, jer je ona rodila onoga, koji je stvorio anđele, ona je rodila onoga, koji je svim svetima podijelio milost svetosti; ona je rodila onoga, bez kojega bismo svi propali: Spasitelja naših duša, spas svega svijeta. Sveta Djevica, koju su proroci

navijestili, kojoj su sveti služili i koju anđeli štuju, poviče puna radosti, kad ju Elizabeta pozdravi kano majku Božju: „Velike mi stvari učini onaj, koji je silan i čije je ime sveto.“ Da, uzvisio ju je za kraljicu nebesa, kojoj svi ljudi moraju služiti, jer im ju je predao sam Gospodin sa križa, veleć: „Eto ti majke!“ Uzvišena je dakle služba Marijina, jer podiže čovjeka k štovanju najuzvišenijega stvora, a tim štovanjem k poklonstvu najvišega samoga nestvorenoga bića.

Sunovrat je bijel kao neokaljano srce presvete Djevice, koja ništa tako jako ne ljubi kao čistoću, i ništa tako ne prezire kao nečistoću. Hoćemo li se dopasti Mariji, to moramo ljubiti krjepost čistoće. — Dvije duše je Marija osobito na zemlji ljubila: Ivana i Magdalenu. — Uščuvamo li mi kao Ivan nevinost duše svoje, ili oplakujemo li kao Magdalena izgubljenu nevinost, brižno izbjegavajući sve prilike grijehu, to će i nas Marija ljubiti i primiti pod materinji plašt ljubavi. Srce, koje Mariju štuje, mora čisto biti. Tad je dakle ne smiju grješnici prizivati, odgovorit ćete mi. Oni dakako ne, koji hoće grješnici ostati; ali svakako oni, koji priznavaju svoju bijedu, radi čega se i kaju i žele i čeznu, da se dignu iz svoga tužnog položaja. Zato se oni obraćaju na Mariju, i samo u tom pogledu ona je utočište grješnika, jer uvijek ostaje istina, da je Marija zaštitnica grješnika, ali nije zaštitnica grijeha.

Sunovrat imade u svojoj sredini zlato-žuti vijenac. Ta kruna označuje plaću, koju nam pripravlja pravo što-

vanje Marijino: „Ja ljubim one, koji mene ljube.“ Ove riječi Sv. Pisma upravlja crkva na Mariju. Može li u ovoj suznoj dolini biti veće plaće, nego li ljubljen biti od Marije? Njezina ljubav, veli sv. Bernardo, znamenovanje je svih milosti, pa kako može onaj od žeđe poginuti, koji imade kod sebe izvor milosti. — Sveti nas uče, da si gledamo od Marije osobito tri milosti izmoliti, koje ona najradije kod svoga božanskoga Sina za nas isprosi: milost obraćenja, milost ustrajnosti u dobru i milost sretne smrtne ure. I nije li kršćanin, koji sve te milosti zadobije, za svoju ljubav i pobožnost prama Mariji u velike nagrađen?

Sunovrat je proljetni cvijet: i u srcu, koje Mariju u istinu ljubi, nastaje duhovno proljeće. Ljubav prama Mariji i grijeh ne mogu u istim grudima zajedno stanovati; jedno se mora drugomu ugnuti. Pobijedi li Marija, tada se razlomi led zločeste navade, tada se rastali snijeg mlitavosti i lijenosti, tada se utiša bura strasti, tada umakne zima grijeha, piri blagi, čisti proljetni lahor Božje ljubavi i sve cvate u svježem zelenilu najsrdačnijega pouzdanja k Mariji. Iskustvo nas kroz sva stoljeća uči, da je upravo u našim najvećim svetima najjasnije i najsjajnije sjala ljubav prama Majci Božjoj, dočim se svi oni, koji prestanu Mariju štovati, počinju rastajati s vjerom i s krjepošću.

Grješna tmina u brzo se dieli
Od čovjeka — ko pred suncem tama.

Čim gdje nikne sunovrat bijeli,
Čim je komu Majka sreća sama.
Nečuveno, da gdje griehu služi
Duša, koja za Mariju plamti;
Takvu ljubav vječna sreća kruži,
Nebo čeka, to mi, dušo, pamti!

XXV.

Ljubica.

Poniznost.

Ljubica je znamen poniznosti. Marija je ponizna djevica, radi čega imade sv. Bernardin pravo, kad presvetu Djevicu nazivlje najljepšom ljubicom. Pogledajmo danas, dragi kršćani, na ljubicu — zemaljski cvijet, zatim na Mariju, nebesku ljubicu, a napokon i na sebe, da vidimo, koliko smo nalik na ljubicu, pa da uznastojimo biti Mariji slični u poniznosti.

Ljubica nema bjeloće ljiljana, niti rumenila ružice. Ona nema krasnih boja tulipana, ona svega toga nema, kao što i sam znadeš. Njezino je odijelo siromašno i bez nakita, tamnomodre boje, bez sjaja i promjene. Ljubica cvate prosto i jednostavno u sjeni drugog grmlja, pa je znamen poniznosti, jer je prava poniznost, također jednostavna i prosta svojom vanjštinom. Pogledajte na Mariju: Ona, kćerka kraljeva Judejskih, nosi priprosto odijelo. Gledajte Mariju! Ona, koja potječe iz kuće Davidove, imade vreteno u rukama i obavlja sve domaće poslove,

kao najniža sluškinja. Slušajte riječi Marijine, i čut ćete je, gdje govori: Evo službenice Gospodnje, i čut ćete je, gdje pjeva: „Što pogleda na poniznost službenice svoje.“ Hoćeš li i ti, dragi kršćanine, biti sličan ljubici, t. j. Mariji, to moraš biti ponizan u odjeći, u riječima i cijelom svome ponašanju. — Među modama odaberi uvijek jednostavniju, među odjećom uvijek prostiju, među bojama uvijek manje blistavu, pa si zapamti lijepu nauku Franje Saleškoga, da je odijelo obilježje duše.

Kao što trgovci na skladištima izvana napišu, što se kod njih dobiva, tako tašto i skupocjeno odijelo pokazuje, da je u te duše malo krjeposti, dočim često čisto, ali jednostavno, prosto odijelo glasno navješćuje, da pod tom haljinom kuca ponizno srce.

Ali i tvoje riječi neka budu ponizne. Tu si upamti izjavu nekog velikoga duhovitoga čovjeka: Kako lovac uvijek o lovu govori, kako stari vojnik ponosno pripovijeda bitke i vojne, u kojima je sudjelovao, tako oholica govori uvijek o sebi samom, o svojoj vlastitoj hvali. Ponizan čovjek šuti i nikada ne govori o sebi samom, a najmanje, da se pohvali. Ako je i zbilja o njemu govor, tada ga nastoji na što drugo svesti. U svim našim poslovima i radovima, neka također i poniznost proviruje, kano sunce kroz lišće drveća. Kršćanine, ako vidiš sv. Josipa, gdje pravi plugove, ako vidiš božanskoga Spasitelja, gdje kupi i nosi triješće, ako vidiš, gdje djevica Marija prede i gdje iz lišća datulja ili iz sitine plete na obalama Jordana hasure za krovove kuća

i gdje sama melje pšenicu i ječam, kako nam sv. Ambrozij pripovijeda: možeš li ti onda nerado obavljati svoje domaće poslove, niske službe svagdanjega života? Zar ih ne moraš tek većom radošću obavljati, što su neznatniji, prezreniji i što više ponizuju? Znaš nadalje, da je hrana prave poniznosti ta, da postaneš Mariji sličan. Upravo ova misao skloni sv. Elizabetu, knjeginju Türinšku, kćerku ugarskoga kralja Andrije II., da je ostavila svoj dvor, pa bosa i u vunenoj haljini prosjačila od kuće do kuće, u znoju lica svoga kruh si služila i sa služinčadi jela, samo da postane što sličnija Mariji, da se u poniznosti vježba, te tako uživa radost i unutrašnje blaženstvo prave ponizne duše. Ljubica ne raste visoko, a njezina glavica, njezina čaška uvijek je k zemlji prignuta, pa je i u tom pogledu slika poniznosti. Ponizan čovjek ne teži za hvalom i slavom, za sjajnošću i odlikovanjem, za visokim mjestima i častima, on je zadovoljan sa staležem, sa službom, sa zvanjem, sa krugom, u kome djeluje, sa položajem, u koji ga je Bog stavio, on je kod toga sasvim zadovoljan, ne traži drugo. Pogledaj na nebesku ljubicu Mariju! Premda je potjecala od kraljevske krvi, premda su njezini pređi sjedjeli na kraljevskom prijestolju, nema u nje ni najmanje želje niti najmanjeg čeznuća za čašću i odlikovanjem, njoj je lijepo u njezinoj siromašnoj kućici, kod siromašnoga joj zaručnika, kod njena siromašnog djeteta. Dà, veli sv. Bernardo, kao što je uzniku sloboda, bolesniku zdravlje i žednomu hladni napitak jedino čeznuće, tako je bio Majci Božjoj

ponizni položaj, u koji ju je Bog stavio, njezina jedina radost, njezina jedina utjeha! Hoćeš li za to Mariji sličan biti, to ljubi, ti seljače, svoj seljački stalež, ti slugo, svoju službu, ti siromašna udovice, svoj položaj, ti bolesniče, svoju slaboću, ti zanatlijo, svoj posao. Budite zadovoljni time, ne tražite i ne težite za višim stvarima, ni za većim dohotkom, ni za udobnijim položajem, jer inače pokazujete, da nemate poniznosti i da ste izgubili pravo na nebo, kamo dolaze samo ponizni. Ljubica imade svoju glavicu k zemlji spuštenu, a tako je i srce u istinu ponizna čovjeka uvijek skromno. Gledajte Mariju, kad joj anđeo navijesti, da će biti Majkom Božjom! Upravo je klečala, kako veli sveti Ambrozij, oborene glave i molila svoju večernju molitvu.

A znate li, zašto baš poniznost obara pogled? Po riječima sv. Bernarda, nebo i zemlja poniznima čine nebo i zemlju. Nebo svojim milostima i dobročinstvima, Bog težinom svoje ljubavi pritišću dušu k zemlji. Kad duša pogleda zemlju i vidi prah, iz kojega se sastoji, i boli, koje je okružuju, mora da se ponizi. Unatoč svemu tomu, ne čini nas poniznost očajnima i ne uništuje nam sile djelatnosti, jer „poniznost je istina“, veli sv. Terezija, „a poniznost čeliči volju“. Prava poniznost je oprezna, jer svoju slaboću poznavajući nikad se ne pouzdaje u samu sebe, već uvijek i jedino u silu Božju. Ona je oprezna, jer pouzdanje daje ljubav, a ljubav je jaka kao smrt. Njezin žar je poput plama Gospodnjega. Nijedan svetac ne stoji na stepenu, na koji mi ne bismo smjeli i morali

težiti. Poniznost nam pokazuje, kako smo još jako udaljeni od cilja, ali ne zato, da nam odvažnost slomi, već da nam gorljivost usplamti.

O nebeska ljubice, najponiznija djevice Marijo, isprosi nam od Boga krjepost poniznosti, koju si ti prekrasno izvršivala, a koja nas milima čini i Bogu i ljudima i pribavlja nam nebo, jer se kaže:

„Tko se ponizi, bit će uzvišen.“

Ljubica nas onom puti,
Čemu trajna viek je vriednost,
Krjeposti, što Krist je ljubi,
To je smjernost, skromnost, čednost.

Prigrlimo svi tu krjepost
I Marija cienila ju,
Da nas Gospod jednom sretne
Nastani u vječnom raju!

XXVI.

Kolokasija.

Kršćanski odgoj.

Kolokasija ili pastirska palica vanredno je lijep cvijet, koji je radi svoje veličine osobito vrstan za ures crkve. Na dugoj stabljici sa širokim dugoljastim, svijetlim lišćem, vije se poput snijega bijela čaška, koja sipa ugodan miris. Obličje kao što i njezino ime pokazuje jasno, što ona znamenuje. Kolokasija znamen je kršćanske odgoje. Pastiri su roditelji, a njihova djeca su ovčice, koju treba da roditelji poput pastira nadgledaju. Dobri pastiri treba da su oni po primjeru najboljega pastira Isusa Krista, koji je za jednom izgubljenom ovcom išao preko gora i dolina, i nije počivao, dok je nije našao. Dobri pastiri treba da su oni, jer je Gospodin otkupio ovčice svoje dragocjenom krvlju i njima ih povjerio kao zalog svoje ljubavi. O kako je Bog rado imao djecu! Otvorite Sv. Pismo i čitajte, kako je maloga Mojsiju u sitnoj košarici očuvao, kako se o Izmaelu, koji je od žeđe pogibao, kaže: „A Bog usliši glas djetinji“; kako veli o malom Jakovu, sinu Rebekinu:

„Tako govori Gospodin, ljubio sam Jakova“, a o malom Samuelu: „Samuel bio je ljubljen od Gospodina Boga svoga“. „Pustite djecu, neka dolaze k meni“, veli Spasitelj, i: „Teško onomu čovjeku, koji sablazni jednoga od ovih malih. Ako ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko“. Iz ovoga svega vidi se, kako se istinite riječi sv. Pavla: „Koji nema nikakove brige za svoje, zataji vjeru i gori je od poganina“. „Što je veća ljubav Božja k djeci, veli sv. Ivan Zlatousti, to je veća odgovornost za njih na dan sudnji“. —

Kolokasija je bijela i opominje roditelje, da nastoje srca svoje djece uzdržati čista, njihovo bijelo ruho uščuvati nevino. Božanska Majka nikad se nije udaljila od svoga djeteta; uvijek je bila uza nj! Kada ga je ona jednom izgubila, tri dana ga bez prestanka tražila, a da se nije umorila, dok ga nije našla. Da li priliče ovoj materinjoj skrbi oni roditelji, koji svoju djecu ostave samu i bez nadzora, koji se ne brinu, s kim naokolo hodaju, kakove razgovore vode, koji se ne brinu, što im se djeca kasno u večer, više put i poslije zdravo Marije po ulicama skiću i viču. Što koriste tu i najbolji zakoni duhovne i svjetovne oblasti, ako su takovi roditelji? Ali Bog, koji je rekao, da ćemo za svaku beskorisnu riječ odgovarati, tražit će na dan suda, kada će na glas trublje mrtvi iz groba ustati i u dolini Jozafat se skupiti, od tebe oče, majko, svoju djecu. Tada će i oni nenadgledani kutići, gdje su vaša djeca vašom bezbrižnošću zavedena, one ulice i putevi, gdje su prve početke zla prihvatili, one

kuće i mjesta, gdje ste ih do kasno u noć bez nadzora ostavili, proti vama ustati i proti vam svjedočiti. O kako će tu brzo nestati, poput kapi kiše u moru, onih bezbožnih govora, kojima se mnogi roditelji nastoje opravdati: „Ta ja ne mogu svuda biti, ja nisam ništa vidjela, ja ih ne mogu uvijek kod kuće pridržati, oni su već dosta veliki, znadu, što im je činiti". Mali Filip, nasljednik francuskoga prijestolja, reče jednom svomu ocu sv. Ljudevitu: Ti si moj dobar pastir, bdij nada mnom, da ne padnem. Tako govori jednako svako dijete iz kolijevke ocu ili majci, moli se uvijek malenim ručicama, prosi sa svojim nedužnim srcem: „Roditelji, dragi roditelji, budite moji dobri pastiri". — Zato jao vama, ako prezrete tu djetinju molbu, ako vašom krivnjom njihovo svijetlo vjere ugasne, njihovo se bijelo odijelo rastrga, čisto srce obeščasti. Ne, ne, sačuvajte nevinost vaše djece, pa makar se i sami lišili života, budite strogi, brižni, savjesni, recite svome djetetu, kako je rekla kraljica Blanka svomu sinu Ljudevitu: Radije bih te vidjela mrtva kod svojih nogu, nego da smrtno sagriješiš. Te riječi čuo je pobožni kralj, kako to sam priznaje, sveudilj kod morske oluje pred otokom Ciprom i u svom sužanjstvu kod Saracena, kod svoga sastanka u Tunisu, jer riječi iz ljubavi puna srca majčina sveudilj odzvanjaju.

Kolokasija vanredno ugodno miriši i označuje ugodan miris dobroga primjera. Ne uzgaja djecu samo učitelj, svećenik i knjige, već također i u prvom redu dobar primjer roditelja. Velika je bila sila vjere sv. Grgura čudo-

tvorca. On reče gori: „Pomakni se natrag“, i to se dogodi. Još je veća moć dobroga primjera, ona proizvađa čudesa, osobito ako ga daju roditelji. Ako roditelji marljivo obavljaju svoju jutarnju i večernju molitvu, rado idu u crkvu, svete sakramente često primaju, u miru živu, onda će to i djeca također rado činiti. Ako otac grdi vjeru i ne moli, ako se majka uvijek s njim svađa i pravda, ako oboje psuju i kunu, mogu li djeca drukčije činiti? Djeca su cimer roditelja. Kako trgovci izlažu cimer, da pokažu, čega ima sve kod njih. Slično pokazuje ćudoređe djece krjepost ili opačine njihovih roditelja. Anglosaski misijonar sv. Augustin reče jednoga dana Britancima: „Pomozite mi obratiti Sase“, nu ovi to uskratiše. Tada reče Augustin svojim proročkim pogledom u budućnost: „Budući da mi ne ćete pomoći pokazati Sasima put života, to će oni po pravednoj odluci Božjoj biti oruđe smrti vaše“. To se zbiva kod mnogih roditelja, koji su svojoj djeci, umjesto da joj dobrim primjerom put života pokažu, smutnjom na propast. Njihova vlastita djeca bit će im oruđe smrti. Ne upiši nikom drugomu u krivnju, što ti je sin surov, drzak, što ti je kći nečedna, nego svomu zločestom primjeru. Strjelica, koju si svojim gadnim govorom, kletvom pred svojim djetetom, pravdanjem i nemirom, pijanstvom, mlakošću u vjeri namjerio svome djetetu, okrenula se je proti tebi i probola tvoje vlastite grudi.

O dragi roditelji, budite slični cvijetu kolokasije miomirisom dobroga primjera pred svojom djecom! Kao što je taj cvijet dolje uzak, a gore širok, tako zatvarajte mlada

srca svoje djece svijetu i otvarajte ih samo za nebo, odgajajte ih pobožno i dobro. Šta vam je milije, da vas jednoć odnesene na groblje u grobu još kunu i proklinju, jer su vašim zlim primjerom sami zli postali, jer su se morali upropastiti po vašoj slaboći i popustljivosti, — ili da se jednoć na vašemu grobu klečeći mole i grob vam kvase suzama svoje djetinje zahvalnosti, jer ste strogim kršćanskim odgojem uzrokom srećna im života. Odaberite zato roditelji, što vam je milije. Molite s toga svaki dan bl. Majku Božju, koja nam je podala najsjajniji, najuzvišeniji primjer dobre odgoje, da vam od Boga isprosi milost, da svoju djecu tako uzgajate, da nijedno od njih vašom krivnjom ne propadne, nego da se na dan suda s vama sjedine u nebesima. —

Već drhće s misli ljudska svaka grud,
Kad pomisli na zadnji, zadnji sud;
Kad prozvat će nas sudac oštar, strog,
Taj sudac nam je Gospod i Bog!

O roditelji, pomišljajte i vi,
Je l' bit ćete mu rad djece krivi?
O bdijte brižno svaki tren i čas
Za sreću njihovu i za njihov spas.
Da ne bi rad vas zla ih stigla kob,
Da ne bi vaš im mrzak bio grob —
No da po grobu vas i djecu s vama
Nagradi Višnji rajskim divotama!

XXVII.

Geranija.

Kršćanska obitelj.

Geranija je cvijet, koji najčešće nalaziš, koji nađeš gotovo u svim kućama, koji vidiš na svim prozorima, koji čini milom i prijatnom kako sobu bogataša tako komoricu siromaha.

On označuje domaći život, ono prostodušno kršćansko pobožno obiteljsko življenje, koje se u najsvetijoj obitelji na zemlji Isusa, Marije i Josipa pokazuje u najsjajnijem svjetlu. O sretni Nazarete! Ti si vidio nisku kućicu, u kojoj je stanovao mir Božji, u kojoj su tri osobe u radu i molitvi svoje dane provodile! Tu je dogotavljao Josip, marljivi zanatlija, pluge, jarmove i kola, kako veli sv. Justin. Katkada bi otišao na goru Karmel, da ondje sa svojim još čvrstim rukama nasiječe visokih sikomora i crnih terebinata. Malena je bila plaća, što ju je primao za veliki trud, pa je i ovu malenu plaću dijelio sa siromasima. Marija je bila neumorna, marljiva domaćica, koja je kod svega svoga mnogog posla još našla vre-

mena, da čita Sv. Pismo: cijelo je njezino vladanje bilo u nebesima. Na nju se mogu primijeniti one mudre riječi: „Čast kćeri kraljeve jest iznutra.“ Ona je plela iz lišća paome, datulje ili sitine sa obale Jordana hasure, što su pokrivale siromašni krov njihove kućice. Isus Krist, svjedok neumorne djelatnosti svoje svete majke, katkad bi u svojim pričama na nju smjerao, te se može reći, da su se Marijini jednostavni poslovi stopili s evanđeljem kao vodeno cvijeće sa jantarom. Tu se pripovijeda o marljivoj domaćici, koja umijesi kvasac u tri mjerice brašna, pripovijeda se o kućanici, koja pod brižno pomeće, dok ne nađe izgubljeni novac. Kad Isus rabi prispodobu, da čistoću srca preporuči, tada sjeća na čistoću onih, koji čašu brižno izvana i iznutra čiste; a vidi se, da i onda misli na Mariju, kad hvali dar udovice, koja ne daje od suviška nego od siromaštva svoga. Isus, premda je bio mlad, uzimao je sjekiru i slijedio svoga staroga othranitelja, da mu kod posla pomogne. Isus, Marija i Josip, ove velike duše, koje su mogle zapovijedati četama anđela, ne traže više od Boga nego svoj svakidašnji kruh.

Geraniju možeš naći gotovo u svakoj kući, a tako bi isto mogla i domaća, obiteljska sreća, kršćanski, pobožni i tihi život biti u svakoj kući. Za Mariju bilo je bez dvojbe ono vrijeme najsretnije u njezinom životu. Premda lišena svih udobnosti blagostanja, smjela je uvijek imati pred očima sina svoga, mogla je s njim zajedno biti, mogla je za nj raditi i na to misliti, kako da mu

pripravi veselje. I u tom, dragi kršćanine, leži tajna naše vlastite sreće. Za Isusa živjeti izvor je svakoga zadovoljstva i domaćega mira.

Bijelo, ružičasto, modro i tamnocrveno cvate geranija, a tako treba da i ti, kršćanska dušo, u sve sate dana, u raznim prilikama svoga života za Isusa plamtiš, da se s njime najuže svežeš vezom, koji spaja nebo i zemlju, da se s njime združiš prstenom molitve. Taj sveti prsten neka spaja tebe i tvoje, tvoju čitavu obitelj, u zajedničkoj jutarnjoj i večernjoj molitvi, u zajedničkoj molitvi prije jela. „Gdje su trojica sakupljeni u moje ime, tu sam ja u njihovoj sredini.“ S njim se sjedini žrtvom svete mise, nekrvne uspomene krvne smrti Isusove na križu. Neka ni jedan dan ne prođe, a da barem jedan član obitelji ne bi prisustvovao toj čudesnoj tajni. „Ništa nas ne boli na smrtnoj postelji više, veli sv. Ignacije, nego gubitak milosti iz lijenosti ili mlitavosti.“ — Za njega radi u njegovoj svetoj prisutnosti: — „Gdje sam i što radim, vidi me Bog, moj otac.“ Radi u dobroj namjeri, što ju u jutro učini i kroz dan češće ponovi: — „Ili jeli ili pili ili što drugo činili, sve činite na slavu Božju.“ „Isuse tebi za ljubav! Gospodine, daj mi strpljivosti.“ Kod njega ostani, „jer gdje si ti, o Isuse, kaže se u knjizi: Nasljeduj Krista, tamo je nebo; gdje tebe nema, tamo je pakao.“ „Tko mene ljubi, veli Isus, k njemu ću doći i kod njega ću se nastaniti.“ S Isusom pak dolazi njegov mir i blagoslov. Zašto dakle idete toliko k ljudima, kad ipak sve počiva na Božjem blagoslovu?

Hoćeš li da ne izgubiš mir u svojoj kući, veli sv. Egidij, to stavi na svoja vrata dvije ključanice: jedna se zove: Ne idi mnogo van, druga se zove: Ne puštaj mnogo unutra. Veliki učitelj duhovnoga života kaže: „Koliko god puta sam izašao, svaki put sam se manji povratio.“ Nigdje bolje nego kod kuće. Ne pusti također mnogo unutra. Povuci zavjesu skromnosti, zavjesu samoće pred svojom kućom, jer što si skromniji i samotniji, to si zadovoljniji. Ostani sam kod svoje obitelji, sam kod Isusa, tada ćeš osjetiti riječi sv. Bernarda: „Nikad nisam manje sam, nego li kad sam i zbilja sam.“ Tako hodaj s Isusom ti i tvoja obitelj, tad će tvoja kuća procvasti poput geranije, tad će biti druga nazaretska kućica, gdje Isus uslišaje molitve, gdje Marija dijeli blaženima radost, a Josip blagoslivlje posao. Bit će tada tvoja kuća Jakovljeve ljestve, po kojima anđeli uzlaze i silaze, te tvoje i tvojih srce sjedinjuju sa božanskim srcem.

Geranija je i u zimi zelena. Tako ne izgubi sveta obitelj ni u nesreći ni u siromaštvu svoj tihi mir, svoju slatku sreću. Mi je više ne vidimo kod kuće u Nazaretu, nego u tuđoj zemlji u Egiptu. Tu je morala Marija sići u ognjenu peć siromaštva i učiti poznavati bijedu sa svake strane. Zlato svetih triju kralja bilo je na izmaku, a sva trojica dospješe u toliku bijedu, da je sin Davidov morao biti nadničar, a kći Judejskih kraljeva cijelu noć morala raditi, te tako plaću svoga muža povećati. Tu je često plačući molilo dijete majku kruha, kako veli Landolfo Saski, a majka mu nije imala ništa dati do suza.

Uza sve to bila je Marija zadovoljna i mirna, jer je imala kod sebe Isusa.

Za Isusa trpjeti kolike utjehe, s Isusom trpjeti kolika obrana! Imade boli u obitelji, tako zvanih domaćih križeva, ima boli, koje iz vana dolaze, a za obje vrijedi riječ: „Tko je pripravan ruku Božju, koja bije i blagosivlje, jednako poljubiti, taj je postigao vrhunac kršćanske savršenosti.“ Pomolimo se djevici Mariji, da nam od Boga isprosi milost za Isusa živjeti i trpjeti, da ostane u našim obiteljskim krugovima blaženi mir.

Geranija nam kućni život kaže,
Od kog je malo, rietko išto draže:
Jer kućni mir je zaklon, branič, — štit,
Ovdje živjet slatko, milo mora bit.
Za mir u kući sreću
Mariju zazivaj;
U biedi i u tuzi,
Srce njoj otkrivaj.

XXVIII.

Smilje.

Nebo.

Smilje je žuto i bijelo. Ono imade tu osobitu vlastitost, da nikad ne uvene. Ta neuvehlost učinila ga je znamenovanjem neba, kojega radosti nikad ne prolaze, nego uvijek traju. „Dobri će unići u vječnu radost“, veli Isus Krist, a sveti Pavao apostol govori: „Mi znademo, kad se raspadne ovo zemaljsko prebivalište, da ćemo drugo primiti, ne od ruku čovječjih načinjeno, nego vječno u nebu.“ —

Tomu cvijetu priliči presveta djevica Marija. Njezino djelovanje i njezino čeznuće bilo je smilje t. j. ona je radila za nebo, ona je težila za nebom i zato su njezina djela neumrla, a plaća njezina čeznuća vječno je nebo. O kad bi mi pošlo za rukom današnjim razmatranjem o smilju, neizbrisivim potezima upisati ti u srce ono, što je nekoć napisao veliki nadbiskup Kölnski Klemens August u spomenar svoga prijatelja: Dobrim djelima i čeznućem bit ćeš ovdje i ondje neumrl.

Odijelo, što je Božanska majka svomu ljubeznom sinu isprela i satkala, čudnovatim načinom sačuvalo se je do naših vremena. Ona haljina, za koju su kod raspinjanja vojnici bacali kocku, sačuvana je do danas u Trieru. Kao što je poznato, prije nekoliko godina, kad je bila izložena, da se javno štuje, više od četiri milijuna ljudi hodočastilo je onamo sa svih strana svijeta. Ovo odijelo satkano od jednoga komada bez šva, djelo svete Djevice, kako sveti Oci kažu, simbol je jedne nerazdijeljene svete crkve.

Smilje je također sjajna slika neprolaznog, besmrtnoga trajanja svih djela Marijinih. Ona je radila i djelovala ne za zemlju već za nebo. Zato svuda, gdje se naviješta ime Marijino: na sjeveru ledenog mora i na žarkom suncu Brazilije, na obalama Nila i na rijeci Kine, svuda se propovijeda, što je Marija učinila. Njezino pobožno vladanje u hramu, njezin tihi život sa Josipom, njezina materinja briga za Isusa, njezin posjet kod Elizabete, njezino marno i radino djelovanje u Nazaretu i Egiptu, njezina ljubav prama bližnjemu na svadbi u Kani, njezina odanost u volju Božju, njezina potpora za mladu crkvu savjetom i činom, sva ta njezina dobra djela ne prolaze, ta traju uvijek, vječno su smilje, što nikad ne uvene.

Tako treba da i mi po primjeru Marijinu ne radimo za zemlju, već za nebo, na što nas sam Gospodin upozoruje riječima: Sabirajte sebi blago na nebu, gdje ni moljac ni rđa ne kvari i gdje kradljivci ne potkopavaju i ne kradu. Ali krvave suze trebalo bi da plačemo,

kad vidimo kršćane naših dana, kako se za sve prije brinu, nego li za nebo, i kako se za svoje tijelo muče, koje u grobu mora da istrune, ali za svoju dušu baš ništa ne čine, koja će morati ipak odgovarati na dan suda. Kako sve nastojanje i mar njihov, sav rad i djelovanje za tim ide, da postignu vremenitu korist i zemsku prednost, lete za mjehurićima od sapuna, koji se u zraku rasprsnu, za pljevom, koju vjetar raznosi, za kapljama vode, koje u moru vječnosti iščezavaju, pa zaboravljaju, da ne će sa sobom u grob drugo ponijeti, nego grijehe svoje i dobra djela, a jao si ga njima, ako će biti više onih nego ovih.

Zato budi oprezniji barem ti, dragi kršćanine, sakupljaj za nebo dobra djela, govori, kako je govorio veliki slikar Corregio: „Ja slikam ne za vrijeme, već za vječnost“, te si prisvoji rečenicu cara Ljudevita Bavarskoga: Prije svega treba za takovim blagom težiti, koje će na obalu doplivati s onim, koji brodolom trpi.

Jednom bijaše sprovod u Beču. Što kažem sprovod! Nikoga nije bilo, nego svećenik i trhonoše, jer je taj mrtvac bio siromah, nepoznat čovjek. Tada se car Franjo I. vozio tim putem, pa kad je taj siromašni sprovod vidio, siđe s kola, te pođe za lijesom. Tada odjeknu po svim ulicama: Car ide u sprovodu, i u istom času priključe se tisuće, i kad dođoše na groblje, bila je neizmjerna množina, nepregledna povorka. — Kako dugo Beč postoji, još takova sprovoda nije vidio i kako dugo će postojati, o njem će se govoriti.

Blaženi koji umiru u Gospodu, jer ih prate njihova djela. To će se i na tebi obistiniti, o kršćanine, ako, dok si na zemlji, za nebo radiš; tvoja dobra djela pratit će te kao množina ljudi sprovod onoga siromaha i jednoć ti spomenik postaviti, koji ne će nijedan zub vremena razoriti, pa će ti od smilja vijenac na grob staviti, koji ne će uvenuti do vijeka. Tvoje će te pobožne molitve, tvoje svete pričesti pratiti, siromasi, koje si obukao i nahranio, bolesnici, koje si posjetio i utješio, grješnik, koga si na pravi put priveo, suze, koje si osušio, rane, koje si izliječio, milostinje, koje si dijelio, nakit oltara, ures crkve, potpora kršćanskih udruga to je, ako si već i davno mrtav, dijamantni lanac, koji spaja vremenitost i vječnost i koji osigurava vječnu spomen već ovdje na zemlji, te će se nagraditi na nebu. Samo dobra djela su smilje, ovdje ona ne uvenu; smilje su u nebu, ona se naplaćuju vječnim životom.

Poslije smrti Isusove ode Marija s Ivanom i Magdalenom u Efez, ali prije svoje svoje smrti željela je još jednom svim čeznućem duve svoje za svojom domovinom, za zemljom svoga doma. I Ivan joj ispuni želju i otputova s njom u Jerusalem. Tako treba da i mi težimo za svojom pravom domovinom — za nebom, treba da kažemo sa sv. Pavlom: „Tko će me osloboditi od tijela smrti“; treba da uzdišemo sa sv. Augustinom: „O zemljo počinka, kako težim za tobom s obale ovoga života, gledem za tobom pun pouzdanja, o nebeska domovino!“ „Veličina, naše plaće i sigurnost iste za nas“, veli sv. Ambrozije

*

„ravna se po mjeri našega čeznuća za njom“. Kad je sveti pustinjak Arsenije bio blizu smrti, umoliše ga braća njegova, da im ostavi na spomen i na rastanku koju spasonosnu rečenicu. Tada im on reče samo dvije riječi: Ondje, gdje? i umre. Braća siromašnoga staroga sluge Božjega uplaše se za smisao ovih riječi, a on im javi: One ne znače drugo, nego: Ondje, gdje nas čeka najčišća radost, treba da budu već sada naša srca.

O ti nebesko smilje, presv. djevice Marijo, koja si sada za vijeke na nebesima sretna, jer si na zemlji samo za nebo djelovala i radila, isprosi nam od Boga milost, da iz želje za vječnim životom dobrim djelima osiguramo svoje blaženstvo.

Što kršćanina jača,
Da bude kao čelik?
Težnja, dobra djela,
Tim pred Bogom je velik!
To život budi, kreće,
Tog lik je smilje cvieće;
Za vječnost stoga
Za života svoga
Sreću sebi snuj —
Prave nema tuj!

XXIX.

Bijela ruža.

Marijine radosti.

Bijela ruža pripada u ponajljepše cvijeće. Ona među svim vrstama ruža najjače cvate, da se lakim trudom ružično drvo odgojiti može. — Ta bijela ruža je znamen radosti Marijinih. S toga gledišta ju danas pobliže razmotrimo!

Povjest nam pripovijeda o nekoj plemenitoj Rimljanki Lukreciji, da je bila jednoć upitana za svoje blago i dragjenosti. — Tada dade svoju djecu dovesti, i pošto je na njih pokazala, reče: „To je moje blago“. — I ako ti, kršćanine dragi, upitaš srce najbolje majke, srce prečiste djevice Marije: „Marijo, što je tvoja radost?“, to će ti ona odgovoriti: „Isus i ti“. — Pogledaj Mariju, kad je porodila djetešce u Betlehemu, kako pred njim kleči, grli ga, ljubi i miluje, srce se njezino veseli, oči sjaje, a lica se žare. Tko je to dijete? To je Isus, njezina radost. — U najvećoj boli i tjeskobi nad smrću Kristovom lutala je sveta Magdalena u vrtu sasvim žalosna i nije

imala drugoga izraza za svoju nevolju, nego li gorke suze i riječi: „Odnijeli su Gospodina mojega; i ne znam, kamo su ga metnuli“. Na jednom stane Isus pred nju i reče: „Marijo!“ — Ona ustane, prepozna ga, beskrajna radost napuni njezino srce kod te riječi. Sve je boli nestalo, sva je žalost prošla. Sve teškoće prođoše, sve tužaljke zanijemiše. Shvati, razumij, ako možeš, kršćanine, radost, veselje oduševljenje presv. srca Marijina, kad ju je Djetešce prvi put pozdravilo sa slatkim imenom majke, kad je puna čeznuća pružilo za njom ruke i prvi put izgovorilo slatko ime „majka“. Anđeli su brojili kucaje njezina radosna srca i blaženi nebeski duhovi razumjel njezine suze radosnice u tom svetom času. —

Na jednom visokom brežuljku sjedila je majka pobožnoga Tobije. Motrila i gledala naokolo. Puno čeznuća kucalo njezino srce. U tom opazi, gdje nješto iz daleka dolazi. Brzo skoči, digne se na prste, protare oči, — on je, on je — dijete moje, štap moj, potpora moja, utjeha moja. — Ta je radost samo san prama onoj. što ju je Marija osjećala, kada je poslije tri tjeskobna dana našla svoga Isusa, kad ga je našla u hramu, gdje nauča; radost, kako veli sv. Bernardo, koja sve shvatanje natkriljuje, radost, što je nijedna ljudska riječ dovoljno izrazit ne može. Pomisli si, dragi kršćanine, zemaljsku majku, kojoj se je sin izučio za svećenika, a sada evo zaređen svoju prvu svetu misu Bogu prikazuje. Što se ne zbiva u srcu te majke, kakova je sva čuvstva ne obuzimlju, kad ga vidi obučena u sveto odijelo, kad ga vidi, kako blagosilja

veliko mnoštvo puka, što kleči, kad ga vidi, gdje ide k oltaru, da ondje reče prvu svetu misu, kad u jutro toga časnoga dana od njega primi sveti blagoslov i kod svečane svete mise iz njegovih ruku sv. pričest, kad ga čuje prvi put riječ Božju naviještati! — Oj da, njoj se čini, da joj svi, koji ju poznavaju, zaviđaju, što je majkom svećenikovom! Koliko li ona tada prolije suza radosnica. Ne misli ona više na boli, kojima je to dijete porodila, nego se osjeća obilno nagrađena za sve brige i skrbi, za sve troškove. Možeš li samo slutiti radost presv. djevice Marije, kad je Isus nastupio svoju učiteljsku službu, te je posjetio u Nazaretu? Možeš li slutiti onu radost, koja ju je obuzela, kad je vidjela Sina svoga, gdje sjedi na istom mjestu, na kojem je kao dijete sjedio, gdje je kruh jeo, koji je blagoslivljajući prelomio, gdje ide ka krevetu kojega bolesnika, da povrati zdravlje, kad ga vidje, gdje tisućama, koje su k njemu iz bliza i daleka pohrlili, dijeli riječi vječnoga života, gdje im otire suze, rane im vida. Slutiti i osjećati možemo, ali dokučiti i posve shvatiti ne, nikad ne, jer za to bi morali imati takovu svetu materinju ljubav, takvu žarku sinovlju ljubav.

Kada su morali Ingeburgu, kraljicu kastilsku, otrći od groba sina njezina, jer bi bila ondje umrla od boli, kolika bol morala je obuzeti Mariju, tu uzvišenu majku na grobu božanskoga joj Sina. — Odatle možemo zaključiti, kako li im je bio radostan sastanak na zemlji, radostan sastanak na nebu. Sv. Ambrozije veli: „Nikad se ne sazna, što se kod ovog svetog sastanka zbilo, sigurno je pak,

da Marija, čija je jaka duša nadčovječju bol pretrpjela, također i radost ćutjela, koje podnijeti ne bismo mogli, a da ne umremo".

Kad je pak Marija stala, poput utrudene žetelice, koja u podnevnoj žegi sjenu i odmor traži, žudjeti za hladnom sjenom drva života, koje raste uz prijestol Gospodinov, i za živim, svetim izvorima, koji ga natapaju, bijaše njezina molba uslišena. — Umirući vidje nebesa otvorena i Sina čovječjega, gdje dolazi u sjajnom oblaku. Kolika radost! Kod toga pogleda zarumeni se njezino obličje i njezine oči zasjaju sjajem majčine ljubavi i majčine radosti. Moleći ode ona preko u vječnost Sinu svomu, pjevajući radosnu pjesmu. To su, dragi kršćanine, radosti, koje je Marija imala u Isusu, ali i mi smo njezina radost. — Da smo mi djeca Marijina, to znadeš, jer je opredijeljena za majku svega roda ljudskoga; da je ona naša majka, znadeš, jer je Isus s križa rekao: „Sinko, evo ti majke". — Da smo mi kao djeca, njezina radost, to ću ti dokazati. —

Mi smo slični njezinom Isusu, jer smo na njegovu sliku stvoreni, mi nosimo ista odijela kao Isus, jer je on čovječje obličje uzeo. Krv njezina ljubljenoga djeteta, jest također čisto oprala i naše duše; i naša domovina jest ista, koja je i njezina Sina Isusa — nebo. — Ta sličnost u obličju, odijelu, radu i opredjeljenju daje nam već i na zemlji ugodno čuvstvo. Zato reče Marija svetoj Brigiti: „Znaj, kćerko, da su djeca ljudska moja najveća radost". Ipak, dragi kršćanine, kako će se ta radost neizmjerno

povećati u majčinom srcu Marijinu, ako k toj više vanjskoj sličnosti pristupi još i unutrašnja sličnost u pobožnom i krjeposnom življenju, ako budu naša srca bijele ruže, bijela u čistom mišljenju i poput lišća zelena u potpunom pouzdanju u ljubav Marijinu. O kršćanine, tad će naše srce radosno zapjevati, pa kako je jednoć pisao sv. Pavao Solunjanima: „Tko je naša radost? Vi ste naša radost i naša slava“, tako će Marija nama reći: „Vi ste moja radost, moja najveća radost“.

Trideset je godina živio Augustin grješnim životom, izmamio je svojoj majci mnogu gorku suzu, bio je njezina bol, njezina jedina teškoća. Kada se je obratio, klekne pred svoju majku umoli je za oproštenje i poviče; „Ti si me rodila u bolima, a ja ti nisam bio zato zahvalan; ti si me opet rodila u suzama i molitvi; i ja ću biti tvoja radost i uvijek ti ostati tvoja utjeha“. Spoznaj i ti, dragi kršćanine u svetom Augustinu sama sebe. — Ta i tebe je zagovor Marije rodio na bolji život; on te je podigao iz opačina, iz bijede grijeha. Zato reci sa sv. Augustinom: „Sada želim biti i ostati tvoja radost u zahvalu za tvoju beskonačnu ljubav! Marljivo ću moliti, često ću i dostojno primati svete sakramente, sveudilj ću izbjegavati grješne prigode, osobito nečistoću, u svakoj ću te potrebi s pouzdanjem prizivati, iz ljubavi k tebi dijelit ću milostinju, bolesnike pohađati i izvršivati djela ljubavi bližnjemu, tebi ću samo veselje pripravljati. Tad će iz srca moga procvasti ova bijela ruža, znamen tvoje radosti. Kako je nebeski Otac kod krštenja Isusu Kristu rekao: „To je Sin

moj ljubezni, koji mu je omilio!“. tako ćeš i ti meni reći: „To je moje ljubezno dijete, koje me veseli i raduje“.

Ružice mila,
Cviete ti bieli,
S tebe se ljudsko
Srce veseli!
Veliš, da sve nas
Bezgrješna voli, —
Zato i njoj se
Srce nam moli

— U radosti svetoj, Majko,
Tvoje Srce Krista grli;
U radosti tvoje diete
Svako eto k tebi hrli!
Daj da duša naša bude
Čista kao ruža biela,
Da bi samo Bogu dobrom
Svim silama služit htjela!

XXX.

Lonicera.

Ustrajnost.

Već se primiče mjesec svibanj kraju, a s njime se svršavaju i lijepi dani, koje smo posvetili podastirući cvijeće materinjemu srcu Marijinu. Zato ne mogu pustiti, da ova pobožnost prođe, a da vam ne stavim na srce ispunjivanje one krjeposti, bez koje su sve druge ništa. Ta krjepost je ustrajnost u ljubavi prama Mariji. U tome neka nam posluži kao znamen tako zvana lonicera ili kozja krv.

Lonicera je poznata pletenica. Ona služi obično zato, da se njenim lišćem zastiru kućice itd., kojih stijene ovija. Imade mirisavi, većinom crvenkasti i bijeli, kadšto i žuti cvijet, koji se dijeli u pet dijelova. Njezino lišće tako raste skupa, da stabljika često kroz sredinu prolazi. Lonicere zovu se i ruže od Jerika, pa zato i pristaje Majci Božjoj, koja je također, kao što znadete, od svetih Otaca nazvana ruža od Jerika. Lonicera se također zove: „Što dulje, to milije," čime divnim načinom izražava onu

krjepost, o kojoj ću danas govoriti: Ustrajnost. Što se naime dulje ostane kod toga cvijeta, to miliji postaje svojim prekrasnim miomirisom, koji osobito večerom širi. Ovako nam i prečista Djevica dovikuje u ovom cvijetu: Što dulje, to milije. Što dulje ti mene ljubiš, to si mi miliji, to ću radije biti tvoja majka i ovdje i u vječnosti. Nemoj, dragi kršćanine, dopustiti, da zabadava odzvanja taj glas, glas one majke, koja ti kaže: „Dođi, dijete moje, primi savjet od mene, spasi dušu svoju". Sv. Josip Kupertinski pitao ju: kako? I ona mu odgovori: Vjerom, ljubavlju k meni do smrti. Zar ne ti, koji čitaš ovu pouku, ovo razmatranje, želiš živo svoju dušu spasiti i u nebo doći. Zato čujte, što veli sv. Augustin: Sigurni je znak odabranja, opredjelenja za nebo, ako ustrajno Mariju ljubimo. Jedan drugi svetac kaže: Jedna makar i kako mala ali ustrajno vježbana pobožnost k Mariji, može nas spasiti. Već je neki mladi čovjek, koji je vodio lakouman život, htio uteći, kad je čuo, da su došli vjerovjesnici u njegov rodni grad. Bio je već na putu, da sjedne u brzivlak, kad ga stane nešta, česa si on nije mogao protumačiti, neki unutrašnji glas, neka neodoljiva sila, nekaka tajna moć siliti, da ostane i barem jednu propovijed posluša. On to učini, i ta ga propovijed tako gane, da ih je sve slušao i najljepšim znakovima iskrenoga pokajanja ispovjedio grijehe cijeloga svog života. Kad ga ispovjednik zapita, nije li kada imao ljubav prama majci Božjoj, odgovori: Ja sam sve zaboravio, niti očenaša ne znam više, samo sam „zdravo Marija" svaki dan molio,

jer mi je to zapovjedila moja umiruća majka. Dvojiš li, dragi kršćanine, da je baš ta „zdravo Marija“ bila, što je mladom čovjeku milost obraćenja isprosila. Da, ova kratka molitva, ova ako i mlako, a ono ipak postojano obavljana pobožnost, ova „zdravo Marija“ bila je sidro, koje nije dopustilo, da njegova duša propadne u buri života, ta „zdravo Marija“ bila je zvijezda, što mu je svijetlila k boljemu životu, ta „zdravo Marija“ bila je vez, kojim ga je Marija od ruba propasti odvukla na svoje materinsko srce i u naručaj svoga nebeskoga oca. Odluči čvrsto, da ćeš svoje obične pobožnosti majci Božjoj postojano ovršavati, pa ma bile i kako malene, neznatne, sitne, ustrajnost ih pozlaćuje, ustrajnost im daje vrijednost, i možda je Gospodin Bog uz tu pobožnost povezao tvoje vječno dobro, tvoje spasenje.

Ili zaslužuje li Marija tek privremenu ljubav, pobožnost, koja traje samo mjesec dana? Ne zaslužuje li ona posvemašnju ljubav, ljubav vjernu do smrti? Nije li nas ona ljubila kao dijete, kada se je iz ljubavi prema nama u hramu Bogu posvetila? Nije li nas ona i tada ljubila, kad je porodila za naše spasenje Isusa? Nije li nas ljubila i u kasnijim godinama, kad je gledala, kako joj sina na križ pribijaju? Nije li nas ljubila i u visokoj starosti, koju je sve do zadnjega svoga daha posvetila spasenju naših duša? Ne prati li nas ona i sada iz neba ljubavlju od kolijevke sve do groba?

Ne poznajete li vi u kasnom ljetu i jeseni one poput srebra bijele niti, koje po zraku naokolo lete i tad

se na odijelu zaustave i nas posve prikriju? Jedna pobožna legenda nazivlje ih konci majke Božje. Krasna slika njezinih dobročinstava i dokaza ljubavi, kojima ona ljude opsiplje, ako i ne zaslužuju, ako ih i ne će da imadu, ako joj i ne zahvaljuju. Idite sada u proljeće na livade i brojite cvijeće, ako možete, brojite lišće i cvijetke, ako vam je moguće: upravo su tako nebrojena dobročinstva i dokazi Marijine ljubavi.

Zato ljubi Mariju, vjernom, ustrajnom, vječnom ljubavi. Kad je nestalo glada u zemlji Judejskoj, povrati se Noemija. Njezine dvije snahe Orfa i Ruta pratile su je. Ona ih putem stane odvraćati, da ostanu u svojoj zemlji, tako se Orfa vrati, ali Ruta ne htje, nego joj reče: „Nemoj me odvraćati, kamo ti ideš, idem i ja. Tvoj je narod moj narod, i tvoj je Bog moj Bog. Gdje ti umreš umrijet ću i ja.“

Vidiš li u najljepšoj slici, kako mora biti uređena naša ljubav prama Mariji. Upravo tako recimo i mi svetoj djevici: Ne, majko, ništa nas neka ne rastavi od tebe, tebi hoćemo da služimo sve dane svoga života. Tu, gdje ti stanuješ, hoćemo i mi rado biti, oni, koji tebe ljube, neka budu i naši ljubezni prijatelji do smrti, do zadnjega časa, dok ovo srce prestane kucati, hoćemo da jesmo ostanemo tvoji.

Ti znaš, dragi čitatelju, iz Sv. Pisma, kako je jednoć vođa Josua rekao: „Sunce na Gabaon ne miči se i mjeseče na dolinu Ajalonsku. I stane sunce i ustavi se mjesec i nije bilo noći u ono vrijeme. O kad bih ja imao silu

vjere vođe Josua, te bih rekao: Mjeseče svibnju stani! Neka se ne udalji mjesec, u kojem si svoju ljubav, svoju pobožnost tako lijepo, tako ganutljivo zasvjedočio. Neka nikada, dragi kršćanine, ne nestane te ljubavi u tvojem srcu, neka nikad ne ohladni ta pobožnost, nego neka uvijek sve više i više napreduje, neka raste, neka se množi do onog časa, kad ćemo po štovanju Marijinu unići u onu zemlju, gdje više nema promjene.

O rieši nas duha, što trski je sličan,
Sad gorljiv, a opet sada mlak;
Nek svaki nas bude stalan, nepomičan,
U krjeposti čvrst i utvrđen, jak!
Daj srce nam, što se u te pouzdava,
Isprosi, da stigne rajska nas slava!

XXXI.

Potočnica.

Završetak svibanjske pobožnosti. Marija vrelo milosti za ovaj i budući život.

Sad je vijenac dovršen, koji smo kroz mjesec svibanj Majci Božjoj posvetili, dovršen do jednoga jedinog cvijeta, kojim ćemo taj vijenac dokrajčiti.

Poznaješ li modri cvijetak. što u bezbrojnoj množini cvate na obalama potočića, što se sa svojim modrim očicama prijazno smiješi i o komu jedna pobožna legenda pripovijeda, da ga je Gospodin na posljetku, nakon svega drugog cvijeća stvorio i dao mu ime, koje treba da upozoruje ljude, da kod ljepote prirode, ne zaborave na njezina Stvoritelja? To je potočnica, spomenak.

Potočnica je ljubezni cvijet, koji nas sjeća na nebeski spomenak Mariju, koju sveta crkva pozdravlja nazivom: „Djevice ljubezna“. Marija je mila, pa nas ljubi. Pod riječju ljubezna razumijevamo ljepotu tijela i ljepotu duše, svezu vanjske ljepote s unutrašnjom, što je u Mariji nalazimo. Ona je bila tako lijepa s obzirom i na

tijelo, te je sv. Dionisije, koji je u isto vrijeme s njom živio, rekao, da bi ju bio obožavao kao božanstvo, da nije znao, da je ona majka Isusova. I mi znamo, da je čak i u visokoj starosti, na svojoj smrtnoj postelji lijepa bila, jer se ne usudiše niti vrijeme niti smrt ni dotaći ni promijeniti tu izabranu posudu milosti. Njezina duša je bila tako lijepa, da o njoj vrijedi riječ Sv. Pisma: Ljepota kćeri kraljevske jest u njezinoj nutarnjosti. Njezino srce je bilo prijestô svih krjeposti. Hoćeš li poniznosti? Motri, kako oborenom glavom govori anđelu: „Evo službenice Gospodinove!“ Hoćeš li ljubavi? Misli na njezin put k Elizabeti i na svadbu u Kani. Hoćeš li zahvalnosti? Slušaj radosni pijev njezine zahvalne duše: „Veliča duša moja Gospodina“. Hoćeš li odanosti? Tada gledaj onamo, kako pod križem Sina svoga stoji doduše slomljena, ali odanim srcem Bogu. Zato imade sv. Anzelmo pravo, kad kaže, da je Marija bila najljepši stvor, što je ikada proizašao iz ruke Boga Stvoritelja, jer u njoj bijaše više, nego u ikojem drugom stvoru u neizrecivom skladu udružena ljepota tijela i duše. Marija nas ljubi! Zar ne će ona ispuniti riječi svoga Sina: Po tomu će upoznati ljudi, da ste moji učenici, ako ćete se međusobno ljubiti. Hoće li ona, koja jednoć govorila; „Sve, što vam reče, učinite“, ostaviti neispunjenu zadnju volju svoga umirućega Sina: „Majko, evo ti sina“? Dà, ona nas ljubi. U svetom Pismu nalazimo sabrano sve bogatstvo njezine materinje ljubavi prema nama. Ono prikazuje cijeli niz dokaza vjere, ljubavi i u onim riječima, što ih sveta crkva na nju proteže.

One glase: „Ja ljubim, koji mene ljube“. Još više: „Ja ću biti lako i bez muke nađena od onih, koji mene ljube“. Još više: „Ja dolazim u susret onima, koji za mnom teže i njima se najprije pokazujem“. Ako to uščitaš ili uščuješ, ne će li ti se srce ganuti i tronuto oduševljeno od neizmjerne ljubavi Marijine prema tebi, ne će li uskliknuti sa sv. Tomom Vilanovskim: „O Marijo, ako promatram beskonačnost tvoje ljubavi prama meni, tada ćutim, kao da bih motrio sjaj podnevnoga sunca, pa zaslijepljen obaram oči svoje, nakvašene suzama.

Ako se potočnica gdje nalazi, onda je ima nebrojeno mnogo. To nas sjeća na množinu milosti, što ih primamo preko Marije. Ona je sama milosti puna, kako je arkanđeo pozdravi: „Zdravo milosti puna“. Dà, ona je čudo milosti; Bog je njoj za ljubav obustavio sveopće zakone, najpotrebnije zakone naravi. Marija ostade djevica u porodu a i poslije poroda Isusa Krista, što se ne zbiva kod nijednoga čovječjeg stvora. Marija je porodila sina svoga bez boli, bez slabljine, bez teškoće, premda se kaže: U bolima ćeš rađati djecu svoju. Marija je živjela bez ikakova grijeha, dà i svojevoljne nesavršenosti, dok stoji napisano: Svaki čovjek je grješnik. Marija je bila bez žalosti, bez straha, bez tjeskobe i borbe, dok se svačija narav plaši smrti. Marijino tijelo ne propada u grobu u trulosti i raspadljivosti, dok je sam Bog rekao: „Prah si i u prah ćeš se pretvoriti“. Marija je rodila Boga i Bog joj se je pokoravao i činio, što je htjela ona, njegov stvor. Marija je bez grijeha začeta, dok mi svi moramo ka-

zati, da smo začeti u grijehu! Najveća i najviša milost, koju Bog nikada ni jednom ljudskom biću ne dade, niti će je dati, dade njoj i to u vrijeme, kad za to nije mogla niti moliti, niti si to prisvojiti. Hoće li joj, i sada koju milost odbiti? Ne, ne, zato je istina, da Marija može sve isprositi od Boga; zato je istina, da je Marija svemoguća silom svoga zagovora, kako je Bog svemogući silom svoga bistva; zato je s pravom sveti Anzelmo zove „svemogućnost na koljenima“. Ona je majka milosti za nas, jer Sveto Pismo veli o njoj: „Kod nje su sve milosti života“; sveti Oci ju pozdravljaju kao majku milosti, djeliteljicu i riznicu milosti, a sveti Bernardo veli, da sve milosti, koje od Boga dobivamo, dolaze nam preko ruku Marijinih.

Potočnica je modra, a ta boja sjeća na nebo, o kome se veli: „I dobri će unići u vječnu radost“. O čezni za nebom. „Što je veće tvoje čeznuće“, veli sv. Franjo, „to ćeš sigurnije onamo doći“. O blaženi, koji teže za domom, jer će doći kući. Pa kako da ti, dragi kršćanine, ne težiš za nebom, za vječnom, neprolaznom radosti, sada, kad ti ovaj trenutak glasnije i jače dovikuje nego ikoji, da na zemlji sve brzo i rano prolazi. Sad je prošlo lijepo svibanjsko vrijeme, u kojem si često boravio u crkvi, u kome si tako često klečao, u kome si tako rado molio pred Marijinom slikom. Prošlo je vrijeme, u kojemu je bilo u tvojem srcu živahno, novo proljeće ljubavi i pobožnosti prema Mariji.

Prošlo je vrijeme, koje je tolike tisuće duša združilo u jednom čuvstvu, da Mariju časte i nasljeduju njezine sjajne krjeposti. Tako sve prolazi. Zato podignite srce k nebu, onamo gdje radost uvijek traje, gdje ljubav nikada ne prolazi. — Hoćeš li doći u nebo, tada štuj Mariju sve dane svoga života, jer pravi štovatelj Marijin, veli sv. Bernardo, ne može propasti.

Ti pak, o nebeska potočnice, presveta djevice Marijo, ne zaboravi na mene, koji sam ti vijenac od trideset i jedne vrsti cvijeća pleo na tvoju čast. Sve to cvijeće još jednom polažem tebi pred noge, tebi ga posvećujem. Isprosi svojim moćnim zagovorom kod Boga, da ovo cvijeće nikad ne uvene, da se krjepost, koju ono označuje, očituje u mome životu, pa da tako dođem i ja po tebi k Isusu, koji neka bude hvaljen i slavljen do vijeka.

U viencu, što ga dobro diete
Na dar Majci blagoj plete,
Da potpun bude vienac svet,
Potočnica je zadnji cviet.

U čaru drugog svega cvieća
Potočnica živo sjeća,
Da ostanemo svagda mi
Marijina djeca svi!
Tad ne će, dok žiću traje nam tiek,
Zaboravit nas Marija viek!

O primi, Majko ljubezniva,
Posvećen tebi vienac taj,
I budi nama milostiva,
Izmoli svima vječni raj!

Litanije Lauretanske.

Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!
Oče nebeski Bože, smiluj nam se!
Sine Odkupitelju svieta Bože, smiluj nam se!
Duše sveti Bože, smiluj nam se!
Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj nam se!

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevica,
Majko Kristova,
Majko Božje milosti,
Majko prebistra,
Majko prečista,
Majko neoskvrnuta,
Majko netaknuta,

} Moli za nas!

Majko ljubezna,
Majko divna,
Majko dobroga savjeta,
Majko Stvoriteljeva,
Majko Spasiteljeva,
Djevice premudra,
Djevice časna,
Djevice hvale dostojna,
Djevice moguća,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Ogledalo pravde,
Prijestolje mudrosti,
Uzroče naše radosti,
Posudo duhovna,
Posudo poštovana,
Posudo uzorna pobožnosti,
Ružice tajinstvena,
Tornju Davidov,
Tornju bjelokosni,
Kućo zlatna,
Škrinjo zavjetna,
Vrata nebeska,
Zvijezdo jutarnja,
Zdravlje bolesnih,
Utočište grješnih,
Utjeho žalosnih,
Pomoćnice kršćana,

Moli za nas!

Kraljice anđela,
Kraljice patrijarka,
Kraljice proroka,
Kraljice apostola,
Kraljice mučenika,
Kraljice izpovijedalaca,
Kraljice djevica,
Kraljice svih svetih,
Kraljice bez grijeha začeta,
Kraljice svete krunice,

} Moli za nas!

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, oprosti nam Gospodine!

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, usliši nas, Gospodine!

Jaganjče Božji, koji odnimaš grijehe svijeta, smiluj nam se, Gospodine!

Oče naš . . . Zdravo Marijo . . .

Pod tvoju obranu utječemo se, sveta Bogorodice, naših prošnja ne prezri u potrebama našim, nego od sviju pogibli oslobodi nas vazda. Djevice slavna i blagoslovena, Gospođo naša, posrednice naša, odvjetnice naša. Sa svojim Sinom nas pomiri, svojemu Sinu nas preporuči, svojemu Sinu nas prikaži.

V. Moli za nas sveta Bogorodice,

R. Da vrijedni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se.

Milost svoju molimo Te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina Tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

V. Moli za nas sveti Josipe,

R. Da vrijedni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se!

Molimo Te, Gospodine, da nam budu na pomoć zasluge zaručnika presvete Majke Tvoje, da zadobijemo njegovim zagovorom, što svojom slaboćom postići ne možemo. Koji živiš i kraljuješ na sve vijeke vijekova. Amen.

Zdravo kraljice.

Zdravo kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapijemo prognani sinovi Evini, k tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle zagovornice naša, milostivo svoje oko na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe tvoje. O blaga, o mila, o slatka djevice Marijo!

V. Moli za nas sveta Bogorodice,

R. Da vrijedni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se.

Svemogući vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha Svetoga pripravio tielo i dušu prečiste djevice Majke

Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu Tvomu: daj, da nas ona, koje se ovdje s radošću spominjemo, milostivim zagovorom izbavi od sadašnjih zala i vječne smrti. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

* * *

Spomeni se.

Spomeni se, predobrostiva djevice Marijo, da se nije čulo od vijeka, da bi ti koga ostavila, koji se je pod tvoju obranu utekao, tvoju pomoć zamolio, tvoj zagovor zaprosio. Tim pouzdanjem obodren utječem se k tebi, Djevice djevicâ, Majko, k tebi dolazim, pred tobom uzdišući grješnik stojim; nemoj, Majko Riječi Božje, riječi mojih prezreti, nego ih posluhni milostivo i usliši. Amen.

(300 dana oprost svaki put; potpun oprost — uz obične uvjete — jedanput u mjesecu, ako se ta molitva svaki dan moli.)

Zazovi Mariju jutrom i večerom

Zdravo Marijo . . .

O Gospođo moja, o Majko moja! Tebi svega sebe prikazujem, a da ti se pokažem odanim, posvećujem ti danas oči svoje, uši svoje, usta svoja, srce svoje, dà svega sebe. Jer sam dakle sav tvoj, o dobra Majko, čuvaj me, brani me kao stvar i svojinu svoju.

(Oprost 100 dana jednom na dan, ako se izmoli jutrom i na večer, da se od bl. Djevice izprosi pobjeda u napastima, napose u napastima proti čistoći. Ako se svaki dan ovako moli, jednom u mjesecu — uz obične uvjete — potpun oprost.)

U napastima.

O Gospođo moja, o Majko moja! Spomeni se da sam tvoj. Čuvaj me, brani me kao stvar i svojinu svoju.

(Oprost 40 dana kolikogod se puta u napastima skrušeno i pobožno zazove.)

Molitva Majci Božjoj za srećnu smrt.

O Marijo bez grijeha začeta, moli za nas, koji se k tebi utječemo! O utočište grješnika, o majko umirućih: ne ostavi nas na čas smrti naše, nego nam isprosi potpunu žalost za grijehe naše, pravo skrušenje, oproštenje grijeha naših, milost da dostojno primimo svetu popudbinu, te okrjepljeni sakramentom zadnje pomasti sigurno dođemo pred prijestô pravednoga i milostivoga Suca, Boga i Spasitelja svoga. Amen.

(100 dana oprost — jedan put na dan.)

Kazalo.

Predgovor. Strana:

1. Đurđica. Poziv k svibanjskoj pobožnosti 1
2. Sunčanica. Vjera 5
3. Bršljan. Ufanje 9
4. Đulašik. Ljubav 13
5. Ljiljan. Čistoća 17
6. Ružmarin. Pokornički duh 21
7. Tulipan. Molitva 26
8. Rezeda. Odanost u volju Božju 31
9. Mukokaz. Križni put 37
10. Balzamina. Pokajanje 43
11. Različak. Nasljedovanje Krista 50
12. Zlatoglav. Kušnje 56
13. Zimzelen. Djetinja ljubav 63
14. Karanfil. Zahvalnost 69
15. Crvena ruža. Boli Marijine 74
16. Ajacis. Borba 79
17. Alpinska ruža. Razmatranje 84
18. Aster. Prolaznost 91
19. Mirta. Zaruke 98
20. Zvonik. Slava 103
21. Mahovina. Ljubav k bližnjemu 109
22. Žutelj. Smrt 119
23. Žuta ruža. Gorljivost za spasenje duša 114
24. Sunovrat bijeli ili ovčica. Pobožnost k Mariji 124
25. Ljubica. Poniznost 129
26. Kolokasija. Kršćanski odgoj 134
27. Geranija. Kršćanska obitelj. 139
28. Smilje. Nebo 144
29. Bijela ruža. Marijine radosti 149
30. Lonicera. Ustrajnost 155
31. Potočnica. Završetak svibanjske pobožnosti. Marija vrelo milosti za ovaj i budući život 160

Litanije Lauretanske 166